

LIMBURGS TIJDSCHRIFT VOOR GENEALOGIE

JAARGANG 28 - 2000

NUMMER 4

uitgave van de sectie
genealogie van het Limburgs
Geschied- en Oudheidkundig Genootschap

- 97 Mededelingen, boekbesprekingen, boekaankondigingen, enz.
 98 Aanvullingen nieuwe kwartierstaat Albert-Wevers, door J. Albert, Bijvoet 18, 6444 VN Brunssum
 100 Parenteel van Joannes Knapen, door G.M.F. Knapen, Burg. van Udenstraat 9, 6031 EN Nederweert (slot)
 103 De familie Van Schelberg van de 14e tot de 16e eeuw, door L.J.G.W. Schelberg, Singel 76, 3112 GR Schiedam (slot)
 108 Mijn voorvader zat in het leger (4), door Jef Bartelet, Cyclophenof 12, 6215 EB Maastricht (slot).
 111 Een Maastrichts schipper/koopman in conflict met het tolkantoor Urmond, door mr. A.M.A. Maassen, Becanusstraat 31, 6216 BX Maastricht.
 116 Landverhuizers uit de voormalige gemeente Limbricht, door Irma Lommen-Salden, Pagestraat 21, 6141 AL Limbricht (wordt vervolgd).
 119 Fundatieregister St. Petrus Banden kerk Venray 1514-1544, door H.J. Bouten, Pastoor Leesensstraat 43, 6163 GZ Geleen (slot).
 122 Zeven generaties Cals, door B.A.Th. Close, Meerkoetlaan 57, 6641 ZB Beuningen (wordt vervolgd).
 126 Een zoektocht naar Teun Lucassen, eerste helft 17e eeuw, door J.P. Lucassen, Lindelaan 25, 1405 AH Bussum.

MEDEDELINGEN

KOPIJ

De redactie kan met een gerust gevoel het jaar 2001 tegemoet zien, want de hoeveelheid kopij is flink gegroeid. Daardoor is de wachttijd voor sommige inzenders wellicht iets te lang geworden. De redactie probeert zoveel mogelijk de bijdragen in volgorde van binnenkomst af te handelen. Voor de vereiste afwisseling van de artikelen in het tijdschrift is dit echter niet altijd mogelijk. Wij vragen de inzenders hiervoor begrip en hopen dat zij toch blijven inzenden, vanzelfsprekend op een floppy met hierbij een uitdraai op papier. Graag ook meer aandacht voor passende illustraties.

Lay-out

Ook het LTG zal met ingang van 2001 gestoken worden in een nieuw jasje en aangepast worden aan de huisstijl van het LGOG. De kaft wordt blauw en meer eigentijds. Ook de lay-out van het "binnenwerk" zal worden vernieuwd.

Zevende Limburgse Genealogische Contactdag geslaagd

Op zaterdag 4 november 2000 is in het gebouw van het Rijksarchief in Limburg aan de St. Pieterstraat 7 te Maastricht de zevende tweejaarlijkse Limburgse Genealogische Contactdag georganiseerd door de Sectie Genealogie LGOG en de beide Limburgse afdelingen van de Nederlandse Genealogische Vereniging (NGV).

De opzet van deze dag, het bevorderen van contacten tussen mensen die genealogisch onderzoek doen in en rond de provincie Limburg en hen in de gelegenheid stellen gegevens te verzamelen en ervaringen uit te wisselen is uitstekend geslaagd. Er waren diverse documentatie- en informatiestands ingericht met deelnemers uit Nederland, België en Duitsland. Verder waren er interessante lezingen te bezoeken. Het geheel paste precies in de doelstellingen van het Rijksarchief en de deelnemende verenigingen, namelijk de genealogie bij de belangstellende burger brengen en dat in een meer dan geslaagde ambiance. De contactdag begon om tien uur 's morgens en duurde tot vijf uur namiddags. De organisatie kan terugkijken op een meer dan geslaagde dag!

NGV-Nieuws

Homepage NGV-Zuid-Limburg

Met onmiddellijke ingang is het adres van de afdelingshomepage gewijzigd van www.ngv.nl/zlb/ tot www.ngv-zlb.nl (let op het minieme verschil). Deze verandering was noodzakelijk omdat de webmaster van de landelijke homepage door omstandigheden niet in staat was snel veranderingen in de afdelingshomepage door te voeren.

Overlijdensadvertenties 92-93 op floppy te koop

Er is een begin gemaakt met het uitbrengen van genealogische gegevens uit overlijdensadvertenties in digitale vorm. Op deze floppy staan de gegevens van 9843 overlijdensadvertenties uit de Nederlands Limburgse dagbladen "De Limburger", het "Limburgs Dagblad" en het "Vaals Weekblad" uit de periode mei 1992 tot en met december 1993. Daarnaast staan er 11.915 familienamen op van personen, die worden genoemd in deze overlijdensadvertenties. Meestal zijn dit de aangetrouwde kinderen. Het programma werkt onder MS-DOS of onder Windows in een DOS-venster.

De floppy is te koop door overmaking van Fl. 7,60 op giro 34.03.228 van A.J. Griens te Landgraaf onder vermelding van floppy Ov192-93.

Bij girotel of bankbestelling graag ook het adres vermelden, waar de floppy naar toe moet.

Mededelingen 1991-1997 te koop op CD ROM

Mededelingen was het contactblad op A4-formaat van de afdeling NGV Zuid-Limburg van 1991 tot 1997. In 1998 werd dit vervangen door GeneVer, uitgegeven met een groene kaft en op A5-formaat. Deze zeven jaargangen van Mededelingen bevatten totaal 280 genummerde bladzijden en 28 ongenummerde bijlagen. Deze 308 bladzijden zijn ingescand, geconverteerd naar Acrobat Reader formaat en met index op een CD ROM gezet.

Deze CD ROM kost Fl. 7,50 voor NGV-leden en Fl. 12,50 voor niet-NGV-leden. Bestellen kan alleen door overmaking van het verschuldigde bedrag plus Fl. 3,25 verpakings- en verzendkosten op giro 34.03.228 van A.J. Griens te Landgraaf. Onder vermelding van CD NGV-ZIB1. Bij bestelling via bankrekening of girotel weer vermelden waar de CD naar toe moet.

BOEKAANKONDIGINGEN

Familieboek In 't Zand 1600-2000

Het in het vorige nummer besproken familieboek "In 't Zand 1600-2000" is te bestellen bij T.J.G. in 't Zandt, Jagerbal 5, 5683 KZ Best, telefoonnummer 0499-399516. De prijs is Fl. 65,00. Dit bedrag kan worden gestort op bankrekening nr. 1770.48.662 t.n.v. bovengenoemde heer In 't Zandt. Hij stuurt het U vervolgens toe.

DIEDEREN van Puth

Deel 3: de landmeters

Dit deel is geschreven door Jan Diedereren uit Valkenburg en geheel gewijd aan de elf landmeters die deze familie tussen 1758 en 1940 heeft voortgebracht. Tot op de dag van vandaag is er een telg uit deze familie actief als landmeter.

Er wordt in dit boek veel aandacht besteed aan de landmeetkunde, zoals die door de landmeters Diedereren gedurende bijna 165 jaren is gepraktiseerd. Ook ander onderwerpen komen aan de orde, zoals de verschillen in de gehanteerde landmaten in de Landen van Overmaas, de vrije heerlijkheden, de steden Maastricht en Sittard en de rest van het huidige Limburg. Dit deel is zeer interessant voor genealogen.

Het formaat van het boek is A-4 en telt veertig bladzijden waarvan twee pagina's illustraties in kleur. De prijs is twintig gulden per exemplaar. Verzenden kost Fl. 24,00 gulden, na overmaking van dit bedrag op rekeningnummer 47.15.34.242 t.n.v. J.A.H. Diedereren te Valkenburg.

Het is ook verkrijgbaar bij de schrijver Jan Diedereren, Statenlaan 20, 6301 WE Valkenburg aan de Geul (tel. nr. 043-6015116) of in de winkel Diedereren te Puth.

AANVULLINGEN NIEUWE KWARTIERSTAAT ALBERT-WEVERS

J. ALBERT

De 'nieuwe kwartierstaat Albert-Wevers' die vanaf de vierde aflevering in 1999 in ons tijdschrift is verschenen en in de derde aflevering van dit jaar zijn afsluiting heeft gekregen, heeft diverse aanvullingen, correcties, twijfels en vragen opgeleverd, die lezers mij hebben doen toekomen. Ik heb er mijn voordeel mee gedaan, zeker in de gevallen dat de vinger werd gelegd op tekortkomingen die er niet hadden mogen zijn. Ik ben alle inzenders bijzonder erkentelijk voor hun reactie en meen aan hun medewerking verplicht te zijn hun bijdragen in een laatste aflevering van de lijst aan de lezers voor te leggen. Om de omvang en de samenhang van de verschillende inzendingen tot zijn recht te laten komen vermeld ik de ontvangen reacties niet (verbrokkeld) naar de volgorde van de besproken kwartiernummers, maar (in zijn geheel) overeenkomstig de verschillende inzendingen. Een eerste voorlopige controle op de voorgestelde wijzigingen hebben in enkele gevallen tot 'toevallige' vondsten geleid, die in het hierna volgend overzicht worden 'meegenomen'.

P.L.M. van Hoof (LTG)

- 40b. Hendrik UBACHS, overl. Nieuwstadt 14-2-1852, tr. Urmond 12-1-1831 Maria Elisabeth PENNERS (PENDERS), geb. Urmond 18-1-1807, overl. Nieuwstadt 4-5-1869.
- 40c. Maria Barbara UBACHS, ged. Nieuwstadt 2-1-1797.
- 40d. Lambert UBACHS, overl. Nieuwstadt 3-10-1802.
- 42. Leonardus JORISSEN, tr. Nieuwstadt 4-4-1816
- 84. Joannes Petrus JORISSEN, ged. Nieuwstadt 23-2-1764, overl. Nieuwstadt 20-11-1839, tr. Nieuwstadt 18-11-1787
- 85. Anna Catharina VERBEEK ged. Havert, overl. Nieuwstadt 27-11-1840.
- 168. Henricus JORISSEN, overl. Nieuwstadt 31-1-1814, tr. Nieuwstadt 1-11-1753

- 169. Maria Margarita HAERTMANS, overl. Nieuwstadt 23-12-1775.

F.P.H.M. Thorissen (Utrecht)

- 12a. Johanna Maria WEVERS, geb. Werkhoven 30-11-1854, tr. Werkhoven 23-8-1883 Willem BOEIJEN.
- 12b. Maria Catharina WEVERS, geb. Werkhoven 5-4-1856, overl. Werkhoven 23-5-1871.
- 12c. Catharina Elisabeth WEVERS, geb. Werkhoven 23-4-1858, overl. Werkhoven 12-6-1860.
- 12d. Johanna Maria WEVERS, geb. Werkhoven 10-2-1861, overl. Werkhoven 12-5-1867.
- 12f. Johanna Maria WEVERS, geb. Werkhoven 8-12-1866, tr. Werkhoven 12-2-1897 Johannes VAN Echtelt.
- 13a. Johanna Clasina DE GRAAF, geb. Houten 22-4-1869, tr. Houten 29-4-1908 Johannes VAN ROSSUM, zn van Adrianus van Rossum en Jacoba Mokking, geb. Houten 6-6-1851.
- 13c. Jan Antonie DE GRAAF, geb. Houten ca. 1873, overl. 22-4-1873.
- 13d. Theodora Maria DE GRAAF, geb. Houten 22-11-1877, tr. Houten 11-10-1901 Anthonius Johannes Bosboom, zn van Willem Bosboom en Theodora Vergeer, geb. Utrecht 20-12-1875.
- 24. Christiaan WEVERS, timmerman, geb. Werkhoven 14-8-1823, overl. Werkhoven 6-2-1902, tr. Werkhoven 8-2-1854
- 25. Johanna VAN DER PAUW, geb. 's Graveland 27-5-1828, overl. Werkhoven 3-5-1897.
- 24a. Johanna Maria WEVERS, geb. Werkhoven 4-4-1819, tr. Werkhoven 3-9-1852 Gijsbert HEYMANS, zn van Thomas Heymans en Geertrui van Maurik, geb. Jutphaas 21-5-1820.

- 24b. Elisabeth Maria WEVERS, geb. Werkhoven 4-9-1820, tr. (1) Werkhoven 10-4-1844 Johannes Adrianus VISLAAK, ged. (ned.ger.) Assendelft 4-6-1809, overl. Vinkeveen en Waverveen 22-9-1847, tr. (2) Werkhoven 12-5-1852 Willem VAN DEN HEUVEL, geb. Schalkwijk 14-2-1815.
26. Joannes Anthonie ('Jan') DE GRAAF, timmerman, geb. Houten 15-7-1836, overl. Houten 3-12-1916, tr. Houten 22-5-1868
27. Gerarda VAN DER WEL, geb. Houten 16-1-1836, overl. Houten 2-12-1883.
- 26a. Johanna DE GRAAF, geb. Houten 29-10-1830.
- 26b. Petronella DE GRAAF, geb. Houten 16-5-1833.
- 26c. Adriana DE GRAAF, geb. Houten 1-9-1834.
- 26e. Gijsbertus DE GRAAF, geb. Houten 8-4-1838.
- 26f. Maria DE GRAAF, geb. 3-4-1840.
- 26g. Anthony DE GRAAF, geb. Houten 12-3-1842.
- 26h. Willem DE GRAAF, geb. Houten 6-6-1844.
- 26i. Klazina DE GRAAF, geb. Houten 23-2-1849.
- 26j. Elisabeth DE GRAAF, geb. Houten 4-6-1851
- 27a. Maria VAN DER WEL, geb. Houten 8-12-1832, overl. na 1866.
- 27b. Gijsberta VAN DER WEL, geb. Houten 26-10-1834, overl. Houten 25-8-1857.
- 27d. Martijntje VAN DER WEL, geb. Houten 12-11-1837, overl. Houten 30-12-1854.
- 27e. Gerardus VAN DER WEL, geb. Houten 17-12-1839, landbouwer, tr. (1) Houten 22-5-1868 Eyda DE GROOT, geb. Houten ca. 1841, overl. Houten 23-2-1869, tr. (2) Houten 4-5-1870 Huiberta NEDEREND, geb. Bunnik 16-4-1845.
- 27f. Clasina VAN DER WEL, geb. Houten 6-11-1841, overl. Houten 22-3-1866.
- 27g. Clasina VAN DER WEL, geb. Houten 21-1-1843.
- 27h. Cornelia VAN DER WEL, geb. Houten 19-9-1845, overl. voor 1866.
52. Jan DE GRAAF timmerman, geb. Houten Cothen aan de Dwarsdijk, ged. Werkhoven 5-10-1803, overl. Houten 6-2-1873, tr. Werkhoven 29-10-1829
53. (Jo)hanna Klasina DE BOUTER, ged. Werkhoven 22-11-1805, overl. Houten 5-4-1883
- 52a. Johannes DE GRAAF, ged. (rk) Werkhoven 29-10-1800.
- 52b. Johanna DE GRAAF, ged. (rk) Werkhoven 29-10-1800.
- 52c. Wilm DE GRAAF, geb. Houten, ged. Werkhoven 21-9-1801, tr. Houten 14-5-1828 Anna Gertrudis VAN OOSTROM, ged. Houten 7-10-1807.
- 52e. Antony DE GRAAF, geb. 15-5-1806, timmerman.
- 52f. Maria DE GRAAF, geb. Cothen 9-2-1809.
- 52g. Hanna DE GRAAF, geb. Cothen 13-10-1811.
- 52d. Jan DE GRAAF, geb. ca. 1818, overl. Houten 16-2-1871.
- 53b. Gijsbertha Maria DE BOUTER, ged. Werkhoven 25-10-1809.
54. Dirk VAN DER WEL, ged. IJsselstein 30-3-1798, boerenknecht, bouwman, overl. Houten 24-11-1851, tr. (1) Houten 15-7-1822 Maria LINDEMAN, ged. Houten 28-1-1799, naaister, overl. 11-9-1830, tr. (2) Houten 25-1-1832
55. Anna DE VOS, geb. Hagesteijn, ged. (rk) Vianen 23-5-1806, overl. Houten 20-1-1858.
- 54a. Antonia VAN DER WEL, geb. IJsselstein 22-3-1796.
- 54c. Cathari[n]a VAN DER WEL, ged. 21-1-1800.
- 54d. Willem VAN DER WEL, ged. 8-2-1802.
104. Jan DE GRAAF, geb. Cothen 14-7-1748, overl. Houten 13-4-1821, tr. kerk (1) Werkhoven 5-1787 Hanna RIJNTJENS, tr. kerk (2) Cothen 4-2-1800
105. Petronelle (Pieterne) (VAN) WERKHOVEN, tapster, geb. 'in de kniphoek', ged. (rk) Wijk bij Duurstede 18-9-1776, overl. Houten 28-12-1847.
- 105a. Antonius (VAN) WERKHOVEN, geb. Dwarsdijk, ged. 9-9-1772.
- 105b. Bernardus (VAN) WERKHOVEN, ged. 14-9-1773.
- 105c. Joannes (VAN) WERKHOVEN, geb. Wijkersloot, ged. 19-12-1774.
- 105e. Joannes (VAN) WERKHOVEN, geb. Dwarsdijk, ged. 2-12-1778.
- 105f. Joannes (VAN) WERKHOVEN, geb. Wijkersloot, ged. 6-2-1780.
- 105g. Willem (VAN) WERKHOVEN, geb. Wijkersloot, ged. 16-7-1781.
- 105h. Joannes (VAN) WERKHOVEN, geb. Wijkersloot, ged. 14-6-1786.
- 105i. Elizabeth (VAN) WERKHOVEN, geb. Wijkersloot, ged. 14-8-1789.
106. Jan DE BOUTER, ged. Utrecht (Jezuiten) 14-7-1758, overl. Werkhoven 15-9-1827, tr. kerk (rk) Werkhoven 30-10-1804.
107. Adriana ('Jaantje') VERHAAR.
108. Gerrit VAN DER WEL, begraven IJsselstein 31-1-1806, tr. kerk (rk) IJsselstein 16-4-1793
109. Niesje DONGELMANS, ged. (rk) IJsselstein 12-7-1768, overl. na 1832
210. Johannes VAN WERKHOVEN, ged. (rk) Wijk bij Duurstede 28-6-1744, tr. (rk) Wijk bij Duurstede 5-11-1771
211. Maria VAN ROZEGAARDE (Roosegaerde).
212. Gijsbertus DE BOUTER, tr.
213. Johanna MANSVELD
218. Theodorus ('Dirk Pauluszn') DONGELMANS, ged. IJsselstein 7-10-1736, tr. (nh) IJsselstein 18-11-1764
219. Antonia ('Teuntje Petersdr.') VAN DEN BOGAART, ged. IJsselstein 8-8-1738.
436. Paulus DONGELMANS, geb. Santen (= Xanten), tr. (nh) IJsselstein 30-11-1735
437. Niesje VAN STUIVENBERG.
438. Petrus Pieterse (VAN) BOGERT, tr. Benschop 1734
439. Margaretha Hendriks (VAN) BEUSEKOM.
- A.J. Griens** (Landgraaf)
72. Arnold Theodoor WIJNEN akkerman 'op gen (Huis)berg', ged. Heerlen 6-9-1751, overl. Huisberg 22-9-1811, tr. kerk (nh) Heerlen 8-10-1775
73. Anna Maria PALANT, ged. Heerlen 9-10-1750 overl. Heerlen 29-1-1826.
- 72a. Johannes Wilhelmus WIJNEN, ged. Heerlen 7-1-1747.
- 72b. Anna Catherina WIJNEN, ged. Heerlen 8-4-1749, tr. kerk (rk) Heerlen 4-10-1772, met huwelijksdispensatie, Henricus Cornelius PIJLS).
- 73a. Mathias PALANT, ged. Heerlen 3-9-1747.
- 73c. Johanna Maria PALANT, ged. Heerlen 3-11-1753, overl. 4-12-1806, tr. Heerlen 17-8-1777 Daniël PIJLS, ged. Heerlen 10-2-1748, overl. Heerlen 20-12-1821.
- 73d. Joannes Nicolaus PALANT, ged. Heerlen 16-6-1757.

73e. Petrus Joseph PALANT, ged. Heerlen 17-1-1764

N.A. Hamers (Malden)

132. Joannes MEULEBERGH, wonend op de Geit, overl. Brunssum 14-5-1766, tr. (2) kerk Brunssum 19-6-1757
Maria CRIJNTZ, tr. kerk (1) Merkelbeek 30-8-1746

133. Petronella COENEN (COONEN), overl. Brunssum 25-2-1757.

Dhr. Hamers betwijfelt of Jan Meulenbergh (in tweede huwelijk) met Maria Crijntz is getrouwd. Als argument kan o.m. worden aangevoerd, dat in de betrokken huwelijksacte de bruidegom geen 'viduus' (weduwnaar) wordt genoemd, wat toch bij een tweede huwelijk te verwachten was geweest. Bovendien maakt de overlidensacte van 14-5-1766 wel melding van een Jan Meulenbergh als echtgenoot van Maria Crijntz, maar ook hier niet als weduwnaar van Petronella Coenen.

224. Andreas L'ORTYE, tr. (1) kerk Wijnandsrade 2-7-1730

225. Maria NELISSEN, ged. 22-7-1700.

450. Leonardus NELISSEN, tr.

451. Emerentiana HAEMERS.

In het (rk) doopregister van Wijnandsrade komt op 22-7-1700 géén Maria Nelissen voor! Bovendien wordt in *hetzelfde* jaar op 28 mei te Hoensbroek een Matheus Nelissen gedoopt, zoon van 'Lenardt Nelissen' en 'Eurm Hames'. Het ontbreken van de ene acte en de vermelding van de andere laten zien, dat als de (eerste) echtgenote van Andreas L'Ortye in 1700 geboren zou zijn, zij geen dochter van het echtpaar Nelissen-Haemers kan zijn. Het heeft tot gevolg dat de kwartiernummers 450 en 451 als *vacant* moeten worden aangemerkt.

M. Kilsdonk (Vlijmen)

230. Jacob Johan ('Jacob') DOLMANS, ged. Maastricht 13-6-1708, overl. Bunde 23-2-1791, tr.

231. Margaretha SIMONS VAN EUPEN, ged. Bunde 9-1-1712, overl. Bunde 19-9-1777.

231a. Mathias SIMONS VAN EUPEN, ged. Bunde 5-3-1709.

231c. Maria Sibilla SIMONS VAN EUPEN, ged. Bunde 22-2-1714.

231d. Maria Sibilla SIMONS, ged. Bunde 29-5-1715, overl. Bunde 3-4-1774.

231e. Johanna Catharina SIMONS VAN EUPEN, ged. Bunde 10-6-1718.

231f. Gabriel SIMONIS VAN EUPEN, ged. Bunde 19-4-1722.

462. Henricus SIMONS VAN EUPEN, tr.

463. Maria SMETS, te Bunde overl. als 'Smeets wed. van Henricus Simons' 20-4-1771.

H. Matzerath (Tuddern)

320. Peter UBACHS, ged. Voerendaal 3-9-1675, landbouwer/herbergier Schinveld, overl. Amstenrade (Marebos aan de galg) 5-12-1743, tr. (1) kerk Brunssum 3-6-1704

321. Cornelia DOUNEN, ged. Brunssum 20-3-1679, overl. Schinveld 29-9-1723

In het levensverhaal dat in de kwartierstaat van Peter Ubachs wordt verteld, is sprake van een testament dat Cornelia Dounen op 20-10-1724 had laten maken om de goederen die zij in het huwelijk had ingebracht, met het oog op de braspartijen van haar man veilig te stellen. Het is aan de aandacht van dhr. Matzerath te danken dat ik niet langer instaat voor de bewering dat de vrouw haar laatste wens pas heeft uitgesproken toen ze allang dood en begraven was. Nader onderzoek heeft uitgewezen dat in het kerkregister van Schinveld op 29-9-1723 geen overlidensbericht is opgenomen. De vrouw moet op een later tijdstip gestorven zijn. Ik ben aan dhr. Matzerath, behalve voor genoemde *correctie*, nog meer schatplichtig voor de *aanvullingen* die ik van hem gekregen heb. Het aantal *nieuwe* namen dat ik aan de lijst van voorouders door zijn toedoen zou kunnen toevoegen, is te groot om in het kader van dit artikel gepubliceerd te worden. Om een enkel voorbeeld te noemen: Als ik Josephus Palant (kw. 146) en Anna Margaretha Schepers (kw. 147) als uitgangspunt (c.q. als probanten) zou opvoeren, belanden we door zijn inbreng in één slag vijf generaties verder en zouden we aan het genealogisch schema negen nieuwe namen van *voorouders* in de rechte lijn kunnen toevoegen, te weten Ritzervelt, de Moulin, Sluipers, Bosch, Lindeloofs, Meuters, Jongen, Nacken en Meelskens. Omdat ook dhr. Matzerath in zijn opgave - zo mogelijk - van alle voorouders de broers en zussen met hun *echtgenoten* een plaats gegeven heeft, dient het genoemde aantal personen nog vermeerderd te worden met een reeks van vele *aangetrouwde* familieleden. Wat in dit opzicht voor de Palants geldt, kan ook van sommige andere families worden gezegd. Op die manier levert de omvang van de complete lijst die ik ontvangen heb, voldoende stof om een nieuwe kwartierstaat uit te geven. Het kan niet de bedoeling zijn daarmee in deze afsluitende bijdrage een begin te maken. Ik wil tot slot alle lezers danken voor hun inzending, maar ook voor de aanwijzingen die zij mij daarmee impliciet gegeven hebben voor de richting waarin verder onderzoek wellicht de moeite waard zal zijn.

PARENTEEL VAN JOANNES KNAPEN (vervolg en slot)

G.M.F. KNAPEN

X.138 **Joannes Matheus Hubertus KNAPEN**, technicus/verpleegkundige, geboren op 15-01-1941 te Amsterdam. Emigratie op 29-12-1959 naar Australië.

Gehuwd op 23-jarige leeftijd op 04-04-1964 te Koonorigan (Australië) met **Elaine YOUNG**, 25 jaar oud, geboren op 04-06-1938 te Sydney A, dochter van **Duncan Mc Clean YOUNG** en **Nelly Elisabeth NN**.
Uit dit huwelijk:

1. **Terrence William KNAPEN**, geboren op 06-08-1959 te Sydney A.

2. **Lynda Elisabeth Nell KNAPEN**.

Gehuwd met **Paul STEWART**, geboren op 06-07-1958 te Sydney A.

IX.96 **Antonius Franciscus KNAPEN**, chef gereedschapsmakerij Werkspoor, geboren op 24-02-1907 te Deventer, overleden op 02-07-1989 te Amsterdam op 82-jarige leeftijd, begraven op 05-07-1989 te Amsterdam.

Ondertrouw te Amsterdam, gehuwd op 24-jarige leeftijd op 28-05-1931 te Amsterdam met **Maria Fredrika Elisabeth de VRIES**, 24 jaar oud, geboren op 18-01-1907 te Amsterdam, overleden op 05-10-1992 te Amsterdam op 85-jarige leeftijd, begraven op 09-10-1992 te Amsterdam.

Uit dit huwelijk:

1. **Nicolaas Cornelis KNAPEN** (zie X.142).

2. **Antonius Franciscus KNAPEN** (zie X.144).

X.142 **Nicolaas Cornelis KNAPEN**, register-accountant, geboren op 07-03-1932 te Amsterdam.

Ondertrouw te Amsterdam, gehuwd op 26-jarige leeftijd op 05-04-1958 te Amsterdam met **Maria WESSELS**, 24 jaar oud, geboren op 21-10-1933 te Amsterdam, dochter van **Theodorus Johannes Wilhelmus WESSELS** en **Petronella Jacoba ADAMS**.

Uit dit huwelijk:

1. **Antoinette Elisabeth KNAPEN**, onderwijzeres, geboren op 29-05-1959 te Nieuwer-Amstel.
Ondertrouw te Amstelveen, gehuwd op 25-jarige leeftijd op 01-02-1985 te Amstelveen met **Kenneth BERKLEEF**, 25 jaar oud, fiscaal jurist, geboren op 02-02-1959 te Catharijne (Suriname).
2. **Ellen Jacqueline KNAPEN**, fiscaal juriste, geboren op 12-07-1961 te Nieuwer-Amstel.
Gehuwd op 28-jarige leeftijd op 28-04-1990 te Haarzuilens met **Nick van BORK**, 32 jaar oud, econoom, geboren op 28-04-1958 te Amsterdam, zoon van **Anton van BORK**.
3. **Mark Olaf KNAPEN**, geboren op 15-07-1965 te Amstelveen.
Gehuwd op 28-jarige leeftijd op 20-12-1993 te Saalbach (Oostenrijk) met **Karin VERSTRAATE**.

X.144 **Antonius Franciscus KNAPEN**, technisch vertegenwoordiger, geboren op 07-11-1934 te Amsterdam.

Ondertrouw te Amsterdam, gehuwd op 25-jarige leeftijd op 28-11-1959 te Amsterdam met **Christina WESSELS**, 24 jaar oud, geboren op 10-04-1935 te Amsterdam, dochter van **Theodorus Johannes Wilhelmus WESSELS** en **Petronella Jacoba ADAMS**.

Uit dit huwelijk:

1. **Arno Frank KNAPEN** (zie XI.90).
2. **Jan Willem Theodoor KNAPEN** (zie XI.93).
3. **Erik Peter KNAPEN** (zie XI.95).
4. **Laurens Dietmar KNAPEN**, geboren op 01-09-1970 te Apeldoorn.

XI.90 **Arno Frank KNAPEN**, vliegerinstructeur, geboren op 12-09-1960 te Vlaardingen.

Gehuwd (1) op 20-jarige leeftijd op 03-03-1981 te Apeldoorn, gescheiden 1968 van **Henrica Carina DRAAIJER**, geboren op 20-08-1961 te Apeldoorn, dochter van **Albert Rickelt DRAAIJER** en **Gerritje KAMPHUIS**.

Gehuwd (2) op 29-jarige leeftijd op 05-05-1990 te New Hampshire met **Cynthia Marie ZIGLER**, 28 jaar oud, medisch laborante, geboren op 15-11-1961 te Lake Charles USA, dochter van **Albert ZIGLER** en **Heather ZIGLER**.

Uit het eerste huwelijk:

1. **Kim Rocane KNAPEN**, geboren op 21-09-1983 te Breda.

XI.93 **Jan Willem Theodoor KNAPEN**, verkoper, geboren op 19-11-1962 te Apeldoorn.

Gehuwd op 22-jarige leeftijd op 20-09-1985 te Nijmegen met **Tanja JANNINK**, 25 jaar oud, geboren op 26-07-1960 te Nijmegen, dochter van **Karel JANNINK** en **Margje Elisabeth WILLEMS**.

Uit dit huwelijk:

1. **Denise KNAPEN**, geboren op 13-04-1988 te Nijmegen.
2. **Jeroen KNAPEN**, geboren op 11-01-1991 te Apeldoorn.

XI.95 **Erik Peter KNAPEN**, marketing-medewerker, geboren op 14-08-1964 te Apeldoorn.

Gehuwd op 24-jarige leeftijd op 21-04-1989 te Apeldoorn met **Nicolina Geertruida BOUWMEESTER**, 24 jaar oud, secretaresse, geboren op 02-06-1964 te Apeldoorn, dochter van **Arend BOUWMEESTER** en **Hendrika Bernadina HUISKES**.

Uit dit huwelijk:

1. **Stefan Erik KNAPEN**, geboren op 23-11-1990 te Apeldoorn, gedoopt (NH) op 23-03-1991 te Aoeldoorn.
2. **Lisanna Elize KNAPEN**, geboren op 29-04-1993 te Apeldoorn.

IX.98 **Marinus Johannes KNAPEN**, geboren op 08-05-1910 te Deventer.

Gehuwd op 22-jarige leeftijd op 01-09-1932 te Amsterdam met **Alida van EGMOND**, 22 jaar oud, geboren op 28-05-1910 te Amsterdam.

Uit dit huwelijk:

1. **Petronella Elisabeth KNAPEN**, maatschappelijk werkster, geboren op 22-08-1933 te Amsterdam.
Gehuwd op 23-jarige leeftijd op 16-05-1957 te Schoorl met **Gerard DEMMENDAAL**, 34 jaar oud, vioolleraar, geboren op 08-10-1922 te Wormerveer.
2. **Marinus Johannes KNAPEN** (zie X.148).
3. **Aleida "Betty" KNAPEN**, geboren op 01-02-1940 te Amsterdam.
Gehuwd op 26-jarige leeftijd op 02-02-1966 te Schoorl met **Wilhelmus HEMMINGA**, 27 jaar oud, journalist, geboren op 12-02-1938 te Amsterdam, overleden op 09-05-1993 te Koedijk op 55-jarige leeftijd, begraven op 13-05-1993 te Schagen.

X.148 **Marinus Johannes KNAPEN**, technicus, geboren op 20-06-1935 te Amsterdam.

Gehuwd (1) op 15-jarige leeftijd op 13-02-1951 te Amsterdam met **Lena Annigje VOS**, 40 jaar oud, geboren op 26-10-1910 te Westmaas, dochter van **Simon VOS** en **Adriaantje ESSEN VAN**.

Gehuwd (2) op 29-jarige leeftijd op 21-08-1964 te Amsterdam, gescheiden na 11 jaar huwelijk op 12-12-1975 te Amsterdam van **Grete SAUERBIER**.

Gehuwd (3) op 42-jarige leeftijd op 24-06-1977 te Leun (D) met **Kornelia Regina KRUEGER**, 20 jaar oud, Pflegehelferin, geboren op 17-08-1956 te Potsdam (D).

Uit het derde huwelijk:

1. **Peter KNAPEN**, geboren op 16-07-1976 te Leun (D).
2. **Markus KNAPEN**, geboren op 03-08-1978 te Leun (D).
3. **Melanie KNAPEN**, geboren op 08-08-1982 te Leun (D).

VII.59 **Antonius Hubertus** (Winne Teun) **KNAPEN**, geboren op 21-01-1851 te Nederweert, gedoopt (rk) te Nederweert, begraven op 18-10-1914 te Nederweert.

Gehuwd op 28-jarige leeftijd op 13-06-1879 te Nederweert met **Petronella KERKHOF van DE**, 35 jaar oud, geboren op 27-03-1844 (gezindte: rk), overleden op 10-05-1920 te Nederweert op 76-jarige leeftijd, dochter van **Joannes van de KERKHOF** en **Catharina KESSELS**.

Uit dit huwelijk:

1. **Maria Wilhelmina Hubertina KNAPEN**, geboren op 09-05-1880 te Nederweert (gezindte: rk), overleden op 26-10-1937 te Heythuysen op 57-jarige leeftijd, begraven te Heythuysen.

Gehuwd (1) op 27-jarige leeftijd op 04-01-1908 te Nederweert met **Martinus Hubertus GOMMERS**, 27 jaar oud, geboren op 09-10-1880 (gezindte: rk), zoon van **Theodorus Hubertus GOMMERS**, landbouwer en **Anna Maria BAETSEN**.

Gehuwd (2) met **Hubertus Josephus RIJKS**.

2. **Antonetta Hubertina KNAPEN**, geboren op 07-06-1881 te Nederweert (gezindte: rk), overleden op 02-09-1954 te Weert op 73-jarige leeftijd.

Gehuwd met **Willem Hubert JANSSEN**, koper-slager, geboren op 12-04-1881 te Echt, gedoopt (rk) te Echt, overleden op 28-08-1967 te Weert op 86-jarige leeftijd, begraven te Weert, zoon van **Peter Johannes JANSSEN** en **Maria SMEETS**.

3. **Maria Louisa Hubertina KNAPEN**, geboren op 19-04-1883 te Nederweert (gezindte: rk), overleden op 10-06-1973 te Nederweert op 90-jarige leeftijd.

Gehuwd op 25-jarige leeftijd op 07-09-1908 te Nederweert met **Joseph Hubertus HERMANS**, 23 jaar oud, geboren op 06-06-1885 te Nederweert, gedoopt (rk) te Ospel, overleden op 17-11-1966 te Nederweert op 81-jarige leeftijd, begraven te Nederweert-Ospel, zoon van **Jan Mathijs HERMANS** en **Petronella RIJNDERS**.

4. **Joannes Henricus Hubertus** (Sjang) **KNAPEN** (Winne Sjang) (zie VIII.92).

5. **Maria Elisabeth Hubertina KNAPEN**, geboren op 01-01-1889 te Nederweert (gezindte: rk).

Gehuwd met **Petrus Henricus van den HURCK**.

VIII.92 **Joannes Henricus Hubertus** (Sjang) **KNAPEN** (Winne Sjang), landbouwer, geboren op 30-08-1885 te Nederweert, overleden op 15-09-1949 te Nederweert op 64-jarige leeftijd. Bij een brand in 1949 samen met zijn vrouw en kleindochter Jeanne omgekomen. Begraven op 17-09-1949 te Nederweert. Gehuwd op 22-jarige leeftijd op 11-10-1907 te Nederweert, gehuwd voor de kerk te Nederweert (St.Lambertus) met **Elisabeth CARIS**, 21 jaar oud, geboren op 25-08-1886 te Nederweert, gedoopt (rk) te Nederweert, overleden op 15-09-1949 te Nederweert op 63-jarige leeftijd, begraven op 17-09-1949 te Nederweert, dochter van **Peter CARIS** en **Margaretha DRIESEN**.

Uit dit huwelijk:

1. **Anna Margaretha Petronella Hubertina KNAPEN**, geboren op 11-03-1908 te Nederweert, gedoopt (rk) te Nederweert.

Gehuwd met **Antoon Theodorus Henricus Andreas van CRUCHTEN**, geboren op 15-05-1910 te Baarlo, gedoopt (rk) te Baarlo, overleden op 23-04-1977 te Blerick op 66-jarige leeftijd.

2. **Peter Antonius Hubertus KNAPEN** (zie IX.104).

3. **Petronella Joanna Wilhelmina Hubertina KNAPEN**, geboren op 16-05-1911 (gezindte: rk), overleden op 11-05-1945 te Venlo op 33-jarige leeftijd.

Gehuwd op 24-jarige leeftijd op 25-08-1935 te Nederweert, gehuwd voor de kerk te Nederweert (St.Lambertus) met **Theodoor Christiaan ROODT op'T**, 22 jaar oud, metselaar, geboren op 21-05-1913 te Kessel.

4. **Antonetta Godefrida Petronella Hubertina KNAPEN**, geboren op 21-05-1913 te Weert, gedoopt (rk) te Weert.

Gehuwd op 22-jarige leeftijd op 27-12-1935 te Nederweert, gehuwd voor de kerk te Nederweert (St.Lambertus) met **Joannes Jacobus van den BERG**, 25 jaar oud, los werkmán, geboren op 29-12-1909 te Weert, gedoopt (rk) te Weert, zoon van **Peter van den BERG** en **Maria Petronella HERMANS**.

5. **Maria Josephina Hubertina KNAPEN**, geboren op 06-05-1915 te Nederweert, gedoopt (rk) te Nederweert.

Gehuwd te Weert, gehuwd voor de kerk te Weert (St.Lambertus) met **Peter Joannes Henricus WAAL DE**, geboren op 18-04-1913 te Weert, gedoopt (rk) te Weert, overleden op 08-07-1975 te Weert op 62-jarige leeftijd, begraven te Weert, zoon van **Joannes Henricus de WAAL** en **Maria Elisabeth ASPERS**.

6. **Henricus Peter Antonius KNAPEN** (zie IX.113).

7. **Elisabeth Maria Cornelia KNAPEN**, geboren op 27-09-1917 (gezindte: rk).

Gehuwd op 28-jarige leeftijd op 12-04-1946 te Nederweert, gehuwd voor de kerk te Nederweert (St.Lambertus) met **Wilhelmus BERNARDS**, fabrieksarbeider, geboren te Someren, gedoopt (rk) te Someren.

8. **Joannes Antonius Hubertus KNAPEN** (zie IX.117).

9. **Ludovicus Josephus Hubertus KNAPEN**, geboren op 04-08-1921 (gezindte: rk), overleden op 06-11-1924 op 3-jarige leeftijd.

10. **Elisabeth Louisa Hubertina KNAPEN**, geboren op 05-03-1923 te Nederweert, gedoopt (rk) te Nederweert, overleden op 27-12-1923 te Nederweert, 297 dagen oud.

11. **Elisabeth Petronella Margaretha Josephina KNAPEN**, geboren op 20-04-1925 te Nederweert, gedoopt (rk) te Nederweert.

Gehuwd op 20-jarige leeftijd op 28-12-1945 te Nederweert, gehuwd voor de kerk te Nederweert (St.Lambertus) met **Peter Godefridus Gerardus WOLTER**.

12. **Wilhelmus Antonius Ludovicus KNAPEN**, geboren op 02-05-1927 te Nederweert, gedoopt (rk) te Nederweert, overleden op 26-06-1927 te Nederweert, 55 dagen oud.

IX.104 **Peter Antonius Hubertus KNAPEN**, bouwvakker, geboren op 28-03-1909 (gezindte: rk), begraven op 23-06-1984.

Ondertrouw (1) te Weert, gehuwd op 26-jarige leeftijd op 25-04-1935 te Weert, gehuwd voor de kerk op 01-05-1935 te Weert (St.Martinus) met **Maria Elisabeth (Lies) TIMMERMANS**, 29 jaar oud, geboren op 10-08-1905 te Weert, gedoopt (rk) te Weert, dochter van **Sebastianus Hubertus TIMMERMANS** en **Maria Elisabeth SONNEMANS**.

Gehuwd (2) op 56-jarige leeftijd op 23-07-1965 te Nederweert met **Henricus Gerardus Michiel STULTJENS**, 23 jaar oud, geboren op 04-09-1941 te Nederweert (gezindte: rk).

Uit het eerste huwelijk:

1. **Maria Elisabeth (Lies) KNAPEN**, geboren op 21-06-1935 te Nederweert, gedoopt (rk) te Nederweert.

Gehuwd op 26-jarige leeftijd op 02-02-1962 te Nederweert, gehuwd voor de kerk te Nederweert met **Henricus Johannes VERHEIJEN**, 25 jaar oud, melkventer, geboren op 11-04-1936 te Nederweert.

2. **Jeanny Elisa Adriana KNAPEN**, geboren op 14-11-1937 te Nederweert, gedoopt (rk) te Nederweert.

3. **Adriana Mathilda Joanna Henriëtte KNAPEN**, geboren op 11-10-1939 te Nederweert, gedoopt (rk) te Nederweert.

Gehuwd met **Jacobus Henricus Johannes Gerardus op en BUYS**, geboren op 17-01-1939 te Weert, gedoopt (rk) te Weert.

4. **Johannes Antonius Sebastianus KNAPEN**, geboren op 01-10-1942 te Nederweert, gedoopt (rk) te Nederweert, overleden op 16-04-1943 te Weert, 197 dagen oud, begraven te Nederweert.

IX.113 **Henricus Peter Antonius KNAPEN**, geboren op 30-06-1916 (gezindte: rk).

Gehuwd op 28-jarige leeftijd op 22-03-1945 te Ameide met **Gerretje de GROOT**, 22 jaar oud, geboren op 17-03-1923 te Ameide, gedoopt (rk) te Ameide, dochter van **Gerrit Jan de GROOT** en **Elida van der VLIT**.

Uit dit huwelijk:

1. **Gerrit Peter Jan KNAPEN** (zie X.160).

X.160 **Gerrit Peter Jan KNAPEN**, opzichter, geboren op 25-09-1945 te Meerkerk.

Gehuwd op 24-jarige leeftijd op 07-11-1969 te Giessenburg met **Maria VOGEL**, 24 jaar oud, geboren op 18-02-1945.

Uit dit huwelijk:

1. **Marco KNAPEN**, geboren op 30-12-1971 te Tiel.

2. **Astrid KNAPEN**, geboren op 11-11-1974 te Tiel.

IX.117 **Joannes Antonius Hubertus KNAPEN**, landbouwer, geboren op 06-07-1919 (gezindte: rk).

Gehuwd op 28-jarige leeftijd op 07-07-1947 te Weert, gehuwd voor de kerk op 12-07-1947 te Weert met **Anna Gertruda de WAAL**, 29 jaar oud, geboren op 01-04-1918 te Weert, gedoopt (rk) te Weert, dochter van **Matheus Joannes de WAAL** en **Anna Gertruda Maria PEETERS**.

Uit dit huwelijk:

1. **Joannes Matheus Antonius (Jan) KNAPEN** (zie X.162).

2. **Matheus Johannes KNAPEN** (zie X.164).

3. **Maria Anna KNAPEN**, geboren op 15-09-1955 te Nederweert, gedoopt (rk) te Nederweert.

4. **Elisabeth Maria Mechtilda KNAPEN**, geboren op 09-12-1956 te Nederweert, gedoopt te Nederweert.

Gehuwd op 22-jarige leeftijd op 10-05-1979 te Nederweert met **Jacobus Leonardus Marianne GIELEN**, 24 jaar oud, electrotechnicus, geboren op 18-10-1954 te Hunsel, gedoopt (St.Jacobus) te Hunsel, zoon van **Antonius GIELEN** en **Maria REIJVEN**.

X.162 **Joannes Matheus Antonius (Jan) KNAPEN**, geboren op 12-07-1948 te Nederweert, gedoopt (rk) te Nederweert.

Gehuwd op 24-jarige leeftijd op 08-09-1972 te Nederweert, gehuwd voor de kerk op 30-09-1972 te Nederweert-Ospel met **Hendrina Helena Aldegonda DRIESSEN**, 23 jaar oud, geboren op 09-01-1949 te Nederweert, gedoopt (rk) te Nederweert-Ospel, dochter van **Peter Leonardus DRIESSEN** en **Francisca WEEKERS**.

Uit dit huwelijk:

1. **Linda KNAPEN**, geboren op 19-01-1974 te Nederweert, gedoopt (rk) op 24-02-1974 te Nederweert.

2. **Joannes Antonius KNAPEN**, geboren op 30-08-1975 te Nederweert, gedoopt (rk) op 19-10-1975 te Nederweert.

3. **Bart Leonardus KNAPEN**, geboren op 19-07-1978 te Nederweert, gedoopt (rk) op 20-08-1978 te Nederweert.

X.164 **Matheus Johannes KNAPEN**, geboren op 18-09-1951 te Weert, gedoopt (rk) te Nederweert.

Gehuwd op 23-jarige leeftijd op 26-04-1975 te Nederweert met **Geertruda Maria Gerarda VAES**, 22 jaar oud, geboren op 10-12-1952 te Nederweert, gedoopt (rk) te Nederweert, dochter van **Peter Mathijs VAES** en **Maria Gertrudis MICHIELS**.

Uit dit huwelijk:

1. **Stefan Matheus Antonius KNAPEN**, geboren op 17-02-1983 te Weert.

DE FAMILIE VAN SCHELBERG VAN DE 14e TOT DE 16e EEUW (slot) L.J.G.W. SCHELBERG

De Swolgensse takken

In de 15e en 16e eeuw worden familieleden Van Schelberg in Swolgen en directe omgeving in grote getale vermeld. Bij

pogingen een enigermate sluitende genealogie te reconstrueren doen zich echter twee problemen voor: het ene is het veelvuldig gebruik van dezelfde voornamen (Jan, Seger, Gerrit), het andere de betrekkelijk spaarzame vermelding

van onderlinge relaties en data. Desondanks is gepoogd in de overvloed van beschikbare gegevens een lijn aan te geven. Daar waar in het nu volgende twijfels bestaan wordt dit vermeld.

Er lijken in Swolgen twee takken van de familie te hebben bestaan, waarvan de eerste is beleend met de hoeve die in later tijden als de Schelbergshof bekend is geworden en de tweede tot plm. 1530 de hoeve In gen Leger geheel of gedeeltelijk in bezit heeft gehad. De eerste leenman van de Schelbergshof is:

II-C. Gerrit van Schelberg

Geboren omstreeks 1368. Op 25 november 1409 wordt Gerrit van Schelberg 'die jonge' door hertog Reinald IV van Gelder beleend met een tweetal huizen en 68 morgen land gelegen te Swolgen.⁶³ Eerder gingen wij van de veronderstelling uit dat deze belening I Gerrit van Schelberg betrof. De nadrukkelijke vermelding 'die jonge' in de leenakte deed ons er echter toe besluiten II-C Gerrit van Schelberg als eerste leenman te Swolgen te beschouwen. De belening geschiedt 'met allen ende yegelicken heuren tobehoren, tsamen in den land van Kessel, in den Kerspel van Swolgen gelegen; van de dienstbarheit gevrijet ende uitgegeven dienst ende schatvrij, tot eenen Zutphenschen Man Leensrechte, met eenen pond goets gelts te verheergewaden aan:

Gerrit van Scheelberg die Jonge Ao 1409
Gerit van Scheelberg beleent Ao 1518
idem vernijt eedt 12 oct. 1538
idem crigt uutstel 25 mei 1540
Johan van Scheelberg erve sijnes broders Gerrits 22 augusti 1544
idem vernijt eedt 10 junii 1556'

Van de in de leenakte genoemde twee huizen ligt het ene op 'eenen camps lants' van twee morgen en is niet nader te identificeren; het andere huis is gelegen op tien morgen 'aen den Leegraven' en heet vanaf de 17e eeuw Schelbergshof. Tot nu toe hebben wij geen gegevens kunnen vinden over beleningen tussen 1409 en 1518 en de 'erfopvolging' van de verschillende leenmannen. Het is volslagen onduidelijk waaróm hierover geen aantekeningen zijn gemaakt. Wellicht is de Schelbergshof enige tijd in bezit geweest van de tweede Swolgense tak, aangezien wij een vermelding vonden betreffend 'seven seester Roggen Jaers' die liggen in 'Sijgers guedt van Schelberch aender Leegraue' (de Schelbergshof) en die door Lijsbeth van den Tempel en haar kinderen gegeven worden aan de kerk van Swolgen.⁶⁴ Het is niet bekend in welke relatie Lijsbeth van den Tempel tot de familie Van Schelberg staat.

In de tweede helft van de 15e eeuw worden te Swolgen twee broers vermeld die omstreeks 1400 geboren moeten zijn, nl. 1. Gerrit van Schelberg en 2. Jan van Schelberg, die volgt III-B. Zij zouden *op basis van hun naamgeving* de zonen kunnen zijn van II-C Gerrit van Schelberg. Het is echter evenzogoed mogelijk dat zij zonen zijn van II-A Jan van Schelberg. Hoe het ook zij, over hen zijn de volgende gegevens bekend:

III-B. Jan van Schelberg

Geboren omstreeks 1410, samen met zijn broer Gerrit van Schelberg vermeld (zie hierna). Jan van Schelberg had een zoon:

IV-D. Gerrit van Schelberg

Geboren omstreeks 1438, genoemd als zoon van III-B Jan van Schelberg plm. 1472, als hij samen met zijn zoon Gerrit (volgt V-A) behand wordt aan tien en een halve morgen land te Swolgen, alsmede aan zes driekwart morgen te Swolgen die afkomstig zijn van Gerrit van Schelberg 'onss oeme'.⁶⁵

V-A. Gerrit van Schelber

Geboren omstreeks 1465, plm. 1472 samen met zijn vader IV-D Gerrit van Schelberg genoemd.⁶⁶ Vermoedelijk is hij in of voor 1541 overleden, want dan wordt vermeld dat 'Gertrud van Heyneskercke und Gert oer soen syn gehandt tot lyffg(ewins) Rechte aen gertz guet van schelberch vurs behalve blomers [?] cool hooff soe als sy dat gekofft hevet vand hee(r) van bruchuesse'.⁶⁷ Wij veronderstellen dat deze Gertrud gehuwd is geweest met V-A Gerrit van Schelberg en dat 'Gert oer soen' een Van Schelberg is.

Of de bovengenoemde personen in relatie hebben gestaan tot het leen van Van Schelberg is niet bekend, en de percelen waaraan zij zijn gehand zijn niet verder te identificeren. De tweede Swolgense tak van de familie heeft als stamvader:

III-C. Lenardt van Schelberg

Geboren omstreeks 1391. Het is volslagen onduidelijk van wie hij afstamt, en zijn bestaan is ons slechts bekend door de vermelding van zijn zoon Seger, die volgt IV-E.

IV-E. Seger van Schelberg

Geboren omstreeks 1418, gehuwd met Stijn N. Zij worden vermeld als 'Seger van schelberg, leenartz soon, ende stijn sijn huijstvrow' bij de behandeling aan zes morgen land gelegen Op gen Loe te Swolgen, later behorend tot de hof In gen Leger.⁶⁸ Uit dit huwelijk zijn met zekerheid drie, en waarschijnlijk vier zoons geboren, nl. 1. Lenardt, volgt V-B, 2. Seger, volgt V-C, 3. Dirck en vermoedelijk 4. Jan van Schelberg. Dirck van Schelberg heeft een dochter, Leencke geheten, die in 1531 bevestigt van Jasper van Lynden, heer van Blitterswijk, ontvangen te hebben vijf hoorns gulden uit het testament van haar oom Seger van Schelberg.⁶⁹ Daarnaast moeten uit het huwelijk van IV-E Seger van Schelberg en Stijn N. ook nog dochters zijn geboren (zie bij V-B Lenardt van Schelberg).

V-B. Lenardt van Schelberg

Geboren omstreeks 1445. Omstreeks 1472 behand aan zes morgen land uit de 'hove ter Legen' met zijn moeder 'Styene Zeg(er)s huyssv van Schelbergh' en zijn niet met naam genoemde broers en zusters.⁷⁰ Van deze Lenardt stammen 1. Seger van Schelberg, een natuurlijke zoon, en 2. Gysken van Schelberg. Beiden worden als zonen van Lenardt vermeld als zij in 1525 worden gehand aan o.m. tien morgen land op het Hoogveld te Meerlo.⁷¹ Gysken van Schelberg wordt samen met zijn echtgenote Mychaell N. genoemd in 1556 als zij het erf Het Wierken te Meerlo verkopen aan jonker Johan van Winckelhuysen.⁷²

V-C. Seger van Schelberg

Geboren omstreeks 1447, gehuwd met Trijn N. Hij wordt samen met zijn echtgenote behand aan de eerder genoemde

zes morgen land Op gen Loe te Swolgen.⁷³⁾ Seger van Schelberg is (in ieder geval voor een deel) in het bezit geweest van de te Swolgen gelegen hof In gen Leger en moet omstreeks 1530 overleden zijn, immers: op 15 december 1530 sluit Jasper van Lynden, heer van Hemmen en Blitterswijk, een overeenkomst met Mr. Pieter van Hegelsum waarbij eerstgenoemde tegen betaling in het bezit zal worden gesteld van een kwart van de halve hof In gen Leeger te Swolgen die de tweede contractant heeft geërfd van Seger van Schelberg.⁷⁴⁾ Dezelfde Jasper van Lynden werd hierboven reeds vermeld als degene die Leencke van Schelberg, dochter van Dirck, in 1531 vijf hoorns gulden doet toekomen uit het testament van haar oom Seger van Schelberg. Op de relatie van Van Schelberg met In gen Leeger wijst ook een ongedateerde aantekening die wij in het kerkarchief van Swolgen aantreffen, waarin vermeld wordt dat 'Zeger van Schelberch hefft in die eere Godts der Kercken van Swolgen gegeven een halft malder roggen, dat hefft hij gelacht in zijn erf in den leeger'.⁷⁵⁾ In 1538, wellicht bij het overlijden van Trijn echtgenote van Seger, wordt een jaargetijde voor beiden gesticht te Swolgen; de kerk ontvangt hiervoor vijftig goudgulden.⁷⁶⁾

Zoals reeds vermeld beschikken wij niet over gegevens betreffende de 'erfopvolging' van de leenmannen van de Schelbergshof. Hierdoor bestaat er een hiaat in de afstammingsreeks. Na de belening van II-C Gerrit van Schelberg in 1409 wordt als eerstvolgende leenman vermeld:

VI-A. Gerrit van Schelberg

Geboren in of voor 1497, vooralsnog onzeker wie zijn ouders waren. Hij zou dezelfde kunnen zijn als de hierboven genoemde zoon Gert van Gertrud van Heyneskercke. Het is echter ook niet uit te sluiten dat hij en zijn broer VI-B Johan van Schelberg zonen zijn van de onder V-C genoemde Seger van Schelberg, daar de zes morgen land Op gen Loe te Swolgen waarmee laatstgenoemde is behand in later jaren gehand worden aan Jan Segerszn. van Schelberg (=VI-B?), Reiner van Schelberg (=VII-B?) en Wyncken van Schelberg (=VIII?). Zéker is in ieder geval dat VI-A. Gerrit van Schelberg in 1518 wordt beleend met het Swolgens leen, zijn leeneed vernieuwt op 12 oktober 1538, en uitstel krijgt op 25 mei 1540.⁷⁷⁾ Hij moet vóór 25 augustus 1544 zijn overleden want dan wordt beleend zijn broer:

VI-B. Johan van Schelberg

Geboren in of voor 1499. In 1525 wordt hij behand 'to erfytyns rechten an den hoff zo Swolgen dair he wonhofflich ist, gelden uns [nl. Rynaet van Velbruggen, heer van Meerlo] dair van 18 tyns groit'.⁷⁸⁾ Zoals hierna zal blijken betreft deze aantekening de Schelbergshof, die deel uitmaakte van het leengoed. Wellicht is het zo geweest dat VI-A. Gerrit van Schelberg weliswaar vanaf 1518 met dit goed is beleend, maar dat zijn broer en latere erfgenaam Johan de daadwerkelijke bewoner en gebruiker is geweest. Op 25 augustus 1544 wordt Johan van Schelberg als erfgenaam van zijn broer Gerrit van Schelberg beleend met het Swolgens leen; hij vernieuwt zijn leeneed op 10 juni 1556.⁷⁹⁾ Johan had met zekerheid één, doch waarschijnlijk twee zoons, nl. 1. Johan, (volgt VII-A) en 2. Reiner van Schelberg (volgt VII-B).

VII-A. Johan van Schelberg

Geboren omstreeks 1521, op 26 november 1583 als laatst

bekende leenman met het bovenvermeld goed beleend als opvolger van zijn overleden vader.⁸⁰⁾ Hij moet tussen 1583 en 1596 overleden zijn.

VII-B. Reiner van Schelberg

Geboren omstreeks 1523, gehuwd met Lysbeth N. In 1558 wordt hij genoemd als hij samen met zijn echtgenote 'de Hoge Drijss aen die Raetacker Koel' aan de kerk van Swolgen verkoopt.⁸¹⁾ Tussen 1577 en 1596 wordt hij herhaaldelijk vermeld als schepen van Swolgen en Broekhuizenvorst. Verder is hij tussen 1581 en 1583 pachter van de tienden der nieuwe erven te Broekhuizenvorst en tussen 1581 en 1592 pachter van de 'koren en smael tienden' van de nieuwe erven te Swolgen.⁸²⁾

In 1596 wordt vermeld dat zekere pacht die eerst betaald werd door Jannis van Schelberg te Swolgen nu wordt voldaan door Reiner van Schelberg en zijn zoon Wyncken.⁸³⁾ Deze aantekening wijst op een directe familierelatie tussen Jannis en Reiner van Schelberg, en dit is de eerste reden waarom wij aannemen dat Reiner een zoon is van VI-B. Johan van Schelberg.

Eveneens in 1596, op 13 februari, wordt Reiner van Schelberg in de Overdrachtsregisters van Venlo van 1594-1598 genoemd in relatie tot een goed te Swolgen waaruit hij jaarlijks drie malder rogge erfpacht schuldig is aan Willem Everts uit Blitterswijk.⁸⁴⁾ Zoals zal blijken is met 'Reyner van Schelbergens guet tot Swolgen gelegen' de Schelbergshof bedoeld en daar deze behoorde tot het leen van Van Schelberg moet deze hoeve afkomstig zijn van de laatste leenman. Dit is de tweede reden waarom wij aannemen dat Reiner een zoon is van VI-B. Johan van Schelberg.

Op 18 oktober 1596 maakt Reiner van Schelberg 'krank zijnde' zijn testament hetgeen hij 'metten doot bekreffticht hefft' en sticht in de kerk van Swolgen een jaardienst voor zichzelf, zijn echtgenote Lysbeth, zijn helaas niet met name genoemde ouders en zijn zoon Jan.⁸⁵⁾ Het jaargetijde wordt om onbekende redenen (mogelijk n.a.v. het overlijden van Lysbeth) pas op 5 januari 1606 'te boek gesatt', in aanwezigheid van Nicolaas van Cuijck, pastoor van Swolgen, 'Wijntie van Schelberch, Schepen' (de zoon van Reiner) en 'Gaedt Speijcken und Jan van Schelberch Kerkmeijsters'. Laatstgenoemde is vrijwel zeker de hierna te noemen Jan de Mulder van Tienray.

Uit het huwelijk van Reiner van Schelberg met Lysbeth N. zijn ons drie kinderen bekend:

1. Jan van Schelberg, geboren omstreeks 1550, overleden vóór 1596, aangezien zijn vader in dat jaar een jaardienst voor hem sticht (en niet voor zijn zus en broer, waarvan we zeker weten dat ze dan nog in leven zijn). Volgens onze hypothese was hij gehuwd met Griet Smollers, pachteres van de Tienrayse watermolen en is de hierna te noemen Jan de Mulder van Tienray hun beider zoon. Het gaat in dit bestek te ver om nogmaals op deze hypothese terug te komen; wij verwijzen hiervoor naar andere publicaties.⁸⁶⁾
2. Metien of Mechtildis van Schelberg, geboren omstreeks 1552, gehuwd met Thijs Beelkens of Mechelkens.
3. Wyncken of Winandus van Schelberg, volgt VIII.

VIII. Wyncken van Schelberg

Geboren plm. 1554, eigenaar van de Schelbergshof. Hij was gehuwd met Bertien N. Uit dit huwelijk zijn geen kinderen bekend. In 1584 leent hij samen met zijn echtgenote aan de

schepenen en naburen van Swolgen en Broekhuizenvorst de som van driehonderd dalers.⁸⁷⁾ Tussen 1584 en 1617 wordt hij herhaald genoemd als schepenen van Swolgen; hij komt ook als kerkmeester voor. Van 1592 tot 1599 alsmede in 1606 is hij pachter van de tienden der nieuwe erven te Swolgen.⁸⁸⁾

Op 20 mei 1593 wordt hij vermeld als 'momboir' van de hierboven genoemde Griet Smollers van Tienray als zij te Meerlo procedeert tegen Jan van Middellik.⁸⁹⁾ Wyncken laat op deze gerichtsdag de scholtis van Broekhuizen de belangen van Griet Smollers behartigen. Uit het protocol is niet af te leiden welk geschil tussen Griet Smollers en Jan van Middellik bestaan heeft. Het momboirschap wijst echter op een nauwe relatie tussen Wyncken van Schelberg en Griet Smollers.

Op 5 oktober 1617 begint Wyncken een proces tegen Derick van de Kerckhoff van Broekhuizen, die hem veertig stuiver brabant schuldig is. De laatste aantekening over dit proces in de protocollenregisters van Swolgen dateert van 11 oktober 1618, en Wyncken moet kort daarna overleden zijn.⁹⁰⁾

Immers, op 13 februari 1620 klaagt Hieronymus Meeler, pastoor van Swolgen, als testamenteur van Wyncken van Schelberg tegen Aert Bolten, koster van Maasbree, daar laatstgenoemde zich meester heeft gemaakt van 'gerede en ongerede goederen' uit het bezit van Wyncken zaliger. Hieronymus Meeler is samen met Jan Raemaekers, scholtis van Oijen, als testamenteur aangesteld daar Wynckens weduwe Bertien 'niet en weet wat haer dienlick solle moegen wesen, dierhalve sij wenich verstandts is hebbend'.

Tussen 1621 en 1631 worden tal van processen gevoerd tussen degenen die betrokken zijn bij de nalatenschap van Wyncken van Schelberg en van Bertien N., die tussen 3 maart en 7 april 1622 overlijdt.⁹¹⁾ Uit deze processen blijkt het volgende: Jan de Mulder van Tienray, geboren rond 1580 en overleden op 27 april 1645 (zijn grafkruis is een aantal jaren geleden te Swolgen bij herstelwerkzaamheden gevonden) is 'de principale Hereditarius van de naegelaetene Erffgoederen (...) van Zalr Wijnken van Schelborch zijne *Oheme*'. Tevens is hij de 'rechte erfgenaem van voerss(egde) Bertien'.

Op de vraag waaruit het erfgoed heeft bestaan geeft een in 1626 gevoerd proces ons antwoord. In dat jaar procedeert Trijn N., weduwe van Willem Hermans en erfname van Willem Everts en Leentien N., echtelieden uit Blitterswijk, tegen Jan de Mulder, daar deze 'gehalden is als Erffgenaem vanden Hoff tot Schelberghs Jaerlix tho betaelen aan die nacomelingen van Willem Everts en Leentien gewesene Eluiden Zl tot blitterswick op Sijnte andries apostel drie malder roggen', terwijl Jan de Mulder dit geweigerd heeft. Trijn N. kan echter 'met segel en brieff' haar gelijk bewijzen.⁹²⁾ Hieruit blijkt dat in het jaar 1626 op de Schelbergshof dezelfde last rustte als op het goed waarmee Reiner van Schelberg in 1596 werd vermeld. Met andere woorden: de Schelbergshof is identiek aan het goed van Reiner van Schelberg en is via zijn zoon Wyncken in het bezit van Jan de Mulder gekomen. Dit wordt op andere wijze nog eens bevestigd door een aantekening in het vernieuwde tijnsboek van Meerlo uit 1671 waarin wordt vermeld dat 'Jan Schelberghs tot Swolgen Staet tot erfftins rechten aen sijnen hoff tot swolgen gnt Schelberghs hoff, gilt daer uijt aen den heere 18 tins groot'.⁹³⁾ Dit gegeven is afkomstig uit het oude tijnsboek van Meerlo (op basis waarvan het vernieuwde tijnsboek is gemaakt) en betreft VI-B Johan van Schelberg. Vervolgens wordt vermeld dat op 7 april 1639 aan deze hof worden behand 'Jan Schelbergh en Elisabetge sijn suster', beiden kinderen van Jan de Mulder.

De redactie wenst alle leden

Prettige Feestdagen en een Voorspoedig Nieuwjaar

Met Jan de Mulder van Tienray zijn wij aangeland bij de stamvader van de families Schelberg en Schelbergen. Meteen rijst nu de vraag, of hij verwant is met Van Schelberg (door vroegere auteurs categorisch ontkend)⁹⁴⁾ en zo ja, of er sprake is van een afstamming via de mannelijke lijn. Het antwoord op de eerste vraag moge uit het voorgaande reeds duidelijk zijn, daar Wyncken van Schelberg de oom van Jan de Mulder wordt genoemd. Of Jan de Mulder van Tienray via de *mannelijke* lijn stamt uit de familie Van Schelberg is weliswaar zeer aannemelijk doch tot op heden niet bewezen.

De Schelbergshof

Tot slot nog een enkel woord over de Schelbergshof. Deze blijft tot 1710 in het bezit van afstammelingen van Jan de Mulder, komt dan wegens 'achterstendige schattpenningen' aan de gemeente Swolgen en wordt vervolgens gepacht door Arndt Merselen. Bij transportakte van 12 februari 1715 wordt de hoeve door de gemeente overgedragen aan Jan Adriaan de Roomer en zijn echtgenote Isabella Anna Maria van Dorth van Varick, heer en vrouwe van Blerick.⁹⁵⁾ Door aanhuwelijking gaat het bezit via de familie Van Varo over naar de familie Von Geyer-Schweppenbourg, die de Schelbergshof in 1906 voor f 10.000,- verkoopt aan Gerardus Vergelt, op dat moment pachter.⁹⁶⁾ De oorspronkelijke hoeve is in april 1926 wegens bouwvalligheid afgebroken, doch op dezelfde plaats op de oude fundamenten herbouwd en draagt ook heden nog de naam Schelbergshof.

Bronnen en literatuur:

63. N., 'Inventaris van de Leenhof van het Overkwartier van Gelder ondergebracht in het Archief van het Souverein Hof te Roermond', *Jaarverslagen van 's Rijks Archieven* (1895) 513, en: Henri de L'Escaille, 'Les Fiefs du Haut Quartier de la Gueldre 1326-1598', *PSHAL* 31 (1894) 141-268.
64. Bron idem als 50.
65. HSA Düsseldorf, Bestand Geldern, Admin. Kolleg. nr. 187. Thins van Zwolge en Thienray toegehoe(re)nde der heerlicht van Broechuysen ... etc. Hierin bevinden zich aantekeningen gedateerd omstreeks 1472, alsmede aantekeningen gedateerd omstreeks 1541 en gekenmerkt door een ander handschrift. Als eersten worden gehand: Gerrit van Schelberg Janneszn. en Gerrit zijn zoon (handschrift plm. 1472). Als hierbij gesproken wordt van 'onss oeme' is het duidelijk dat hiermee Gerrit van Schelberg de oom van Gerrit Janszn. van Schelberg bedoeld wordt. Vervolgens worden behand Gerrit van Schelberg Gerritszn. en Gerrit zijn zoon (handschrift plm. 1541) en Gertrud van Heyneskercke en Gerrit haar zoon (gedateerd 1541).

66. Zie onder 65.

67. Zie onder 65.
68. RAL, Archief van het Huis van Well, nr. 450, Lijfgewins Legerboek van Swolgen van het Huis Blitterswijk. Opeenvolgend worden gehand 'Seger van schelberg, leenartz soon, ende stijn sijn huijsvrow; Zeger va(n) schelberch en katrij(n) sij(n) huysfrou; Jan, Segers soen van Schelberg, ende Elsen sijn huijsvrow; Wijncken van Schelberg; Reiner van Schelberg, ende Lijsbeth sijn huijsvrow'.
69. Bron idem als 19. In dezelfde bron wordt Jan van Schelberg als broer van Seger en Dirck van Schelberg vermeld.
70. Bron idem als 65.
71. RAL, Heerlijheidsarchief Meerlo en Tienray, nr. 3762. Thijns, pecht, lyffgewijns (...) register gemacht und vernuwet durch (...) Rynaet van Velbruggen her zo Meyrll in den jaere (...) 1525.
72. A.J.A. Flament, 'Inventaris van het Archief der heerlijkheid Meerlo-Tienray', *Jaarverslagen van 's Rijks Archieven* (1915) 34.
73. Bron idem als 68.
74. A. Oltmans, *Inventaris van het Archief der Heerlijkheden Blitterswijk en Wanssum*, kopie inventaris z.j.
75. Bron idem als 50.
76. Bron idem als 50.
77. Bron idem als 63.
78. Bron idem als 71.
79. Bron idem als 63.
80. RAL, Archief van het Souverein Hof van het Overkwartier te Roermond, tevens Leenhof van het Overkwartier, nr. 247 H nr. VIII, f. 45 v.
81. Bron idem als 15.
82. RAL, Archief van de Rekenkamer van het Overkwartier van Gelder, Rekeningen rentambt Kessel, dossier nr. 372 en 373.
83. RAL, Heerlijheidsarchief Meerlo en Tienray, 3762.
84. Afschrift akte door J. Verzijl, in bezit van de auteur van dit artikel.
85. Bron idem als 15.
86. L.J.G.W. Schelberg, 'Jan van Schelberg of Jan de Mulder', *LTvG* 3 (1975) 63-66, en: L.J.G.W. Schelberg, 'Een hypothese herzien', *LTvG* 6 (1978) 23-26.
87. Schepenbankarchief van Swolgen, div. Zie opm. bij noot 15.
88. Bron idem als 82.
89. RAL, Gerichtsprotocollen Meerlo 1575-1617, inv. nr. 3759/III A.
90. Schepenbankarchief Swolgen, Protocollenregister dl. I (van 7 maart 1602 t/m 7 maart 1624). Zie opm. bij noot 15.
91. Bron idem als 90, en: Schepenbankarchief Swolgen, Protocollen-registers dl. II (16 januari 1625 t/m 11 oktober 1674). Zie opm. bij noot 15.
92. Schepenbankarchief Swolgen, Protocollenregisters dl. II, gedingen 23 september 1626 tot 10 december 1626. Zie opm. bij noot 15.
93. Archiv Schönstein-Wildenburg Paderborn (BRD), Fam. van Hatzfeldt inv. nr. 7129. Lijffgewin-, Erf- en Thins-goederen te Meerlo overgeschreven uit het oude boeck in het jaar 1671.
94. Zo bijv. M.J. Janssen, 'Een tweetal oude stenen grafkruisen op het kerkhof te Swolgen en de hoeve 'De Schelberg' aldaar', *De Maasgouw* 40 (1920) 21, en eveneens: J. Verzijl, 'De hoeve 'De Schelberg' te Swolgen', in: *Limburger Koerier*, zaterdag 2 juni 1934 (volgens voetnoot overgenomen door Louis Baron de Crassier in zijn 'Dictionnaire Historique du Limbourg Néerlandais', *PSHAL* 66-73 (1930-37).
95. RAL, Schepenbankarchief Swolgen, Overdrachten, huwelijks-voorwaarden, etc., 3817/III. In de bronnen onder 86 genoemd wordt gemeld dat Arndt Merselen in 1710 eigenaar van de Schelbergshof zou zijn geworden, doch de transport-akte spreekt over pacht die hij 'aengegeven' heeft.
96. Bronnen idem als 94.

Bijlage: Overzicht van de in genealogie Van Schelberg vermelde personen

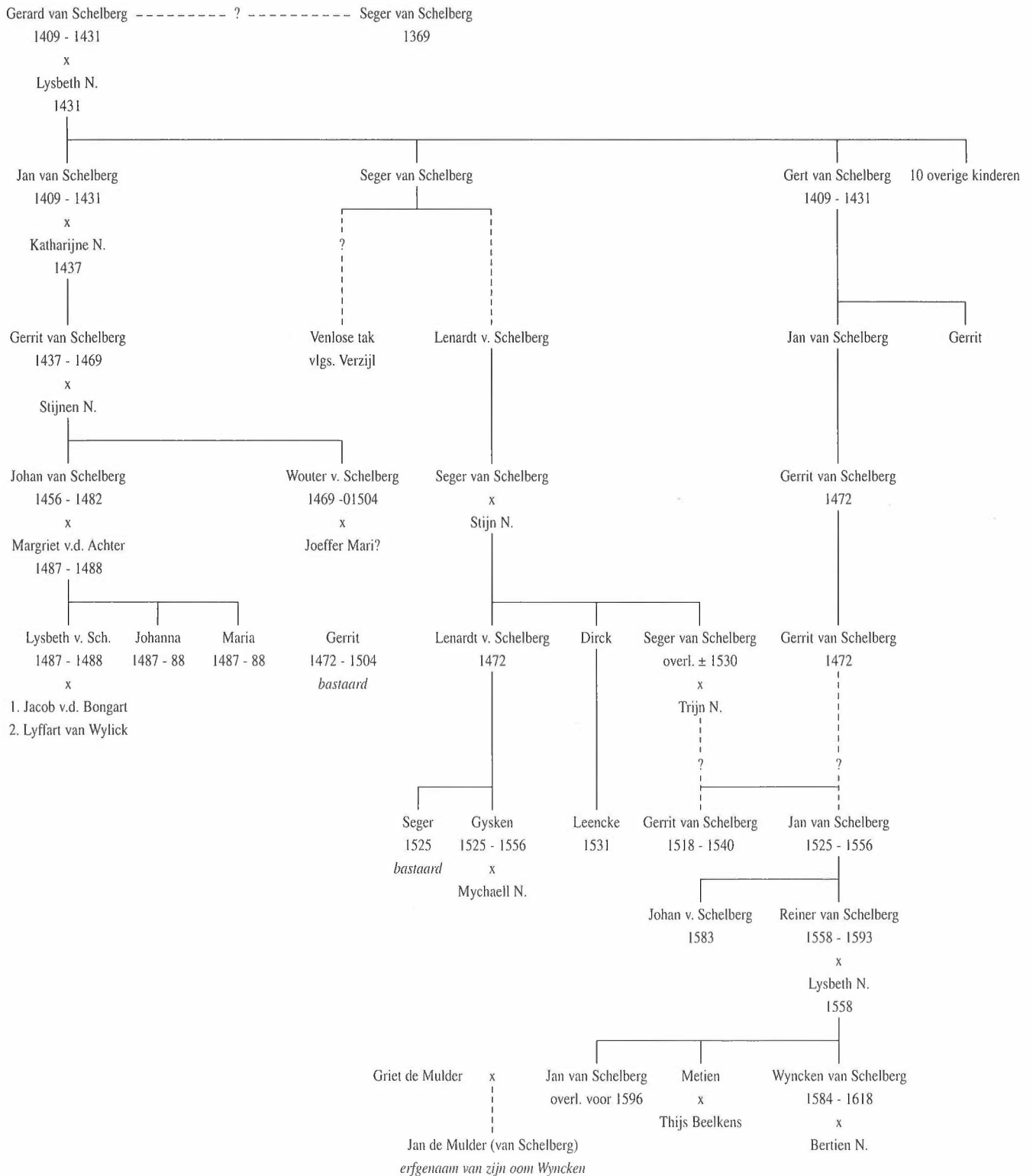
Seger van Schelberg

- I. Gerrit van Schelberg x Lysbeth N., hieruit:
1. Jan, volgt II-A
 2. Seger, volgt II-B
 3. Peter
 4. Gerrit, volgt II-C
 5. Arnold
 6. Michael
 7. Gysbrecht
 8. Kathrijn
 9. Lysbeth
 10. Nese

11. Bele
12. Gerit
13. Alede

- II-A. Jan van Schelberg x Kathrijn N., hieruit:
1. Gerrit, volgt III-A
- II-B. Seger van Schelberg x N. Bruyckers, hieruit:
1. Mathijs
 2. Johannes
 3. Peter
- II-C. Gerrit van Schelberg, mogelijk hiervan afstammend:
1. Gerrit
 2. Jan, volgt III-B
- III-A. Gerrit van Schelberg x Stijn N., hieruit:
1. Johan, volgt IV-A
 2. Wouter, volgt IV-B
 3. verm. Jacob, volgt IV-C
- III-B. Jan van Schelberg x N.N., hieruit:
1. Gerrit, volgt IV-D
- III-C. Lenardt van Schelberg (afst. onbekend) x N.N.:
1. Seger, volgt IV-E
- IV-A. Johan van Schelberg x Mergrieten van der Achter:
1. Lysbeth x 1e Jacob van den Bongart x 2e Lyffart van Wylick
 2. Johanna
 3. Maria
- IV-B. Wouter van Schelberg (x Mari N.)
1. Gerrit, bastaardzn.
- IV-C. Jacob van Schelberg x Geertruyt N.
1. Jan
- IV-D. Gerrit van Schelberg
1. Gerrit, volgt V-A
- IV-E. Seger van Schelberg x Stijn N., hieruit:
1. Lenardt, volgt V-B
 2. Seger, volgt V-C
 3. Dirck, heeft dochter Leencke
 4. Jan
- V-A. Gerrit van Schelberg (x Gertrud van Heijneskercke ?)
1. Gert (?)
- V-B. Lenardt van Schelberg
1. Seger, bastaardzn.
 2. Gysken x Mychaell N.
- V-C. Seger van Schelberg x Trijn N.
- VI-A. Gerrit van Schelberg (afst. onbekend)
- VI-B. Johan van Schelberg (idem, broer van voorg.)
1. Johan, volgt VII-A
 2. Reiner, volgt VII-B
- VII-A. Johan van Schelberg
- VII-B. Reiner van Schelberg x Lysbeth N.
1. Jan
 2. Metien
 3. Wyncken, volgt VIII.
- VIII. Wyncken van Schelberg x Bertien N. (kinderloos)

Bijlage: Overzicht afstamming Van Schelberg - Jaartallen betreffen vermeldingen

MIJN VOORVADER ZAT IN HET LEGER (slot)

Jef Bartelet

Bernard Bertholet, met Napoleon naar Rusland

Bernard, de derde zoon van kanonnier Johannis Bertholet, die in 1802 als vijftienjarige (terwijl zijn vader in 1784 gestorven is!) in de Hoogbrugstraat woont en zes jaar later slechts drie jaar ouder schijnt geworden te zijn, krijgt wel

degelijk te maken met de conscriptie en het Franse leger. Mogelijk dat hij net als zijn broer Christiaan tegen de lamp is gelopen bij een controle door een van de "colonnes mobiles", die stad en land afstruinden op zoek naar dienstweigeraars en deserteurs en die in hem gegarandeerd een kandidaat voor de dienstplicht gezien zullen hebben. Normaal werden de toekomstige "conscrits" uit de parochie-

boeken gelicht door de geboorte-aktes door te lopen, maar Bernard kwam daar door zijn geboorte ergens in Zeeland niet in voor; wel in de volkstelling van 1802. Misschien heeft dat of iemand anders hem wel "verraden", of heeft hij zich vrijwillig gemeld, wie weet.

De keuring voor de lichting 1810 vond al plaats in september 1808. Naast een lichamelijke keuring en het opstellen van een signalement, werden ook de persoonlijke gegevens geverifieerd. En dat laatste was bij Bernard een probleem. Een doopbewijs is dan ook niet boven water te brengen.

"Openbare akte van kennelijkheid"⁹⁾

Aujourd'hui le trente Decembre Mil Huit Cent Huit,

par devant nous soussigné Jean Henri Bose de la Calmette juge de la paix de la section du nord de la ville de Maestricht, chef lieu du département de la Meuse Inférieure, assisté de notre greffier, est comparu

Bernard Bertholet, garçon passementier demeurant a Maestricht depuis son bas age, né en Zelande Royaume de la Hollande, lequel desirant faire constater son age par un acte de notoriété par rapport a la conscription, se trouvant dans l'impossibilité de représenter son acte de naissance, attendu que son pere dans purlons militaire Hollandaise, suivi par son epouse, mère du requérant,

il n'a été inscrit que sur le registre du regiment dans lequel son pere a servi, que ce corps étant maintenant dissous par les changemens survenus dans le royaume de la Hollande, il ne sait a qui recourir pour l'obtenir, c'est pourquoi il nous requiest de passer set acte pour suppleer son extrait baptistaire, et deferant a cette requisition en vertu des articles soixante et dix, et soixante et onze du Code Napoleon, sont comparus

1e Jean Bartholet ouvrier,

2e Chrétien Bertholet, serrurier, freres du requerant

3e Chrétien Kikken, boutonnier,

4e Francois Keers, chamoiseur,

5e Jean Coenaers, chamoisseur, 6e André Raemaekers, negociant, et

7e Theodore Jaspers, chamoiseur, tous d'age competent, domiciliés a Maestricht, lesquels après avoir prêtés en nos mains le serment de dire la vérité, toute la vérité et rien que la vérité, nous ont affirmés que le dit Bernard Bertholet, garçon passementier, né en Hollande, demeurant a Maestricht, fils légitime de Jean Bertholet soldat au service de la Hollande, et de Marie Anne Vandebroek, tous les deux décédés, a atteint l'age de dix huit ans et consequennement doit etre né en mil sept cent quatrevingt dix, donnant les deux premiers comparants pour cause de science, d'etre les freres du requerant, et les cinq autres de l'avoir connu des sa tendre jeunesse, etant venu demeurer dans leur voisinage chez le troisieme comparant, avec feue sa dite mere, vers la dite époque.

De tous quoi nous avons fait et dressé le présent proces verbal pour servir d'acte de notoriété au dit Bernard Bertholet, et constater son age, que les comparents ont signeés avec nous et notre greffier a l'expection du requerant, Jean Bertholet et Chretien Bertholet qui ont déclarés ne pouvoir signer ne sachant écrire.

Enregistré a Maestricht, le trente Novembre (!) 1808.

Reçu un franc et le decime / 1 - 10 /.

Maar daar kon ambtelijk wel een mouw aan gepast worden. In een akte van openbare kennelijkheid d.d. 30-12-1808 wordt vastgelegd dat hij 18 jaar oud is en dus "consequenement" in 1790 en wel in Zeeland geboren moet zijn.

De reden voor het opstellen van deze acte de notoriété wordt duidelijk vermeld: "par rapport à la conscription" (met betrekking tot de diensplicht)

Eerder dat jaar had broer Christiaan vanwege zijn geboorte in Deventer al zo'n zelfde akte op moeten laten stellen, maar dan vanwege een voorgenomen huwelijk.

Heden, de 30e december 1808, is voor ons ondergetekende Jean Henri Bose de la Calmette, vrederechter van de sectie noord van de stad Maastricht, hoofdplaats van het departement Nedermaas, bijgestaan door onze griffier, verschenen Bernard Bertholet, passementmakers- gezel, sedert jonge leeftijd wonende te Maastricht, geboren in Zeeland koninkrijk Holland, die zijn leeftijd wenst vast te laten stellen door middel van een notariële akte met betrekking tot de conscriptie, omdat het hem onmogelijk is zijn geboorte-akte te overleggen, gezien het feit dat zijn vader eertijds Hollands militair was, die gevolgd werd door zijn echtgenote, moeder van de aanvrager, die slechts ingeschreven staat in het register van het regiment waarin zijn vader diende; en dat dat corps nu onderhevig is aan de plotselinge veranderingen in het koninkrijk Holland; dat hij niet weet tot wie hij zich moet wenden om deze te bemachtigen; het is daarom dat hij ons nu verzoekt deze akte op te stellen ter vervanging van zijn doop-akte.

Onder verwijzing naar dit verzoek en krachtens de artikelen 70 en 71 van de Code Napoleon, zijn verschenen

1e Jean Bartholet, werkman

2e Chrétien Bertholet, slotenmaker, broers van de aanvrager,

3e Chretien Kikken, knopenmaker

4e Francois Keers, zeemleerbereider,

5e Jean Coenaers, zeemleerbereider 6e André Raemaekers,

winkelier 7e Jean T. Jaspers, zeemleerbereider,

welke plechtig beloofd hebben de waarheid, de hele waarheid en niets dan de waarheid te vertellen, ons verzekerd hebben dat genoemde Bernard Bertholet, passementmakers-gezel, geboren in Holland, wonende te Maastricht, wettige zoon van Jean Bertholet, soldaat in Hollandse dienst, en van Maria Anna Vandebroek, beide overleden, de leeftijd van achttien jaar bereikt heeft en derhalve geboren moet zijn in 1790.

Dit is verklaard door de twee eerste getuigen, de broers van de aanvrager;

en de vijf anderen dat ze hem kennen sinds zijn vroegste jeugd; de derde getuige dat hij gewoond heeft in hun nabuurschap samen met zijn overleden moeder, gedurende de vernoemde periode.

Waarvan akte

De aanvrager, Jean Bertholet en Chrétien Bertholet verklaard hebben niet te kunnen tekenen noch te kunnen schrijven.

Ingeschreven te Maastricht 30 november (zie datum bovenaan!).

Ontvangen een frank en een decime

Bernard wordt voor de lichter van 1810 goedgekeurd en tenslotte ook opgeroepen.

Zijn signalement: lengte 1631 mm; bruine haren; blonde wenkbrauwen; blauwe ogen; getaand ovaal gezicht; kleine neus; grote mond; spitse kin; en als bijzonder kenmerk: pokdalig. Wat heet bijzonder: negentig procent van de dienstplichtigen had die lidtekens.

Op 13 maart 1809 wordt Bernard ingelijfd bij de Garde.

Dat zou je toch tenminste moeten kunnen afleiden uit de "Tableau général des conscrits de 1810" (algemeen overzicht van 2880 potentiële dienstplichtigen uit het departement van de Nedermaas van het jaar 1810) waarin zijn naam vermeld wordt met de aantekening "incorp(oré) Garde 13 Mars 1809". Deze lijst wordt later naar de directeur-général verstuurd, zonder een verandering of aanvulling bij zijn naam.¹⁰⁾

Echter, in de "controle de depart" (vertreklijst) van 25-2-1809 zoek je Bernard tevergeefs. De daar vermelde 67 dienstplichtigen vertrekken dan inderdaad naar de Garde in Parijs, waar ze volgens de laatste aantekening op 13 maart bij de chasseurs en grenadiers van de Garde "in ontvangst" genomen worden en dus daadwerkelijk ingelijfd.

Maar Bernard zit daar niet bij. Zes anderen, die wel vertrokken waren, trouwens ook niet, maar daarvan is er eentje in het hospitaal van Leuven achtergebleven en de vijf overigen hebben tijdens de route via Brussel als deserteur de benen genomen.

Bij het doorlopen van de vermeende Gardisten stuit je echter wel op meer vraagtekens.

Van de soldaten, in de tableau général voorzien van "incorp Garde 13 Mars 1809", zijn er maar een paar die daadwerkelijk met de groep van 25 februari vertrekken; een stel anderen blijkt zelfs een heel andere bestemming gekregen te hebben. Een bewijs daarvan vind je al bij een vluchtige controle van andere vertreklijsten. Het is duidelijk dat de gegevens van deze algemene lijst dus met de nodige argwaan bekeken moeten worden.

Het vermoeden dat Bernard nooit op 13 maart ingelijfd kan zijn, wordt behalve door het bovenstaande ook nog eens ondersteund door de vermelding van zijn naam op een andere lijst, gedateerd 3 mei 1809, met de titel "Levée supplémentaire" waarop dienstplichtigen staan, die op de een of andere manier blijkbaar niet in de eerste gewone lichter zijn meegenomen.¹¹⁾

Alle twijfel wordt echter weggenomen, als de naam van Bernard Bertholet eindelijk na het doorspitten van ettelijke volgende vertreklijsten, opduikt in een groep van 171 man die op 23 mei 1809 onder commando van luitenant Batteau en de korporaals Haij en Blocquet vanuit Maastricht vertrekt op weg naar het 19e Regiment d'Infanterie de Ligne, dat zijn kazernes heeft te Douai (Fr) in de buurt van Lille

Ze komen daar na 9 dagen marcheren op 1 juni aan, maar het zijn er nog maar 151. Twintig man zijn onderweg gedeserteerd of in een hospitaal achtergelaten.¹²⁾

Bernard wordt als fuselier (geweerdrager) onder nummer 6600 opgenomen in de 2e compagnie, 5e bataljon van dat 19e Regiment d'Infanterie de Ligne dat verschillende namen van roemruchte veldslagen in zijn "drapeau" heeft staan: Jemappes (1792), Héliopolis (1800) en Wagram (1809).

Volgens de "Historiques des corps du troupe de l'armée française" werd het 19e infanterieregiment in de tijd van Bernard ingezet in Duitsland (1809), Spanje en Portugal (1810-1811) en Rusland (1812).

Dat wil niet zeggen dat hij daar ook overal bij geweest is. Sommige onderdelen bevonden zich niet altijd "bij het regiment", zoals blijkt uit brieven van Petran Geurts uit Baarlo. Deze was in november 1808 onder nummer 5688 ingedeeld bij de 2e compagnie 5e bataljon; inderdaad precies hetzelfde onderdeel waarin ook Bernard ongeveer een half jaar later wordt opgenomen. Hun lotgevallen zullen dus denkkelijk wel ongeveer parallel gelopen hebben.

Petran vertelt hoe hij in de kazerne van Douai is ondergebracht en dat dagelijks drie uur geoefend wordt in exerceren. Op 21 maart 1809 is hij met zijn troupe na 24 dagen marcheren in Mainz aangekomen. Bernard kan daar niet bij zijn geweest; vermoedelijk dus ook niet in Wagram waar Napoleon in een bloedige slag de Oostenrijkse en Russische troepen op 6 juli een gevoelige nederlaag toebrengt.

De rest van het jaar zit Petran in Oostenrijk en is pas in het voorjaar van 1810 weer terug in Frankrijk en wel in Calais. Het is natuurlijk mogelijk dat Bernard met het achtergebleven deel en voortdurend met nieuwe recruten aangevulde 19e regiment ondertussen naar Spanje is overgeplaatst, waar een voor de Fransen niet te winnen guerilla-oorlog met de Spaanse "brigands" aan de gang is. Maar dat is puur gokwerk. Op zijn dienststaat wordt niets vermeld van meegemaakte veldtochten of veldslagen, maar wel dat hij op 2 mei 1811 fuselier af is en binnen hetzelfde regiment ingedeeld is bij het 6e "voltigeurs", een elitecompagnie, bestaande uit oudere manschappen. Men koos daarvoor kleine, vlugge soldaten, die ook geoefend waren in paardrijden en springen. Ze werden vanwege hun grotere oorlogservaring (waar moet hij die opgedaan hebben?) dikwijls gebruikt bij verkenningswerk en de bestorming van versterkingen.

Van Calais gaat Petran nog in 1810 met zijn regiment (denkelijk zit Bernard daar dan ook bij) naar Boulogne sur Mer. Daar worden ze - vanwege de veelvuldige Britse bliksemanvallen - belast met het patrouilleren langs de kust én op zee. Voor de rest wordt voortdurend geëxerceerd; blijkbaar niet tot tevredenheid van Petran: "Ik ben het moe in Boulogne".

Ondertussen komen er steeds meer soldaten vanuit Douai. Tegen het einde van 1811 zijn er wel 20.000 manschappen in Boulogne samengebracht. Waar dat goed voor is, weten de soldaten dan nog niet, maar daar komen ze dan snel genoeg achter.

In het begin van 1812 gaat het 19e Regiment op mars naar Duitsland. Op 23 maart wordt Maagdenburg bereikt; op het eind van die maand is de feestelijke intocht in Berlijn.

Napoleon bouwt in Pruisen zijn Grande Armée van 400.000 soldaten op, als voorbereiding op zijn veldtocht in Rusland. Reken daar nog zo'n 280.000 personen bij: ambachtslieden, handelaren, bevoorraders en zelfs vrouwen en kinderen, die later in de "train" achter het leger aan zullen trekken.

Tussen 24 en 30 juni steekt het Franse leger in een breed front de westelijke grensrivier van Rusland, de Njemen, over. In het begin verloopt de opmars vrij voorspoedig, al is het geen uitstapje. Iedereen klaagt over de hitte en er sterven al vele soldaten aan darmkoliek. Ze trekken door een troosteloos gebied van God en iedereen verlaten en door het eigen Russische leger leeggeplunderd.

De Russische troepen trekken zich terug, tot woede en teleurstelling van Napoleon, die uit is op een beslissende veldslag à la Austerlitz om zo de Russische tsaar op de knieën te krijgen. Maar de Russische opperbevelhebber vlucht - ook zeer tegen de zin van zijn eigen mensen - met

zijn hoofdmacht voor de Fransen uit, her en der kleinere eenheden achterlatend om de Franse opmars te vertragen.

Het 19e Regiment zit ergens in het noorden en maakt deel uit van het corps van maarschalk Oudinot, dat een bedreiging vormt voor Petersburg, op dat moment de residentie van regeringsinstanties en de Russische keizerlijke familie.

Oudinot veroverd Polotsk, halverwege tussen Warschau en Moskou aan de rivier de Dvina en trekt noordwaarts om zich volgens afspraak te verenigen met het leger van MacDonald, maar stuit bij Jakoebow op de troepen van Wittgenstein.

Om een lang verhaal kort te maken: Oudinot krijgt op 31 juli klop van de Russen en moet zich de dag erna, achtervolgd door de vijand, terugtrekken op Polotsk, ten koste van vele krijgsgevangenen, doden en gewonden.

Ook Petran Geurts en Bernard Bertholet horen blijkbaar bij de slachtoffers. De dienststaat van Petran vermeldt: "tué le 1er Aout à Polosck". Van zijn lot is men later bij de administratieve verwerking zeker.

Bernard wordt vermist: "Perdu le 1er Aout 1812 à Polosck".¹³⁾

Dan kun je nog kiezen uit desertie of krijgsgevangenschap,

maar dat stond in dat immens grote en vijandige land ook vrijwel gelijk aan de dood.

De afloop van Napoleon's avontuur in Rusland zal wel genoegzaam bekend zijn: de (vergeefse) inname van Moskou op 14 september en de erbarmelijke terugtocht met als "hoogtepunt" de dramatische oversteek bij de Berezina.

Van de 400.000 soldaten kwamen er welgeteld 20.000 terug; 100.000 werden krijgsgevangen gemaakt en daar is groten-deels ook nooit meer iets van vernomen; de rest, 280.000 man, vond er in een rechtstreekse confrontatie met de vijand, ziekte of de vreselijke Russische winter de dood: gesneuveld of gekreperd voor "de glorie van keizer en vaderland".

Bronnen:

9) bron GAM Frans Archief, inv. nr. 396

10) bron RAL Frans Archief, inv. nr. 508

11) bron GAM Frans Archief, inv. nr. 397

12) bron RAL Frans Archief, inv. nr. 540

13) bron Chateau de Vincennes, Archive de l'armee de terre: registre matricule de Bernard Bertholet

EEN MAASTRICHTS SCHIPPER/KOOPMAN BEGIN ACHTTIENDE EEUW IN CONFLICT MET HET TOLKANTOOR TE URMOND

A.M.A. MAASSEN

Inleiding

Vanaf de Middeleeuwen tot de Franse tijd waren er talloze tollers en licentkantoren langs de Maas. Onderzoekers kwamen op grondslag van gegevens, aanwezig in het gemeentearchief te Dordrecht en het Algemeen Rijksarchief te 's-Gravenhage, tot een aantal van 26 op het traject van Luik naar Gorinchem en zelfs 35 als geteld werd vanaf het Noord-Franse Charleville.¹⁾ De heffing van steeds hogere tol en de verzwaring der licenten (in- en uitvoerrechten) vormden een zware belasting voor het scheepvaartverkeer op deze rivier. Naast veranderende economische factoren hebben deze zware lasten in niet onbelangrijke mate bijgedragen tot achteruitgang en verval van de Maashandel in de tweede helft van de 18e eeuw.²⁾ Maar niet alleen werd geklaagd over de overmatige tolheffing, maar ook over chicanes, pesterijen en frauduleus handelen van de houders der ontvangkantoren. Het Gulikse tolkantoor van Urmond en het Pruisische te Well die beide gerund werden door de familie (de) Bussy, waren daarvoor zelfs berucht, aldus Bauduin. Een aantal klachten over de tolgaarders van Urmond vond ik terug in ten overstaan van de Maastrichtse notaris Godfried Schaepen door schippers op verzoek van hun opdrachtgever afgelegde verklaringen.³⁾ De gebeurtenissen speelden zich af in de beginjaren van de Spaanse Successie-oorlog (1702-1713), waarin de Verenigde Provinciën als bondgenoten van Engeland en Oostenrijk tegen Frankrijk vochten om te voorkomen dat een kleinzoon van Lodewijk XIV Spaans koning zou worden. In die tijd voeren schepen van Mathias Dubien, burger van Maastricht, koopman, scheepsbevrachter en aannemer der fouragie voor de troepen van de Staat, heen en weer over de Maas met voorraden voor onder andere het stadsmagazijn en het garnizoen van Maastricht, met wapens, munitie, militairen en krijgsgevangenen. Zij moesten telkens, zowel stroomafwaarts op weg naar Holland als stroomopwaarts richting Luik, langs het tolkantoor in Urmond varen. Deze plaats gelegen in het hertogdom Gulik, werd bestuurd door de keurvorst van Palts-Neuburg, als hertog van Gulik. Hij

resideerde in Düsseldorf. Het hertogdom was verdeeld in drie ambten - Born, Sittard en Millen - aan het hoofd waarvan een ambtman stond. Ambtman van Born, waaronder Urmond viel, was in de tijd dat dit verhaal speelde, Frans Nicolaas Baron van Bentinck.⁴⁾ Als ontvanger van het tolkantoor traden op Elisabeth Roeffs, weduwe van de in 1694 overleden Johannes Bussy, en haar dochter Catharina, echtgenote van luitenant-kolonel Stoltzenberg van de cavalerie in dienst van de keurvorst van de Palts.

De verklaringen

1. Op 14 februari 1704 kwam Vincent Sturler, kapitein in het regiment van kolonel de Chambrie, op verzoek van de heer Arnold Nobelen, commissaris des vivres te Maastricht, verklaren dat hij eergisteren, 12 februari, zich op last van brigadier (Willem) van Soutelande⁵⁾, commandant van Maastricht, met 70 man naar Urmond had begeven om daar twaalf schepen met haver en rogge voor het stadsmagazijn op te wachten en vervolgens veilig en spoedig naar Maastricht te begeleiden. In Urmond aangekomen, trof hij de schepen aan, liggend voor het tolkantoor om de belasting te betalen. De schippers verklaarden aan Sturler dat alle twaalf schepen waren gevisiteerd. Zij kregen echter geen toestemming om te vertrekken. De kapitein was toen zelf naar het ontvangkantoor gegaan. Daar werd hij te woord gestaan door mevrouw Stolzenberg die daar kantoor hield. Hij vroeg haar waarom de schepen die toch in dienst waren van de Staat, niet verder mochten varen. Mevrouw had daarop geantwoord dat zij pas konden vertrekken als er betaald was. Daarop had hij gerepliceerd dat de schippers haar schriftelijk garantie wilden geven voor de betaling en ieder daarvoor persoonlijk wilde instaan. Ook had hij mevrouw voorgesteld, zoals ook de schippers al hadden aangeboden, om iemand mee naar Maastricht te sturen. Zelf zou hij er op toezien dat de rechten werden betaald voordat de schepen werden gelost. De rechten waren immers altijd in Maastricht door Nobelen betaald. Mevrouw was echter niet voor rede vatbaar en wilde de schepen in Urmond vasthouden. Daarop

Een opname uit het midden van de jaren vijftig van de hoog gelegen, uit 1686 daterende, Nederlandse Hervormde Kerk te Urmond.

had hij de volgende dag de schepen laten losmaken en de schippers bevolen weg te varen conform zijn van de stadscommandant gekregen bevel om de schepen spoedig naar Maastricht te brengen.

Sturler voorzag bovenstaande akte van een eigenhandig in het Frans gestelde verklaring dat alles was gegaan zoals in de akte vermeld en dat hij die, zo nodig, wilde bekrachtigen met zijn eed.

2. Diezelfde 14e februari van het jaar 1704 verschenen voor de notaris de Maasschippers Jan Cloens, Simon Monna, Rut Vermaesen, Mathijs Cloens, Jan Thielen, Hendrik Grarts en Peter Monna. Zij legden op hunne mannen-waarheid in plaats van eed een soortgelijke verklaring af: dat zij met hun schepen met rogge en graan eergister tegen de middag te Urmond waren aangekomen, dat zij naar gewoonte rapport hadden gedaan aan het comptoir (kantoor) en hun schepen hadden laten visiteren, dat zij al een jaar lang voor de stadsmagazijnen de Maas bevoeren en dat zij altijd na visitatie van de schepen zonder moeilijkheden hadden kunnen doorvaren, dat mevrouw Stolzenberg van het tolkantoor nu de schepen niet wilde laten vertrekken voordat de verschuldigde tol was betaald ondanks door hen schriftelijk gegeven garantie dat betaling, zoals gebruikelijk, binnen drie dagen zou plaatsvinden door de heer Nobelen, dat de lading toch volgens hun vrachtbrieven was bestemd voor het stadsmagazijn, dat zij zelf daarvoor geen geld bij zich hadden en dat zij ook geen opdracht hadden om te betalen, dat zij daarom kapitein Sturler hadden ingeschakeld, die daar namens brigadier van Soutelande met een escorte van 70 man aan-

wezig was om de schepen veilig naar Maastricht te brengen, dat de kapitein met mevrouw Stolzenberg is gaan praten en betaling van de rechten had gegarandeerd, dat toen dit niet hielp de kapitein zelf enige schepen had losgemaakt en de andere had doen losmaken, dat hij hen vervolgens gedwongen had om in konvooi naar Maastricht af te varen.

3. Arnold Nobelen zelf bevestigde op 23 februari voor de notaris dat hij voor alle schepen die met rogge, haver, hooi of anderszins over de Maas naar de stadsmagazijnen in Maastricht waren gevaren, na hun visitatie in Urmond, alle rechten in Maastricht had betaald of in Urmond in het ontvangkantoor persoonlijk verklaard had borg te blijven voor de betaling. Daarmee was men steeds akkoord gegaan, evenals met het betaalde bedrag aan rechten, en de schepen hadden altijd direct mogen doorvaren. Verleden jaar had graaf (Conrad Willem van) Dedem (tot de Gelder, generaal-majoor der infanterie)⁶⁾, destijds commandant van de stad, in zijn aanwezigheid een onderhoud gehad met overste Stolzenberg, waarbij de afspraak was gemaakt dat alle rechten voor schepen met vruchten of hooi voor de stadsmagazijnen ook in de toekomst door hem, Nobelen, in Maastricht zouden worden betaald, zoals voorheen ook altijd was gebeurd. Veertien dagen geleden echter had mevrouw Stolzenberg die nu het ontvangkantoor in Urmond beheerde, in strijd met deze afspraak schepen aan de ketting gelegd en deze niet eerder laten vertrekken dan nadat de rechten waren betaald. De schippers waren daardoor veel te laat aangekomen.

4. Verder verklaarde hij dat hij koopman Mathieu Dubien de opdracht had gegeven om voor de stadsmagazijnen alhier in en rond Venlo aan te kopen of te laten aankopen 1.000 malder rogge, 2.000 malder haver en 1 miljoen pond hooi. Dubien had dit aangenomen en hij, Nobelen, had hem een papier ter hand gesteld waarin het verzoek werd gedaan om Dubien's schepen ongehinderd te laten passeren.

5. Diezelfde dag legde de hospitaalmeester van de stad, Floris van der Puts, eveneens een verklaring af dat hij Dubien opgedragen had om in en rond Venlo ten behoeve van het Maastrichtse hospitaal 600 malder tarwe in te kopen of te laten inkopen. Ook hij had Dubien een verzoek om vrije doortocht meegegeven.

6. Dat het tolkantoor afweek van bovenvermelde afspraken inzake de betaling vond wellicht zijn oorzaak in een vertroebelde verhouding tussen de familie Bussy en Dubien. Dat het tussen die twee niet boterde, kan immers worden afgeleid uit de verklaring die Dubien, ook op de 23ste februari, voor de notaris aflegde. Daarin stelde hij dat hij sedert het overlijden van de oude Bussy in Urmond op het comptoir steeds meer rechten had moeten betalen voor de doorvoer van zijn koopwaar dan op grond van de visitatie der schepen nodig was. Hij had echter maar betaald om moeilijkheden met het ontvangkantoor te vermijden. Van de andere kant vertrouwde het tolkantoor Dubien niet. Dat blijkt duidelijk uit het antwoord van mevrouw Bussy de Oude aan de notaris, die haar op verzoek van Dubien in de stad was gaan opzoeken om haar te vragen of zij bleef volhouden wat zij enige dagen geleden tegen Dubien had gezegd, namelijk dat Dubien diverse malen het ontvangkantoor te Urmond had bedrogen. Haar antwoord was geweest een kort en krachtig: ja, ik blijf er bij. Verder bleek dat in Urmond een schipper van Dubien, Thomas de la Veux, was gegijzeld, want de notaris had haar ook moeten vragen naar de reden daarvoor. Mevrouw Bussy had daarop gezegd dat men dat maar op het ontvangkantoor ter plaatse moest gaan vragen.

7. Nog altijd op de 23ste februari - de notaris had het er maar druk mee - kwam Adolf Hamers, burger en koopman van Maastricht, verklaren, dat hij op verzoek van de heer Nobelen op 11 februari j.l. - dus daags voor de missie van kapitein Sturler - naar het kantoor van mevrouw Stoltzenberg was gegaan om te vragen de twaalf schepen met rogge en haver voor de stadsmagazijnen te Maastricht die waren aangekomen, zo spoedig mogelijk te visiteren en te laten doorvaren. Hij stond in voor betaling door Nobelen na aankomst der schepen. Mevrouw wilde daarvan echter niets weten. Toen had hij gevraagd hoeveel verschuldigd was en aangeboden het geld te gaan halen in Sittard, waar hij voldoende geld had. Hij was trouwens ook nog geërfde onder het land van Gulik. (Hij kon dus onderpanden geven). Mevrouw had gezegd dat zij nog niet wist wat betaald moest worden en dat zij met Hamers niets te doen had of wilde hebben. Daarop is hij onverrichterzake vertrokken. Schipper Rut Vermaesen kon een en ander bevestigen, want die was er bij.

8. Op dezelfde 23ste februari verscheen voor de notaris Pierre Hackray, koopman te Verviers, die in het Frans vertelde dat hij op de 21ste in Sittard aanwezig was toen baron van Bentick, ambtman van de ambten Born en Millen, een kopie van een aanhoudingsbevel liet zien voor Mathieu Dubien, koopman te Maastricht, en diens stuurman Thomas de la Veux. Op hetzelfde moment zag hij ook dat deze laatste, omgeven door gewapende boeren, werd weggevoerd naar, zoals men zei, Jülich.

9. Aansluitend deed op verzoek van Dubien, Herman Otten, voorheen commandant van het fort Navagne bij Eijsden ten zuiden van Maastricht⁷⁾, verslag van zijn gesprek met de heer Stolzenberg, luitenant-kolonel van de cavalerie ten dienste van de keurvorst van de Paltz, over de arrestatie van De la Veux. Hij was daarvoor in opdracht van baron de Bentinck (die kennelijk zijn handen niet wilde branden aan de zaak) van Sittard naar Urmond gereisd. Doel van het gesprek was te bereiken dat De la Veux die overgebracht was naar Sittard, op borgtocht te Sittard in arrest kon blijven en niet naar Jülich werd overgebracht. De overste had gezegd dat dit een zaak was die niet hem, maar zijn schoonmoeder, de weduwe Bussy, aanging. Zij had het hof in Düsseldorf er van in kennis gesteld dat De la Veux in handen gesteld was van baron de Bentinck. En deze moest toch weten wat hij te doen had volgens de bevelen die hij van dat hof had ontvangen. Tijdens het gesprek had Otten er op gewezen dat Thomas de la Veux niet de stuurman van Dubien was. Stolzenberg had daarop gezegd dat hij order had om zowel Mathieu Dubien als Thomas de la Veux gevangen te nemen. Op de vraag van Otten: waarom? kreeg hij als antwoord dat Dubien wel 50 keer het ontvangkantoor van Urmond was gepasseerd zonder toestemming. Waarom was niet volstaan met beslaglegging op zijn schepen en hun lading die in de haven lagen, had Otten gevraagd. Omdat volgens Stolzenberg de keurvorst ook aanspraak maakte op de persoon van Dubien. Daarop had Otten gezegd dat de arme Thomas onschuldig was. Als hij al met een schip van Dubien was gepasseerd zonder aan land te gaan, was dat gebeurd op bevel van brigadier (baron Jean Gérard) de Trogné.⁸⁾ Stolzenberg weer: De Hoogedele Heren Staten respecteren wel het ontvangkantoor en leggen altijd aan. De heer de Trogné is niet hoger dan de Staten en het is zijn plicht, om als hij zonder aan te land te gaan, wil passeren, een dag van te voren een expresbrief uit Maastricht te zenden om te waarschuwen. Aan het slot van zijn verklaring zei Otten de orders van het hof tot gevangenneming van Dubien en De la Veux, gegeven op verzoek van de

weduwe Bussy, zelf gezien te hebben en ook het wegvoeren van De la Veux door soldaten naar Jülich.

10. De 26ste februari kwamen nog twee getuigen vertellen over het gevangelijk wegvoeren van De la Veux. Het waren Petrus Stols, visiteur der licenten, wonende te Sittard en Jan Queijsen, ingezetene van (het even ten Zuiden van Sittard over de Duitse grens gelegen) Hillensberg. Beiden zeiden te weten dat De la Veux, Maastrichts burger en schipper, op de 24ste gevangen was gehouden in Sittard ten huize van Gerrit Dijx en na enige uren door zes schutters naar Gulik weggevoerd, alwaar hij in het kasteel was opgesloten. Daar zaten nog zo'n 50 gevangenen met geboeide handen en voeten. Als "redenen van wetenschap" gaven zij op dat zij beiden met De la Veux naar Gulik waren gereden, Stols omdat hij een brief van Van Bentinck voor generaal Lubeck bij zich had en Queijsen omdat hij aan de gevangene een paard verhuurd had. In de brief stond een verzoek om De la Veux een kamer te geven. De generaal had Stols mondeling te verstaan gegeven dat hij voor gevangenen geen "saletten" (ontvangkamers) noch "tapeserijen" (wandtapijten) had.

11. Op 18 maart 1704 kwam Maasschipper en burger van Maastricht Peter Wilders op verzoek van Mathias Dubien naar de notaris om verslag te doen van wat hij had meegemaakt met het tolkantoor. Tegen het einde van de laatste veldtocht, - waarin de Fransen verdreven werden uit Limburg aan de Vesdre en Geldern door de Geallieerden onder Marlborough⁹⁾ - had hij als schipper militairen van het regiment Holsteijn Norborg aan boord. Zij hadden hem niet toegestaan om in Urmond aan te leggen en waren "met roerende trommel" voorbijgevaaren. Op de terugtocht, na de soldaten op hun bestemming te hebben gebracht, was hij wel bij het tolkantoor gestopt om de lege schepen te laten visiteren. Toen hadden "die van het comptoir" de schepen en de twee (lijn-)paarden¹⁰⁾ twee dagen en nachten vastgehouden, omdat mevrouw Stolzenberg eerst de tol wilde betaald hebben. Zijn meester, de heer Dubien, had daardoor een schade geleden van f. 200,-. Hij had mevrouw duidelijk gemaakt dat de schepen in dienst van de staat waren geweest en voor niets anders dan het vervoer van militairen gebruikt. Mevrouw had geantwoord dat "zij de Bruij van den Staet gaff" en dat de Staten haar niet hadden te commanderen. Hij had toen het geld voor de paardentol op tafel gelegd, maar mevrouw weigerde het aan te nemen. Gelukkig waren inmiddels andere schepen bij het kantoor aangekomen die een escorte bij zich hadden, omdat zij krijgsgevangenen van het garnizoen van Limburg samen met het bewakingsregiment uit Maastricht vervoerden. Hij was toen met die schepen onder escorte weggevaaren. Hij besloot zijn verklaring met te zeggen dat hij al twaalf jaar in dienst van Dubien de Maas op- en afvoer met diens schepen vol koopwaar en altijd - mits hij niet anders gedwongen werd - de schepen bij Urmond had laten stoppen om aan het ontvangkantoor alle toll en rechten tot de laatste oort te betalen, hoewel sedert mevrouw Bussy daar de tol gepacht had meer werd gevraagd dan verschuldigd was en zonder daarvan ooit een kwitantie te hebben ontvangen.

12. Dezelfde dag kwam Jan de la Veux, 28 jaar, burger van Maastricht en Maasschipper met een soortgelijk verhaal. Zo'n vier maanden geleden had hij per schip krijgsgevangen officieren van het garnizoen van Limburg met een bewakingsescorte van 25 man uit het garnizoen van Maastricht de Maas afgevoerd. Omdat het escorte een "quaet rencontre" vreesde, was hem verboden bij het ontvangkantoor van Urmond aan te leggen. Bij het "opkomen" (stroomopwaarts terugkomen) was hij zonder mankeren wel

gestopt bij het kantoor. Daar had hij verklaard waarom hij dat bij het "afvaren" niet had gedaan en aan mevrouw Stolzenberg de tol voor de paarden betaald. Desondanks had deze hem met de schepen vastgehouden omdat zij ook betaling van de roertol eiste. Hij had mevrouw gezegd dat hij die tol niet verschuldigd was omdat de schepen in 's lands dienst krijgsgevangenen vervoerde. Daarop had zij geantwoord dat het Land of de Staten haar niet te commanderen hadden en dat zij "de brui van de Staet gaff", want zij stond niet onder bevel van de Staat maar onder de hertog van Gulik aan wie de tolgelden toekwamen. De comparant verklaarde tenslotte nog dat hij vaker soldaten met Dubien's schepen had vervoerd maar dat er dan nooit koopwaar bij was.

13. Nog op 18 maart getuigde Lambert Hagget de oude uit Jemeppe, land van Luik, ook op verzoek van Dubien, dat hij als schipper in meer dan 10 jaar zeer vele keren op en neer de Maas was gevaren. Daarbij had hij altijd het tolkantoor te Urmond aangedaan en daar de tol en andere rechten betaald die werden geëist. Vanaf de tijd dat mevrouw Bussy tol hief, had hij nooit een kwitantie of rekening ontvangen. Verder verklaarde hij vaak de schepen van Dubien te hebben bestuurd met militairen of geladen met artillerie en verdere ammunitie en oorlogstuig. In die gevallen had hij niets van koopwaar of iets dergelijks op die schepen gezien.

14. Daags daarna, op de 19e maart, legde Jan Melot, inwoner van Urmond en Maasschipper/koopman te Maastricht, op verzoek van Dubien voor de notaris de verklaring af dat hij het laatste jaar met acht schepen krijgsgevangen militairen van het garnizoen van Limburg met een escorte van Maastricht per schip had vervoerd. Het escorte had geen verlof gegeven bij het tolkantoor te Urmond te stoppen en bevolen "met roerende trommel" voorbij te varen. In die schepen bevond zich helemaal geen koopwaar. Zondagavond 16 maart had hij nog een scheepje van Dubien bij het tolkantoor aan de ketting zien liggen. Dat lag daar trouwens al enige weken, zo vertelde hij. Verder was hem bekend dat in Urmond van alle voorbij varende schepen boven de gewone tol zo geheten "voortol" werd geheven - er werden uit de schepen goederen gehaald waar men zin in had - en verder brand- en roertol, geld voor twee of drie knechten en armengeld.

15. Op 21 maart verscheen weer een getuige voor Dubien. Nu in de persoon van Laverdure, commissaire des vivres in Maaseik, die vergezeld was van de ontvanger van het Maaseikse tolkantoor, Robert Niquet. Hij deelde mee op maandag 17 maart na een verblijf van veertien dagen uit Urmond te zijn vertrokken. Al die tijd had hij daar het scheepje van Dubien zien liggen waarmee brigadier de Trogné onlangs de Maas was afgevaren. Voorts verklaarde hij voor de met granen geladen schepen in Urmond aan mevrouw Bussy of vrouwe Stolzenberg altijd zoveel tol te hebben betaald als zij vorderden, hoewel de goederen bestemd waren voor de magazijnen van Maastricht en Maaseik. Deed hij dat niet dan werden de schepen aan de ketting gelegd. Nooit kreeg hij een kwitantie of specificatie van de betaling. Zo werd tijdens de voorbij veldtocht voor brood dat gebakken was te Maaseik en bestemd voor het Hollandse leger dat toen te Lanaken lag, van schipper Peter Reijners tol geëist hoewel nooit voor brood tol was geheven. Comparant had nog een specificatie gevraagd, maar die weigerde mevrouw Stolzenberg. Als er toen geen gewapend geleide bij de schepen met brood was geweest, zou zij die schepen niet hebben laten vertrekken.

16. Op dezelfde dag bevestigde Herman Janssen, inwoner en schipper van Urmond, wat boven reeds was gezegd. Ook hij

Urmond gezien vanaf de "Greentj". Deze "Greentj" was een overblijfsel van de oude Maas-arm, die de toegang vormde tot de Vaart van Urmond. Langs deze vaart lag de kade, waar werd gelost en geladen. Ergens rechts op de foto lag het vroegere, afgebroken Tolhuis.

had het scheepje van Dubien nog zien liggen toen hij vandaag naar Maastricht ging. Hij vertelde ook van de extra tol die de dames Bussy of Stolzenberg van schepen met hooi of granen vroegen, zoals roer- en brandtol, geld voor een knecht en veerman van ieder schip en paard, armen- en havengeld en daarboven nog eens de zogenaamde voortol die bestond uit het nemen uit de schepen wat zij wilden. Ook een leeg schip moest betalen: voor een schip van zeven tot acht voet een halve rijksdaalder en verder navenant. Robert Niquet ondertekende ook deze verklaring.

17. Op 21 maart kwamen Lambert Hagget, schipper en koopman van Luik en Mathijs Hagget, koopman te Tilleur (voorstad van Luik), op verzoek van Dubien verklaren dat zij vanaf 1697 tot heden voor Dubien in diens schepen artillerie, munitie en militie en in particuliere schepen koopwaar voor Dubien hadden vervoerd. Zij hadden echter nooit bij artillerie, munitie en militie koopwaar ingeladen. Van de koopwaar in particuliere schepen hadden zij te Urmond altijd zoveel tol moeten betalen als juffrouw Bussy of vrouwe Stolzenberg eisten en dat was veel meer dan de visiteur had aangegeven. Daarbovenop kwamen dan nog de voor-, de roer- en de brandtol, alsmede knechten-, paarden-, armen- en havengeld. Ondanks herhaaldelijk aandringen, hadden zij daarvan nooit een specificatie of kwitantie gekregen, zodat zij de betalingen niet met hun principaal konden verrekenen. Als zij de bedienden van het tolkantoor bij wijze van voortol niet zoveel lieten uitladen als zij zelf wilden, dan werd gedreigd de voortol in de tol zelf in te calculeren. Dat is vaak gebeurd omdat comparanten tegen de voortol protesteerden omdat de goederen geen eigendom waren van de bedienden. Verder verklaarden de comparanten nog dat zij bij vervoer van artillerie, munitie en militie in Urmond niet mochten aanleggen, maar met roerende trom, als teken dat het een militair transport betrof, moesten doorvaren. Tenslotte zeiden zij nog op de 18e maart het scheepje van Dubien, dat zij heel goed kenden, in Urmond te hebben zien liggen.

18. Anderhalve maand later, op 8 mei 1704, was de notaris op verzoek van Dubien en van Thomas de la Veux, die nog altijd gevangen zat in Gulik, naar juffrouw Bussy gegaan die in Maastricht verbleef, om haar de resolutie van Hunne Hoog Mogenden dd. 22 april 1704 te laten zien. Volgens deze resolutie was de heer Hetterman in naam van haar en haar drie dochters als pachteressen van de Urmondse tol, ervan uit gegaan dat het scheepje van Dubien vrijgegeven en

stuurman De la Veux onder borgtocht vrijgelaten kon worden. De notaris vroeg haar welke cautie gegeven moest worden voordat de resolutie werd uitgevoerd. Dochter Bussy had geantwoord dat haar moeder zich daarvan niets aantrok en het ook haar zelf niet aanging. Gevraagd of zij dan niet het comptoir van Urmond in pacht hadden, antwoordde zij daarover geen verdere uitleg te geven. De notaris had toen protest aangetekend en vergoeding geëist van gemaakte en nog te maken kosten alsmede van rentederving.

Besluit

Tot zover de verklaringen over de gedragingen van het tolkantoor te Urmond. Zonder deze te willen goedpraten, wil ik er op wijzen dat zij, gezien vanuit het standpunt van de tollenaar, wel begrijpelijk zijn. Hij moest voor het pachten van de tol een enorme som betalen aan de landsheer. Roebroeck zegt op bladzijde 67 van zijn artikel dat de hertog van Gulik omstreeks 1690 de toltarieven aanzienlijk had verhoogd en ook passerende schepen gedwongen te Urmond tol te betalen. De pachtsom was natuurlijk naar evenredigheid mee omhoog gegaan. Volgens Roebroeck was in 1707 de Urmondse tol voor 12.000 pattacons per jaar verpacht. Wilde de ontvanger van het tolkantoor quite spelen, dan moest dit bedrag in ieder geval terugverdiend worden via de tolheffing, anders leed hij verlies. Speelde hij quite, dan had hij nog niets verdiend. Is het dan vreemd dat naar middelen werd gezocht om winst te maken? Dit kan verklaren dat boven het officiële toltarief allerlei heffingen, al dan niet rechtmatig, onder diverse benamingen, zoals we in deze verhandeling hebben gezien, werden gevorderd.

Het is opmerkelijk dat in een keer de klachten, althans ten overstaan van deze notaris gedeponereerd, ophouden. Het enige dat nog op de affaire Dubien - Bussy betrekking heeft, is een verklaring van Dubien zelf op 20 september 1704. Op verzoek van een inwoner van Urmond, Gerard Bichts, liet hij vastleggen, dat de arrestatie enige tijd geleden van de weduwe Bussy in Maastricht niet op instigatie van Bichts had plaatsgevonden, maar dat hij daar zelf voor had gezorgd tot behoud van zijn eer en goede naam. Hij wilde daarmee een einde maken aan de beledigingen en de lasterpraat die mevrouw over hem rondvertelde in de stad en die zij niet had ingetrokken ten overstaan van de notaris, die hij naar haar had toegestuurd. Dit laatste had, denk ik, betrekking op het bezoek van de notaris dd. 23 februari j.l. (zie onder 6). Bichts, werkzaam bij het tolkantoor, was kennelijk bevreesd voor repercussies van de familie Bussy in zijn woonplaats.

Overigens wil het verder niet meer terugkomen op Urmond niet zeggen dat Dubien zijn handel beëindigd heeft. Bij genoemde notaris treffen we in 1704 en volgende jaren talloze contracten aan met Hollandse zakenlieden voor levering van hooi en haver voor de troepen in vele met name genoemde garnizoenssteden in beide Limburgen. Maar ook stuurt hij per schip koopwaar, waaronder manden met "buiteltjes spawater" naar Holland o.a. naar Rotterdam en Dordrecht.

Ter afsluiting nog een leuke anecdote.

In de maand juli 1717 vervoerden zijn schepen zelfs Tsaar Peter de Grote van Rusland, die een bezoek aan Maastricht had gebracht, met zijn gevolg en bagage naar het fort of de schans Sint Andries, destijds gelegen zo'n 2 km zuidwestelijk van Tiel. Dat was een helse tocht geweest, zoals Willem van der Meeren, Willem Olivier en Collas Le Roy, "directeurs en stuurlieden" op die schepen, op verzoek van Dubien op de 18e september van dat jaar ten overstaan van

notaris Jean Louis Veugen verklaarden. Tijdens de reis waren de paarden van Dubien op bevel en met goedvinden van de Tsaar zodanig afgebeeld en geforceerd, dat "hun het Vett in die grootte hitte in het lijf gesmolten is worden, waer door negen der selve treckpeerden gekrepeert sijn ende wel tien andere peerden soodaenigh buyten staet gebracht sijn, dat sij geen dienst meer kunnen doen."¹¹⁾

Genealogische aantekeningen inzake (de) Bussy

Op 4 november 1660 gingen te Maastricht in ondertrouw Johan Bussij, jonge man van Maastricht en juffrouw Elisabeth Roefs, jonge dochter van Kampen, met attestatie van Erlikum of Berlicum (DTB 109-24). Het echtpaar liet in deze stad binnen de gereformeerde gemeente zeven kinderen dopen:

1. Catharina 22 juni 1661 (DTB 104-79)
2. Lucretia 6 oktober 1662 (DTB 104-89)
3. Gillis 14 januari 1665 (DTB 104-107)
4. Hester 14 februari 1666 (DTB 104-117)
5. Johan Mathias 8 juni 1667 (DTB 104-127)
6. Theodora 13 juli 1668 (DTB 104-138)
7. Matthaeus 26 november 1670 (DTB 104-160)

- De oudste dochter Catharina ging in Maastricht op 27 februari 1694 in ondertrouw met Joost Adam Stoltzenberg, geboortig van Paderborn (DTB 110-227). Het huwelijk werd ingezegend door de dominee in Beek op 21 maart 1694. De bruidegom was luitenant onder de lijfcompagnie van de heer luitenant-generaal en graaf van Nassau Weilborg, in garnizoen te Maastricht en de bruid was de dochter van "de toenmalige ontvanger tot Urmondt."

- zoon Gillis ging in Maastricht op 8 februari 1697 en op de tiende te Berg-Urmond, in ondertrouw met Geertruid Stassen uit Maastricht. De dominee van Wolder (bij Maastricht) zegende het huwelijk in op de 25ste (DTB 111-17).

- dochter Hester ging in de Hoog-Duitse hervormde gemeente te Berg-Urmond op 1 september 1697 in ondertrouw en huwde in de avond van de 22ste in het tolhuis te Urmond met de heer Lutzeburg, geboortig van Saksen.

- zoon Johan Mathias is (wellicht toch nog) gehuwd met Maria Houtijssen (Houtissen). Volgens het doopboek van genoemde gemeente Berg-Urmond lieten zij aldaar op 29 januari 1699 de "onechte" dochter Johanna Bussi dopen door de Sittardse dominee Otten.

Vader Johan Bussy (de Oude) overleed 6 mei 1694. Hij ligt begraven in het Protestantse kerkje van Urmond. Het opschrift op zijn zerk noemt hem gewezen kapitein en admodiator der domeinen van zijne koninklijke Majesteit van Groot-Brittanië te Grave en inspecteur van de keurvorstelijke Doorluchtigheid van Paltz van het kantoor te Urmond.¹²⁾ Bij hem is begraven zijn echtgenote Elisabeth Roefs, die waarschijnlijk te Maastricht overleden is in 1721. Volgens een akte van notaris Jean Louis Veugen maakte hij als gemachtigde van het echtpaar Stolzenberg op 18 en 19 september van dat jaar de inventaris op van de roerende goederen van mevrouw Elisabeth Roefs, weduwe Bussy. De goederen bevonden zich in het huis van haar schoondochter Gertrudis Stassen, weduwe Gillis Bussy, Langs de Maas te Maastricht, bij wie zij kennelijk woonde. De goederen werden een maand later in drie loten verdeeld.¹³⁾

Opgemerkt wordt dat in deze akte Elisabeth Roefs genoemd wordt als weduwe Bussy de Rabutijn, een achtervoegsel

Het Urmonds dakenspel met de beide kerktorens, gezien vanaf de "sloät", evenals de "Greentj" een overblijfsel van de bovengenoemde oude Maas-arm.

waarvan de jongere generatie zich ook bediende. De herkomst daarvan is onbekend.

NOTEN

1. H. Bauduin, Bronnen voor de geschiedenis van de Limburgse Maashandel, in: De Maasgouw, jaargang 81, (1962), 117-121.
2. E. Roebroek, Hoe hebben vaart en handel op de Maas zich ontwikkeld vanaf de Middeleeuwen tot het einde van de achttiende eeuw?, in: Jaarboek van het Sociaal Historisch Centrum voor Limburg, Assen 1970, 50-74.

3. Gemeentelijke Archiefdienst Maastricht (GAM), Notarieel Archief (NA), inventarisnummer 1733, op datum.
4. F.Th.W. Smeets, Het land van Born onder Gulikse heerschappij, in: Born, een koninklijk domein met een boeiend verleden, Born 1978, o.m. 147, 152, 210.
5. H. Ringoir, Nederlandse generaals van 1568-1940, Den Haag 1981, 37.
6. H. Ringoir, generaals, 14.
7. E.P.M. Ramakers, Fort Navagne, in: Atlas van historische vestingwerken in Nederland, deel Limburg, Walburg Pers 1998, 143-146. Het fort werd in 1634 door de Spanjaarden gebouwd, in 1674 door de Fransen afgebroken. In 1678 terug aan Spanje en weer opgebouwd. Vlak voor de Spaanse successieoorlog weer in handen der Fransen en na het uitbreken van de oorlog in 1702 door Staatse troepen bezet en vernietigd. Daarna tolkantroop op het terrein.
8. H. Ringoir, generaals, 37.
9. W. Jappe Alberts, Geschiedenis van beide Limburgen, deel II, Assen 1974, 52.
10. A.H. Simonis en J.A. Knoors, in: Overmunthe, uit het rijke verleden van Berg en Urmond, Urmond z.j., 230-231. Paardentol geheven voor de paarden die gehuurd werden om de schepen stroomopwaarts te trekken. Zij liepen op het lijn- of jaagpad op een van beide oevers. Soms moest vanwege terreingesteldheid van oever worden gewisseld. Dan dreef de lijnknecht de paarden door het water. Als de waterstand dit niet toeliet, dan gebeurde het overzetten van de paarden met een platte boot die het schip voor dat doel achter zich aansleepte.
11. GAM, NA, inventarisnummer 1824 op datum.
12. J. Belonje, Genealogische en heraldische gedenkwaardigheden in en uit de kerken der provincie Limburg, in: PSHAL 1960-1961, 298. Voor een levensbeschrijving van Johannes Bussy, pachter der watertollen in Grave van prins Willem III, latere koning van Engeland, zie ook M.J. Janssen in De Maasgouw, 32ste jaargang (1910), 93-94.
13. GAM, NA, inventarisnummer 1828 op datum.

LANDVERHUIZERS UIT DE VOORMALIGE GEMEENTE LIMBRICHT (vervolg)

Irma Lommen-Salden

De familie Heutmekers, Dorpstraat, Guttecoven

Jacob Lambert Heutmekers, geboren 5 jan 1817 te Guttecoven, zoon van Jan Mathias Heutmaekers en Joanna Elisabeth Tummers, huwt 18 aug 1842 te Guttecoven, met dispensatie vanwege derde graads verwantschap (hun beider grootmoeders Peters waren zussen), met **Anna Sibilla Donners**, geboren 6 febr. 1822 te Guttecoven, dochter van Jan Leonard Donners en Maria Barbara Zuckers.

Te Guttecoven worden 9 kinderen geboren; I: Maria Barbara in 1843, II: Joannes Leonardus in 1845, III: Joanna Catharina in 1847, IV: Maria Agnes in 1850, V: Maria Hubertina in 1852, overleden 1855, VI: Maria Catharina Elisabeth in 1855, VII: Maria Agatha in 1857, VIII: Jan Willem in 1859 en IX: Jan Mathijs in 1862. Volgens de lijst van Limburgse emigranten is Jacob Heutmekers wever van beroep.

In het bevolkingsregister van Limbricht van 1860 wordt het gezin Heutmekers op 1 april 1863 uitgeschreven maar op 26 en 28 mei vinden pas de openbare verkopen plaats van hun huis en meubelen. De huisraad wordt verkocht op 26 mei waarbij o.a. een weefgetouw wordt gekocht voor het bedrag van negen gulden door Godfried Willen uit Einighausen. De totale opbrengst van deze verkoop bedraagt 34 gulden en 60 centen. Het huis, gelegen te Guttecoven, sectie C nummer 154 en 155 wordt gekocht door Jan Willem Janssen en Willem Jacob Goldstein samen voor het bedrag van 130 gulden. Uit de overdrachtsakte blijkt dat de moeder van Anna Sibilla Donners, Maria Barbara Zuckers, mede-eigenaar is van het huis met tuin en toebehoor. Zij woont dan te Einighausen en is ondertussen weduwe. Verder wordt er nog een schaapsweide, gelegen in de Slakken onder Guttecoven, sectie C nummer 1197, verkocht aan Renier

Sloen voor 40 gulden. Wanneer het gezin Heutmekers precies Guttecoven verlaten heeft en met welk schip ze gereisd zijn, is nog onbekend.

Anna Sibilla Donners heeft niet veel tijd gehad om haar nieuwe woonplaats te leren kennen. Zij overlijdt reeds op 3 januari 1864, pas 42 jaar oud. In 1865 woont Lambert met zijn gezin in Chanhassen Township in Carver County, Minnesota. In de census wordt hij met zeven kinderen vermeld. De oudste dochter is dan reeds gehuwd.

Op 23 april 1866 hertrouwt Lambert te Chaska met de weduwe Maria Theresa Einsiedler. Maria Theresa is rond 1814 geboren in Bavaria - Germany. Lambert en zijn tweede echtgenote blijven hun verdere leven in Chanhassen wonen. Uit dit huwelijk worden geen kinderen meer geboren.

In 1880 bezit Lambert in sectie 18 van Chanhassen Township 81 acres land (ong. 33 ha). Er worden in Amerika niet alleen volkstellingen gehouden maar ook wordt er genoteerd wat de landbouwers verbouwen en hoeveel, de z.g. Agriculture Census. Uit het jaar 1880 is er een zulke census van Lambert Huitmaker bekend. Uit gegevens over 1870 blijkt dat zijn goederen, roerende en onroerende, een waarde vertegenwoordigen van tezamen \$1400. In 1880 bedraagt deze voor de boerderij, inclusief land en hekwerken \$1500, voor landbouwmachines \$150 en vee \$150. Hij bezit 2 paarden, 4 melkkoeien, 2 schapen, 4 varkens en 50 kippen die in 1879 100 eieren hebben gelegd. Verbouwd wordt er o.a. gerst, maïs, haver, tarwe en Ierse aardappelen. Van het beschikbare land is er nog steeds 39 acres niet ontgonnen wat vrij veel voorkomt wanneer men deze census doorkijkt. De bewerking van de meestal zeer woeste grond vergt heel wat inspanningen en vooral machines waaraan het de meeste emigranten, vooral in de beginperiode, ontbreekt.

In 1885 wonen Lambert en Theresa in Chanhassen, samen met de zoons William en Mathias. Aldaar overlijdt Lambert op 22 aug 1901 op 84 jarige leeftijd, nalatend 8 kinderen, 60 kleinkinderen en 37 achter- kleinkinderen! Hij wordt begraven in Victoria op het katholieke kerkhof. Zijn echtgenote Theresa is hem dan al voorgegaan in december 1893, overleden aan "La Grippe".

Kinderen van Jacob Lambert Heutmekers en Anna Sijbilla Donners

I: Maria Barbara Heutmekers, geb. 10 jul. 1843, huwt in 1866 te Shakopee, Scott County, met **Hubertus Salden**, geb. 12 jan. 1844 te Born, zoon van Christiaan Salden en Maria Catharina Ecrevisse.

Christiaan Salden vertrekt in 1862, 48 jaar oud, met vrouw en zeven kinderen vanuit Born naar Noord-Amerika. Het gezin vestigt zich in Chanhassen, Minnesota, en aldaar overlijdt Christiaan in maart 1872, 62 jaar oud. Als doodsoorzaak wordt opgegeven "old age". Maria Catharina Ecrevisse hertrouwt in april 1873 te Chaska met John Peter Kaiser, een weduwnaar van Franse afkomst.

Hubert en Barara vestigen zich eerst ook in Chanhassen. Later verhuizen ze naar Watertown, ook in Carver County, Minnesota. Hubert bezit er in 1880 een farm in sectie 26 van 160 acres (ong. 64 ha.). Tot 1900 wonen zij op deze boerderij maar kort hierna wordt er weer verhuisd en wel naar St. Bonifacius in Hennepin County, een paar mijl oostelijk van Watertown. Het gezin krijgt 10 kinderen, 5 dochters; Mary, Kate, Elise, Aggey en Trina en 5 zonen; Leonard, William, Charley, Michael en Henry. In december 1920 overlijdt Barbara te St. Bonifacius en Hubert volgt haar kerstavond 1936, bijna 93 jaar oud! Ze zijn beiden begraven op het katholieke kerkhof aldaar.

Hubert Salden en Barbara Heutmekers.

II: Joannes Leonardus Heutmekers, geb. 29 apr. 1845, huwt in 1869 te Victoria met **Mary Eva Vogel**, geboren 1848 te München, dochter van Frank L. Vogel en Eva Yund. Huwelijksgetuigen zijn John Derhaag en Mary Agnes Heutmekers.

Leonard en Eva krijgen 13 kinderen, 12 zonen en 1 dochter. Dat de Limburgse landverhuizers niet ver van elkaar wonen blijkt uit de huwelijken van hun kinderen. Een zoon van Leonard, Frank Martin geboren in 1873, huwt met Antonia Elenor Therese Bongard, kleindochter van Theodoor van den Bongard en Maria Josepha Behren. Het gezin van den Bongard emigreerde in 1867 vanuit Guttecoven, daar over later meer. Zoon Lambertus, geboren 1883, huwt met Mary Maas, een kleindochter van Jan Gerard Maessen uit Buchten. En zoon Joseph Francis Xavier, kort weg Joseph, geboren 1884, huwt met Ida Maria Williams, kleindochter van Peter Jacob Willems uit Obbicht. Hun enige dochter, Anna Catharina geboren 1886, huwt in 1910 met Leonard van Sloun. Deze Leonard is een kleinzoon van Willem Renier van Sloun en Dorethea Frencken. De familie van Sloun vertrekt in 1863 vanuit Born naar Minnesota en zal later nog uitvoeriger behandeld worden.

Leonard en Eva wonen de eerste jaren van hun huwelijk in bij Eva's ouders in Chanhassen Township. In 1880 bezit Leonard aldaar in sectie 18 een stuk land ter grootte van 40 acres (ong. 16 ha.) naast zijn schoonvader. Later bezit hij zijn eigen farm maar wel met een hypotheek.

Leonard Hutmaker overlijdt in 1922 te Laketown, Eva is dan reeds overleden in 1911 te Chanhassen. Beiden zijn begraven op het katholieke kerkhof van Victoria, Carver County, MN.

Huwelijk Lambert Heutmekers en Mary Maas. Getuigen v.l.n.r.: Nick Timmers, Anna Heutmekers, Maggie Maas en Leonard Heutmekers.

Leonard van Sloun en Anna Catharina Heutmekers met hun gezin.

III: **Joanna Catharina Heutmekers, Kate**, geb. 25 dec. 1847, huwt nov. 1865 te Waconia met **John Eder**, geb. 1828 te Dularth, Baden.

John en Kate wonen tot 1880 in Waconia waar 11 van hun 12 kinderen worden geboren, 7 zonen en 5 dochters. In 1885 wonen ze in Chaska Village waar in november hun jongste, dochter Lizzie, wordt geboren. John is, als ze in Waconia wonen, boer en zijn bezittingen hebben in 1870 een waarde van bijna \$2000. Welk beroep hij daarna in Chaska heeft uitgeoefend, is niet bekend. Na een zware hartaanval in februari 1895 overlijdt John te Chaska, 67 jaar oud, Kate achterlatend met 11 kinderen die allen nog thuis wonen! Kate moet verder in haar eigen levensonderhoud voorzien en werkt tot haar overlijden in een 'canning factory' (inmaak fabriek) te Chaska.

Op een mooie septembermorgen in 1911 op weg naar haar werk, wordt ze aangerezen door een trein welke ze niet had horen aankomen vanwege een gehoorprobleem. Kate was op slag dood, ze werd 64 jaar oud. Kate Eder-Heutmeker werd begraven op het kerkhof Guardian Angels te Chaska.

IV: **Maria Agnes Heutmekers**, geb. 10 juni 1850, huwt in maart 1872 in een katholieke kerk te St. Paul met **Gerard Hubert Schroers**, geboren 20 sept 1848 te Roosteren, zoon van Jan Hendrik Schroers en Anna Catharina Borgelmans.

Jan Hendrik Schroers, wonende op het Schettereind te Roosteren, vertrekt in juni 1863 samen met vrouw en 6 kinderen naar Minnesota. Het gezin woont in 1870 in Chaska Town waar Henry zijn oude beroep van schoenmaker uitoefent. Anna Catharina Borgelmans overlijdt te Chaska op 11 okt. 1893 aan tuberculose. Henry Schroers woont in 1900 nog in steeds in Chaska.

Gerard treed in de voetsporen van zijn vader en werkt samen met hem als laarzen- en schoenmaker te Chaska. In de legenda van Chaska op de Carver County platmap uit 1880 wordt hij als volgt vermeld: "Schroers Gerhard H., Boots and Shoes made to order. Repairing done on short notice. Keeps on hand full supply of his own make of Boots and Shoes; warranted first-class"

Gerard en Maria hebben enige tijd in St. Paul gewoond, hun oudste zoon wordt daar geboren. Ze krijgen in totaal 10 kinderen, 6 zonen en 4 dochters. Ook adopteren ze nog een dochter. Van de kinderen sterven er 4 binnen een jaar na de geboorte aan o.a. cholera infantum en diphtheria.

In 1891 stopt Gerard met de schoenmakerij en begint een 'truck farming business' ten noorden van de stad Chaska. Volgens het woordenboek is een 'truck-farmer' een 'warmoezenier' = groentenkweker en/of -verkoper.

In mei 1910 overlijdt Maria Heutmeker te Chaska na een langdurige ziekte, net geen 60 jaar oud. Gerard overleeft haar nog 19 jaar en overlijdt in 1929 op Sinterklaasdag in zijn huis te Chaska. Zij zijn beiden begraven op het Guardian Angles kerkhof te Chaska.

VI: **Maria Catharina Elisabeth Heutmekers, Elizabeth**, geb. 4 juni 1855, trouwt in 1877 te Chaska met **Petrus Johannes, John, Brouns**, geboren 6 februari 1853 te Born, zoon van Peter Hubertus Brouns en Anna Maria Catharina Leenders.

Het gezin Brouns verlaat, met 7 kinderen, in 1863 Born om een beter bestaan op te bouwen in Noord-Amerika. De

familie vestigt zich in Chanhassen, Minnesota, alwaar nog een zoon geboren wordt.

Petrus Hubertus Brouns is in 1875 reeds overleden.

John en Catharine Brouns vestigen zich in Chanhassen waar zij in 1880 een farm bezitten ter grootte van 91,56 acres (ong. 37 ha). Zij krijgen 12 kinderen, 4 zonen en 8 dochters, waarvan er 4 niet ouder worden dan enkele dagen tot enkele maanden. Een zoon, Martin geboren 1884, overlijdt in 1906 op 21-jarige leeftijd. John en Elizabeth bewerken de boerderij tot ongeveer 1920, wanneer ze waarschijnlijk de boerderij verkopen en een huisje in de buurt kopen. Hier overlijdt Elizabeth op 24 januari 1923, bijna 68 jaar oud. Wanneer en waar John Brouns overleden is, is niet bekend.

VII: **Maria Agatha Heutmekers**, geb. 22 aug. 1857, huwt denkkelijk een zekere Christ Johnson, zo wordt ze in ieder geval genoemd in de overlijdensaankondiging van haar vader in 1901; Mrs. Christ Johnson of Minneapolis. Verdere naspeuringen hebben helaas nog geen resultaat opgeleverd.

VIII: **Jan Willem Heutmekers, William**, geb. 5 okt. 1859, huwt in 1886 te Chanhassen met **Marie Gertrude Dresen**, geboren 8 okt. 1869 te Victoria, dochter van Joseph Dreijssen en Sibilla Rosen.

William en Mary wonen na hun huwelijk op de "Heutmekers farm" in Chanhassen Township. Na de dood van zijn vader koopt William in 1902 de ouderlijke boerderij, 74 acres groot (ongeveer 30 ha.), voor een bedrag van \$3450. Hij bewerkt het land met veel succes tot ongeveer 1927 wanneer hij met pensioen gaat. William en Mary verhuizen dan naar Excelsior, een plaatsje iets ten noorden van Chanhassen. Het echtpaar krijgt 12 kinderen, 5 zonen en 7 dochters. In 1937 vieren William en Mary hun vijftig jarig huwelijksfeest samen met al hun kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen.

William had al vele jaren problemen met zijn hart wanneer hij in november 1938 aan een hartaanval overlijdt. Bij zijn overlijden zijn alle kinderen nog in leven plus 31 kleinkinderen en 4 achterkleinkinderen. Mary Dresen overlijdt tijdens een bezoek aan een van haar kleindochters in februari 1947. Beiden zijn begraven op het St. John's kerkhof te Excelsior.

Jan Willem Heutmekers en Mary Gertrud Dresen met hun kinderen bij hun 50 jarig huwelijk in 1936.

IX: **Jan Mathijs Heutmekers, Math**, geb. 8 mrt 1862, huwt mei 1892 te Chanhassen met **Catharina Dies (Deis)**, geb. 4 april 1860 St. Victoria, dochter van Nicolaas Deis en Mary Seifried.

Item Henckens Hostat vanden Broeck 2 malder roggen die heft Jacob Brijns geloest tot Mersloe.

Item Jan Thues 2 malder roggen gelegen in die wijntmoelen van Trijnckes weegen vander Hijden.

Iten noch Jan versch; 2 malder gelegen in die wijntmoelen die 2 malder sijn enckel erfroggen ende die 2 anderen moigen Jans erffen loessen.

Item Goertken Brijns eijnen malder roggen gelegen in Waighenmackers goed tot Casteloe dijt malder roggen heeft dije kerck 2 mergen lants gelegen naest Jan Goerts koelhoff op dije Santwort.

Item Stijn vanden Poel heft gemaickt 2 malder roggen dat staet op Stijnen Jan Clockers dochter nae oere doet dan sal dij kerck buijren.

Iten Alet Claesckens 1 malder roggen erffelick noch eijn malder erf roggen in selfs onderpant, dat heft Derick Jacken der kerck gemaickt, dese 2 malder roggen heeft Huijb der swaeger geloest ende heft daer voir ellick malder 15 1/2 enckele gld, 2 horens gld voer den gld, dijt gelt hebben die kerckmeisters aen die wijntmoelen geloest.

Item Lenaert van Dans 4 1/2 vaet roggen gelegen in Swart acker in 2 1/2 mergen lantz dair is die kerck lant heer aff, en pacht verlacht ende verwesen op zalg Trijnckens Pouwels pacht.

Item Goert van Heester 5 spijnt roggen.

Item Gerit soen Vermeer ennen 1 1/2 erffmalder roggen gelegen in sijn hofstat welck heeft gemaickt Alet Coenijckens. Dijt malder roggen heeft geloest Meeus Ponters mijt 12 horns gld ende dat gelt ijs gegeven aen 2 sijlveren pullen.

Item Henrick van Spraelant tot Ostrum 1 sester roggen.

Item Lenart Schoenmeickers heeft der kercken gegeven 1 1/2 malder roggen gelegen ijn eijn morgen lantz aen den Coelck dat gijlt Lijsbeth Spoepen. dat maich zij loessen. Dijt heeft Hermen Spapen geloest anno 26 en dat gelt ijs gegeven aen 2 sijlveren pullen welcken gegolden hadden 27 horns gld en 1 oert.

Blz. 34.

Item Pethen Lepelmeijckers 1 1/2 malder gelegen ijn eijnen halfen mergen lantz over de weegh gegeven Aelken van Hoeff.

Item Thijs Geert Hennijckens swaeger 1 malder roggen neven Hoenen goet.

Item Jan Pouwels 1 malder roggen gelegen ijn eijn mergen lantz tegen Derick Vaeghs weede, dijt gijlt Hermen Meus.

Item Ruijckken op die Hijpt 1 malder roggen gelegen in Heijnen hofstat van Aecken, dijt malder roggen heft Gossen Wolters gelost, dat gelt ijs aen dije wintmolen geleucht.

Item Peter Nolleckens 1 malder roggen gelegen op de Scheij.

Item Jan Wijnckens eijn malder roggen gelegen inden Seijster bij Gobbet Wendelen dat gijlt nu Lijscken van Dijck tot Loenen vujt oer hofstat.

Item Thonnis vande Boer 1 summeren rogge gelegen ijn Anxten weijden.

Item Theus Oemem 2 1/2 malder roggen gelegen in 2 1/2 mergen landtz van Jacobs lant van Heeck den roggen maich men loessen deijs twee malder heeft Theus geloest anno 19 en dat gelt ijs gegeven aen dat portael.

Item Willem van den Wijnckel 7 vaet roggen gelegen in 2 1/2 mergen lantz.

Item Jan Wijnen soen 1 1/2 malder roggen gelegen ijn dijn hofstat tot Veltum.

Item Meus Gorten Nijckens swaeger en Peter Crijnp 7 1/2

malder roggen ende 1 schepel vijter Cornelijns goet dat heeft Peter en Meus verder veronderpant V. vander Hoeven.

Item Jan van Daill tot Veltem 1 malder roggen 4 pont waes gelegen in 3 1/2 mergen lantz in dat Veltemse velt, dat heeft Jan verder geloest en dat gelt ijs gegeven aen dat huijs.

Blz. 35.

Item Peter dije Blanck aen dat Rijbroeck 7 vaet roggen dat heeft Peter geloest ende ijs aen dat portael gegaen anno 19.

Item Pastoires hofstat van Raethijngen hoert die kerck toe nae meister Anthonijs doet welck dije ghijldemeijsters gegolden hebben van de kercke anno 22 ende dat geld ijs gegaen aen dij klock.

Item Merten Peters 7 malder roggen gelegen Roedernicks goet, dese 7 malder heft geloest Mous Merten Peters anno 16 ende heft voir ellick malder 15 enckel gld, dat gelt ijs gegeven aen den wijntmoelen.

Item Grijet Hoents heft enen stuck landtz liggen aen die kerck dijk dat sal die kerck ende Sijnt Anna geldt hebben nae oer doet.

Item Baetske Boesses 2 1/2 malder roggen gelegen in derden haelfen mergen lantz aen die Colck, Noch Baetcken 1 malder ende 1 sester van Ruijt Poiters weegen 10 enkel gld ende 3 enckel gld van paicht dat ijs geloest ende dat gelt is gegaen aen dij wijntmoelen aen dat sacraments huijs.

Item Jan Maes 1 malder roggen gelegen in Methen Geijcken hofstat, noch Jan Maes een enckel malder roggen gelegen in sijnen coelhoff welcke Baetgen Toemmers gemaickt heeft.

Item Gerit Nollckens 1 malder roggen gelegen ijn sijn hofstat van heer Wonders wegen.

Item Huijb Gerit 1 malder roggen dat heeft Huijb oick geloest a.o. ?

Item Goertgen Heijnen eijn malder roggen gelegen in sijn hofstat op dat Eijnde.

Iten Thonijns Jan Ponters swaeger 1 malder roggen gelegen in sijn hofstat, Dit heeft nu dije rode roede.

Item Huijs Haigen 3 scepel roggen.

Item Goert Huijsfrouw op die Toill heft 2 mergen lantz liggen op den kerck dijk, naer oer doet heft die kerck daer aen 1 1/2 malder roggen.

Blz. 36.

Item Jaick Drijzen 2 pont waes die heft gemaickt Gerit Vloetvalderen, Bert sijn huijsfrouw, daer sal men eijn kerss af maicken ende setten op dat Hellighe graeff op Goede Vrijdach.

Item Kreijte wijntmoelen hort der kerck heel toe ende die roijsmoelen.

Goertgen opten Wijthof 3 1/2 malder roggen gelegen in een stuck lantz in welck Grietgen Coeninx heeft 3 enckel malder roggen ende Goertgen mach der kercken loesen nae 2 1/2 coep rogh als Thijscken Bants den kerckmeijster gesaicht heeft, waer Trijn Bans moeij den selven rogh gemaickt heeft der kercke vurser.

DE THIJNS.

Item Willem Berden 1 1/2 thijns gr. vijtter sijn hofstat dair die kerck lait heer aff.

Item 1 1/2 pont wais in Gerit Nabben hofstat aen dat Ende, dair Lenart Wolters wont dat is geloest.

Iten Gossen Boessen 2 1/2 quarten wijns vijtter sijne hoof tot Overbroeck, dit is geloest.

Item Nais Roefferts tot Luijll 2 quarten wijns vijtter sijn hofstat tot Luijll.

Item Thijs Jacken tot Mersloe vijtter sijn hofstat 2 moercken.

Item Ruijtken Mijchels hofstat tot Mersloe 1 1/2 thijns gr. die hofstat is breet 7 verdel dair is die kerck lait heer.

Item Peter Verhijpt vijtter die weijde tot Mersloe 2 1/2 morghen dat heft Brijn Sijmons Brijns soen nu.

Item H.Jacobs Pouwels hoof 1 1/2 thijns gr. dat heft Jan Deckers geloest.

Item Herwick Claes tot Loenen 1 thijns gr. vijtter sijn hofstat.

Item Jan Duijvels 1 1/2 vierden parts wais

Item Jan Borwers tot Loenen 1 thijns groten ut sijn hofstat daer ijs die kerck laetheer aff.

Blz. 37.

Item Jacob Verhijvalder 1 1/2 meuwe vijtter mergen lantz dair is die kerck laetheer af.

Item Nijelijns Schormans 1 1/2 ,Tijs vanden Cloerijsh her gelijegen andij Bijest tussen erf Gossen te Hupt ende Peter Laetijens.

Item Jan Huijben 2 brabans vutter alle sijn goet.

Item Derick Swijen

Tonijs van der Scheijden.

Item Derick Vaeghs 2 gr utter dat weijdcke tegen sijn hofstat dijt onderpant heeft mijtter thijns Herman Mees.

Item Jan Wijchmans 1 thijns groot vutter sijn hofstat geheijten den Meus.

Item Lenaert de Schuijt 2 thijns vijtt moelenners hofstat.

Item die kerck heft in die Voel moilen bij geesteren 2 quart olij daer iss die kercke landt heer aff ende gildt nu Henck Verroismolen ende Truijn sijn huijsvrow. In die versr; moelen heft Henrich Heijnen 1 malder dat maich Henrich Verroismoelen loessen mijt 24 hornse gulden of die werden daer van.

Deese boemen hoeren die kerck toe die hierna beschreven staen Item eijn eijkelboem tot eijn moelen af Item Alart Gossens hoof op den grave Item eijn eijkelboem tot Jan Boes aen dat Rijbroeck die ick ghehouwen en aen den Rosmeulen ghetimmert. Item eijn eijkelboem tot eijn moilen ain Alaert Gossens hoof opde Graven.

Item eijn eijkelboem bij Jacob Goerts huijs tot Mersloe op die straet,die is ghewouwen en vertijmert aen de portael.

Item twee eijkelboem op Uleff goet te Rebijck ende eenen heeft die kerck ghewouwen en ijs tot plancken en den andere staet noch op de straet gemeeden.

Item enne eijkelboem te Willem opte straet voer Jencken Jongen Hoeff tegen dije schaepskoeij over.

Blz. 38.

Item eijn eijkelboem tot Loen in Jacobs weij de van Laer nest ter straeten in den hoeck dij is ghewouwen ende ijs aen dat portael vertijmert.

Item die kerck heft ghehort van Hulsens Harden dat gelt van 1 1/2 malder, is dat sij dat nijet behout soe sal dije kerck dat behalden ende gheven oer dair aff 1 1/2 malder roggen soe langhe als sij leeft, daer heft aen ende over geweest Henrick Heijen, Gosse Bosshuijssen ende die kerckmeijsters.

Item Neesken van Castloe heft gedaen den kercke 5 corte gld, ist dat saicke dat sij self die eijssen soe salmen die weeder geven dair op betaelt 3 gld corten, noch 1 1/2 gld corten, dijt ijs al betaelt.

Item Derick Naeskens heft gecost Coenen hofstat dair heft die kerck ijn 2 malder roggen jairlix mijt 50 horns gld toe loesen. Dijt een malder heeft Derick geloest anno 19 ende dat gelt ijs aen dat portael gegaen. Int self jaer heeft Derick dat ander wort geloest ende dat gelt ijs gegaen aen einen moelen steijn.

Item Thijscke die Cremer heft ghemaickt 1 1/2 malder roggen gelegen inden Oellijst totten octave des hellighe sacrament te Loenen.

Item Jacob Schormans heft gemaickt ennen stuijcks landtz gelegen aen die Huijlts gheheijten Broeckvellergart der kercken nae sijn doet ende sijne huijsfrouw hier vior sal die kerck halden oer erff jairgetijt tot 7 toe, Jacob Schormans ende Sijcken sijn huijsfrouw Tijsken sijn dochter en jacob Schoermans, Juijt sijn huijsfrouw, Beel sijn huijsfrouw, dan sal die kerck laiten sijnghen mijss ende vigelij ende setten 3 kerssen, loenen den pastor custer ende schoelmeijster als ghemonnelick ijs, dijt vursch lant heeft gekocht Heer Herman Claes voer 27 horns gulden anno 26. (1526).

Item Goertken Versleijen 2 1/2 malder roggen in 2 mergen lantz gelegen neester Stegen op eijn mergen nae, Dese rog heeft Goertgen geloest ende dat gelt ijs aen den AEIR gegaen.

Item Bernart Verstappen 1 1/2 malder roggen dat maich hij loesen mijt 11 horns gld. Dat is geloest A.o. 17 is gegaen aen sacraments huijs.

Blz. 39.

Item Drijs Japkens gedaen dat gelt van 1 malder roggen dat sal hij belegen in sijn guijdijnc aen de Scheij dat mach hij loesen, Dijt is geloest ende dat gelt is aen gelach aen Herman Claes tot 30 horns gld toe ofte dije weerde als gescreven steijt. Claes vander Kijnder heft ontfangen vande die kerckmeijsters dat gelt van 3 malder roggen, voer elck malder 26 horns gld ende heft daer mijt geloest Baet Verwerst 2 malder roggen ende dat ander malder loeste hij Griet Clockers mijt ende dijt maich Claes off sijn erven ellick malder mijt 25 hons gld off pajment dair voir ende Claes salt sijne mijchelmijs te voiren seggen als hij dat Sijnt Andrijs will loessen ende Claes heeft dijt gelt ontfangen int jaer van 16 doe wass kerckmeijster Jacob van Kijnder, Willem van Veltum, Goert opde Hijpt ende daer van sal Claes off sijn erven der kercke jaerlix geven 3 malder roggen ende dij sijn veronderpant in 6 mergen lants gelegen daer dat achter Heijens huijs van Aelsen daer dat velt. Dese roggen vursch heeft Claes geloest ende dat gelt ijs gelach aen dij hoeijfe ende daer ijs mijt erloest 1 loes malder roggen ende 3 hornse gld jaerlijx. A.o. 22 op Sijnt Andries dach.

Item dijt sal die kerck uijtrijcken.

Item Meth Nabben 2 malder roggen ende Willem Verkijnder 2 malder roggen noch 1 malder roggen gelegen in Bruken Bans weijde die kerck heft dat gelt geboert van Peter Bans.

Item die uit orre ellick 7 seester roggen jaerlix ende 1 st.

Item meister Pouwels 7 malder roggen soe langhe hij levet, ende noch 6 malder erfelick uijter wintmoelen.

Item die coster 8 seijster roggen en van die jaergetijden te noemen 1 horns gld.

Item den cappelaen 11 vaet roggen ende 1 scepel.

Blz. 40.

Int jair ons heren duijsent 5 hondert ende 15 heft meijster Jacob vander Gaet gedaen ons kercke van Venroij 36 enckel

gld 2 horns gld voir de gld dair van sal die kerck mejster Jacob vuytrichten 3 malder roggen dijt steet op meister Jacob ende Jennecke sijn suster doet,wijm dat langer leeft die sal die boeren nae doet meister Jacob sal die kerck meister Jacob graeft doen ende halden dat graeft open enen maent ende maecken weeder toe ende als men hem halt met processij sullen die kerckmeisters ellick prister geven 1 st ende ellick clerick 1 oert st die coster ende scholmeister 1 st. Jacob Engelkens heeft geloest 30 horns gld ende dat heeft ontfangen Habrick Verblackt, dije gelt daer aff anderhalve horns gld jaerlix.

Item Herman Claes heeft ontfangen dartich horns gld op Sint Andrijs den hellighe apostel dach welcke vursch 30 gld hij heeft ontfangen op eijn stuck lantz omtrent enne mergen geleegeen voer dat boss falderen mijtten eijne sijede dije gemeente straet andere sijede benefens Jan Meeus lant mijte eijne ende op dije gemeijnte wech voer dat valderen vursch metter andere eijnde op Willem Meussen lant ende dijt vursch landt sal Herman jaerlix uijtrichten der kercke van Raeij anderhalven hornse gld ofte dije werden daer van, verschijnende op Sijnt Andries den heijlighe apostel.

ZEVEN GENERATIES CALS (vervolg)

B.A.Th. CLOSE

GENERATIE IV

IV-a **Joannes CALS** (Kals), gedoopt te Merkelbeek op maandag 26 juli 1728 (RK), overleden te Spaubeek op donderdag 13 november 1766, begraven aldaar op zaterdag 15 november 1766, zoon van Petrus CALS (III-a) en Joanna DIEBETS.

Hij is getrouwd te Spaubeek op donderdag 26 oktober 1758 voor de kerk (RK) (getuigen waren Petrus Cals en Petrus Cuijpers), op 30-jarige leeftijd met **Anna Maria HAEN** (24 jaar oud), gedoopt te Spaubeek op maandag 8 februari 1734 (RK), overleden te Hobbelrade/Spaubeek op dinsdag 21 april 1789, dochter van Theodorus HAEN en Helena CUIJPERS. Uit dit huwelijk:

1. **Petrus CALS**, gedoopt te Spaubeek op zondag 5 augustus 1759 (RK) (doopgetuigen waren Petrus Cals ex Brunssum en Helena Haen), overleden te Neerbeek/Geleen op dinsdag 5 augustus 1834.
2. **Maria Helena CALS**, gedoopt te Spaubeek op dinsdag 19 januari 1762 (RK) (doopgetuigen waren Petrus Cals en Catharina Haen), overleden te Hobbelrade op vrijdag 5 september 1828. Zij is getrouwd te Spaubeek op dinsdag 7 juni 1791 voor de kerk (RK) (getuigen waren Petrus Cals en Wijnandus Penders), op 29-jarige leeftijd met Franciscus BOUGIE (27 jaar oud), gedoopt te Spaubeek op dinsdag 23 augustus 1763 (RK) (doopgetuigen waren Franciscus Franssen en Maria Sijbilla Damass), overleden te Spaubeek op zaterdag 7 september 1811, begraven aldaar op maandag 9 september 1811, zoon van Joannes BOUGIE en Maria FRANSSEN.
3. **Joanna Sijbilla CALS**, gedoopt te Spaubeek op woensdag 28 november 1764 (RK) (doopgetuigen waren Petronella Cals en Winandus Penris), overleden te Neerbeek op woensdag 19 april 1837. Zij was gehuwd met Nicolaas NIJSTEN.

IV-b **Petrus CALS** (Caals), geboren te Brunssum, gedoopt aldaar op zaterdag 28 april 1731 (RK), overleden te Sweikhuizen/Schinnen op vrijdag 2 maart 1804, zoon van Petrus CALS (III-a) en Joanna DIEBETS.

Hij is getrouwd te Schinnen op woensdag 9 oktober 1771 voor de kerk (RK) (getuigen waren Petrus Cals, Joannes Kisters en Maria Elisabeth Thomassen), op 40-jarige leeftijd met **Catharina Barbara KISTERS** (24 jaar oud), geboren te Sweikhuizen/Schinnen, gedoopt te Schinnen op zondag 29 januari 1747 (RK) (doopgetuigen waren Joannes Thomissen en Catharina

Kisters), overleden te Schinnen op woensdag 9 maart 1808, dochter van Martinus KISTERS en Elisabeth THOMASSEN.

Uit dit huwelijk:

1. **Joannes Petrus CALS**, geboren te Sweikhuizen/Schinnen, gedoopt te Schinnen op maandag 20 april 1772 (RK) (doopgetuigen waren Petrus Cals en Elisabeth Thomassen), overleden te Sweikhuizen/Schinnen op vrijdag 14 juli 1786.
2. **Martinus CALS**, geboren te Sweikhuizen/Schinnen, gedoopt te Schinnen op zondag 12 maart 1775 (RK) (doopgetuigen waren Wilhelmus Demacker loco Martinus Kisters en Petronilla Cals), overleden te Sweikhuizen/Schinnen op donderdag 23 oktober 1777.
3. **Joanna Elisabeth CALS**, geboren te Sweikhuizen/Schinnen op zondag 30 mei 1779, gedoopt te Schinnen op zondag 30 mei 1779 (RK) (doopgetuigen waren Antonius Demacker loco Joannes Kisters en Anna Maria Haenen), overleden te Schinnen op vrijdag 17 juni 1814. Zij was gehuwd met Joannes Joseph KLINCKENBERGH, akkerman, geboren te Susterseel, gedoopt aldaar op zondag 19 maart 1780 (RK) (doopgetuigen waren Mathias Klinckenberg en Maria Dalmans), overleden te Schinnen op maandag 16 juni 1834, zoon van Joannes KLINCKENBERGH en Catharina Elisabeth JACOBS. (Hij is later getrouwd te Schinnen op donderdag 24 juli 1817 (Burgerlijke Stand), op 37-jarige leeftijd met Maria Joseph NACKEN, overleden voor maandag 16 juni 1834. (Zij was weduwe van Jean Werner RUYTERS.))
4. **N.N. CALS**, geboren te Sweikhuizen/Schinnen op zaterdag 28 december 1782, gedoopt te Schinnen op zaterdag 28 december 1782 (RK), overleden aldaar op zaterdag 28 december 1782.
5. **Maria Anna CALS**, geboren te Sweikhuizen/Schinnen op maandag 19 juli 1784, gedoopt te Schinnen op dinsdag 20 juli 1784 (RK) (doopgetuigen waren Joannes Thomassen en Anna Aelfers), overleden te Nagelbeek/Schinnen op zaterdag 21 september 1844. Zij is getrouwd te Schinnen op donderdag 29 april 1813 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Arnold Charles Maes, Jacques Debije, Jean Leonard Ritzen en Arnold Demacker), op 28-jarige leeftijd met Reinerus SCHOONBROODT (45 jaar oud), kleermaker, gedoopt te Schinnen op maandag 7 september 1767 (RK) (doopgetuigen waren

Wilhelmus Demacker loco Reinerus Crijns en Catharina Bemelmans loco Catharina Hansen), overleden te Nagelbeek/Schinnen op donderdag 15 augustus 1839, zoon van Joannes SCHOONBROODT en Helena CRIJNS.

6. **Petrus Mathias CALS**, geboren te Sweikhuizen/Schinnen op woensdag 15 april 1789, gedoopt te Schinnen op woensdag 15 april 1789 (RK) (doopgetuigen waren Mathias Thomassen en Anna Mechtildis Schetjens loco Elisabeth Stassen), volgt onder V-a.

IV-c **Aegidius CALS**, Gelis, landbouwer, geboren te Wolfhagen/Schinnen, gedoopt te Schinnen op vrijdag 20 maart 1750 (RK), overleden aldaar op donderdag 12 maart 1812, zoon van Aegidius CALS (III-b) en Anna AELFFERS.

Hij is getrouwd te Schinnen op woensdag 19 januari 1785 (getuigen waren Petrus Cals en Joanna Elisabeth Haertmans), op 34-jarige leeftijd met **Anna Elisabeth HAERTMANS** (23 jaar oud), landbouwster, geboren te Wintraak, gedoopt te Munstergeleen op vrijdag 6 februari 1761 (RK) (doopgetuigen waren Michael Rademackers en Anna Elisabeth Haertmans), overleden te Wolfhagen/Schinnen op dinsdag 2 juni 1829, dochter van Henricus HAERTMANS en Joanna RADEMACKERS.

Uit dit huwelijk:

1. **Joannes Henricus CALS**, landbouwer en gemeenteraadslid Schinnen 1820-1824, geboren te Wolfhagen/Schinnen op dinsdag 14 november 1786, gedoopt te Schinnen op dinsdag 14 november 1786 (RK) (doopgetuigen waren Henricus Haertmans en Anna Aelfers), overleden te Wolfhagen/Schinnen op zondag 25 december 1836.
2. **Petrus Lambertus CALS**, landbouwer, geboren te Wolfhagen/Schinnen op woensdag 17 september 1788, gedoopt te Schinnen op woensdag 17 september 1788 (RK) (doopgetuigen waren Petrus Cals en Elisabeth Rademeeckers), overleden te Wolfhagen/Schinnen op maandag 24 mei 1847.
3. **Joannes Petrus Casparus CALS**, geboren te Wolfhagen/Schinnen op donderdag 6 januari 1791, gedoopt te Schinnen op vrijdag 7 januari 1791 (RK) (doopgetuigen waren Petrus Cals loco Joannes Petrus Haertmans en Elisabeth Stassen), overleden te Wolfhagen/Schinnen op woensdag 11 januari 1792.
4. **Hubertus CALS**, geboren te Wolfhagen/Schinnen op dinsdag 18 december 1792, gedoopt te Schinnen op dinsdag 18 december 1792 (RK) (doopgetuigen waren Arnoldus Demacker loco Reinerus Bruls en Anna Gertrudis Haertmans), overleden te 's-Gravenvoeren op vrijdag 16 april 1819.
5. **Petrus Josephus CALS**, geboren te Wolfhagen/Schinnen op woensdag 25 februari 1795, gedoopt te Schinnen in februari 1795 (RK) (doopgetuigen waren Joannes Petrus Keulen en Joanna Elisabeth Haertmans), volgt onder V-b.
6. **Joannes Petrus CALS**, landbouwer, geboren te Wolfhagen/Schinnen op dinsdag 9 mei 1797, gedoopt te Schinnen op dinsdag 9 mei 1797 (doopgetuigen waren Joannes Petrus Haertmans en Maria Helena Hoen), overleden te Wolfhagen/Schinnen op vrijdag 5 januari 1844.

IV-d **Petrus CALS**, akkerman en landbouwer, geboren te Hegge/Schinnen op maandag 5 augustus 1748, gedoopt te Schinnen op maandag 5 augustus 1748 (RK), overleden te Daniken/Schinnen op woensdag 26 februari 1823, zoon van Nicolaus CALS (III-c) en Elisabeth STASSEN.

Hij is getrouwd te Spaubeek op zondag 21 juni 1778 (getuigen waren Wilhelmus Cals en Agnes Dols), op 29-jarige leeftijd (1) met **Maria Gertrudis DOLS**, geboren te Spaubeek, overleden te Daniken/Schinnen op zaterdag 18 april 1795.

Uit dit huwelijk:

1. **Maria Elisabeth CALS**, werkvrouw en particulière, geboren te Spaubeek op vrijdag 21 mei 1779, gedoopt aldaar op vrijdag 21 mei 1779 (RK) (doopgetuigen waren Joannes Dols en Elisabeth Stassen), overleden te Daniken/Schinnen op vrijdag 29 december 1837.
Zij is getrouwd te Geleen op donderdag 16 april 1812 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Pierre Denis François Luyten, Jean Mathias Bemelmans, Jean Henri Vroemen en Jean Jacques Helgers), op 32-jarige leeftijd met Jan Nicolas PAES (37 jaar oud), domestique à gage, geboren te Lutterade op donderdag 11 augustus 1774, zoon van Jan PAES en Maria JOANNA EUMMELEN.
2. **Joannes Nicolaus CALS**, geboren te Daniken/Schinnen op vrijdag 30 november 1781, gedoopt te Geleen op vrijdag 30 november 1781 (RK), volgt onder V-c.
3. **Joannes Mathias CALS**, geboren te Puth/Schinnen op zondag 11 januari 1784, gedoopt te Schinnen op zondag 11 januari 1784 (RK) (doopgetuigen waren Joannes Mathias Dols en Maria Cals), volgt onder V-d.
4. **Maria Agnes CALS**, geboren te Daniken/Schinnen op maandag 20 november 1786, gedoopt te Geleen op maandag 20 november 1786 (RK) (doopgetuigen waren Maria Bours loco Wilhelmus Kals en Maria Agnes Dols), overleden te Lutterade/Geleen op vrijdag 6 februari 1863.
Zij is getrouwd te Geleen op woensdag 27 november 1822 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Pieter Mathijs Lemmens, Pieter Frans Lemmens, Jan Hendrik Penris en Lambert Anton Luyten), op 36-jarige leeftijd met Willem HERMANS (33 jaar oud), akkerman, geboren te Lutterade op woensdag 7 oktober 1789, overleden voor vrijdag 6 februari 1863, zoon van Hendrick HERMANS en Maria Catharina PELSERS.
(Hij was weduwnaar van Anna Catharina PAES, overleden te Lutterade op zaterdag 10 augustus 1822.)
5. **Maria Joanna CALS**, dienstmeid, geboren te Daniken/Schinnen op zondag 3 januari 1790, gedoopt te Geleen op zondag 3 januari 1790 (RK) (doopgetuigen waren Joannes Nicolaus Cals en Maria Johanna Dols), overleden te Neerbeek op donderdag 23 juli 1863.
Zij is getrouwd te Geleen op zaterdag 3 oktober 1818 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Petrus Dionisus Franciscus Luijten, Johannes Wilhelmus Luijten, Johannes Wilhelmus Christoffels en Peter Houben), op 28-jarige leeftijd met Johannes Wilhelmus HOEDEMAKERS (30 jaar oud),

meester kuiper, geboren te Neerbeek op zondag 6 juli 1788, zoon van Arnoldus HOEDEMAKERS en Maria Catharina LEMMENS.

6. **Maria Gertrudis CALS**, geboren te Daniken/Schinnen op maandag 4 maart 1793, gedoopt te Geleen op maandag 4 maart 1793 (RK) (doopgetuigen waren Henricus Dols en Maria Sybilla Cals), overleden te Daniken/Schinnen op woensdag 3 april 1793.
7. **Anna Catharina CALS**, dienstmeid, geboren te Daniken/Schinnen op vrijdag 18 april 1794, gedoopt te Geleen op vrijdag 18 april 1794 (RK) (doopgetuigen waren Joannes Mathias Dols en Anna Catharina Cals), overleden te Stadbroek/Sittard op woensdag 29 oktober 1845. Zij is getrouwd te Geleen op zaterdag 28 april 1821 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Jacobus Bormans, Francis Crijs, Hendrik Krekelberg en Nicolas Janssen), op 27-jarige leeftijd met Jan Jacob SPETJENS (Spätjens, Spätgens) (22 jaar oud), looiersgezel, geboren te Sittard op woensdag 13 juni 1798, overleden na woensdag 29 oktober 1845, zoon van Gerard Willem SPETJENS en Maria Elisabeth SMITS. Hij is in ondertrouw gegaan te Geleen op woensdag 28 september 1796 en getrouwd aldaar op zaterdag 1 oktober 1796 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Thomas Penris en Nicolaas Cals), op 48-jarige leeftijd (2) met Maria Lucia PENRIS (44 jaar oud), gedoopt te Geleen op woensdag 15 december 1751 (RK) (doopgetuigen waren Dijrick Penris en Lisbeth Luyten), overleden te Daniken/Schinnen op dinsdag 15 januari 1799, dochter van Jasper PENRIS en Catharina LUIJTEN.

IV-e **Joannes Wilhelmus CALS**, landbouwer, geboren te Hegge/Schinnen, gedoopt te Schinnen op vrijdag 2 maart 1753 (RK), overleden te Hegge/Schinnen op donderdag 1 oktober 1829, zoon van Nicolaus CALS (III-c) en Elisabeth STASSEN.

Hij is getrouwd te Schinnen op woensdag 3 november 1784 voor de kerk (RK) (getuigen waren Hermanus Libonius Celis en Joanna Elisabeth Cals), op 31-jarige leeftijd met **Maria Elisabeth CELIS** (Zelis) (30 jaar oud), landbouwster, geboren te Nagelbeek/Schinnen op zaterdag 17 augustus 1754, overleden te Hegge/Schinnen op dinsdag 14 juli 1835, dochter van Joannes ZELIS en Maria RAMECKERS.

Uit dit huwelijk:

1. **Joannes Nicolaus CALS**, geboren te Hegge/Schinnen op donderdag 4 augustus 1785, gedoopt te Schinnen op vrijdag 5 augustus 1785 (RK) (doopgetuigen waren Joannes Celis en Elisabeth Stassen), overleden te Spaubeek op maandag 23 september 1811, begraven aldaar op woensdag 25 september 1811.
2. **Joannes Peter CALS**, geboren te Hegge/Schinnen op woensdag 9 juli 1788, gedoopt te Schinnen op woensdag 9 juli 1788 (RK) (doopgetuigen waren Petrus Cals en Margaretha Ramekers), volgt onder V-è.
3. **Maria Elisabeth CALS**, landbouwster, geboren te Hegge/Schinnen op zondag 14 augustus 1791, gedoopt te Schinnen op zondag 14 augustus 1791

(RK) (doopgetuigen waren Joannes Celis en Maria Cals), overleden te Schinnen op vrijdag 8 januari 1864.

Zij is getrouwd te Schinnen op zaterdag 7 november 1829 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Mathis Raijmond van de Bergh, Hendrik Keulen, Jean Andries Dormans en Jean Hendrik Keulen), op 38-jarige leeftijd met Bartholomeus OTTEN (ongeveer 45 jaar oud), werkman en landbouwer, geboren te Schinnen rond 1784, overleden voor vrijdag 8 januari 1864, zoon van Arnold OTTEN en Maria Anna CREMERS.

(Hij was weduwnaar van Maria Catharina CROMBAGS, overleden te Schinnen op zaterdag 16 september 1826.)

4. **Maria Mechtildis CALS**, geboren te Hegge/Schinnen op vrijdag 12 december 1794, gedoopt te Schinnen op vrijdag 12 december 1794 (RK) (doopgetuigen waren Joannes Nicolaus Cals en Maria Mechtildis Daemen), overleden op woensdag 15 mei 1867. Zij is getrouwd te Schinnen op dinsdag 30 september 1834 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Hendrik Keulen, Mathis Raymond van de Bergh, Jean Willem Sporken en Peter Willem Keulen), op 39-jarige leeftijd met Joannes BOUGIE (42 jaar oud), akkerman en landbouwer, geboren te Spaubeek op vrijdag 20 januari 1792.
5. **Joannes Wilhelmus CALS**, geboren te Hegge/Schinnen op woensdag 21 januari 1801, volgt onder V-f.

IV-f **Joannes Nicolaus CALS**, geboren te Hegge/Schinnen op woensdag 15 maart 1758, gedoopt te Schinnen op woensdag 15 maart 1758 (RK), overleden te Susterseel op vrijdag 15 september 1815, zoon van Nicolaus CALS (III-c) en Elisabeth STASSEN.

Hij is getrouwd voor 1793 voor de kerk (RK), op hoogstens 35-jarige leeftijd met **Barbara WOUTERS** (Wolters) (hoogstens 35 jaar oud), gedoopt te Susterseel op zondag 14 mei 1758 (RK), overleden aldaar op maandag 24 december 1804.

Uit dit huwelijk:

1. **Maria Elisabeth CALS**, geboren te Leuth (België), gedoopt aldaar op donderdag 11 juli 1793 (RK), overleden te Susterseel op woensdag 5 maart 1856.

Zij is getrouwd te Wehr op zaterdag 9 juli 1814 voor de kerk (RK), op 20-jarige leeftijd met Joseph HAMANN (24 jaar oud), gedoopt te Oberfrohnrath op zaterdag 5 september 1789 (RK), overleden te Susterseel op donderdag 14 januari 1847.

IV-g **Petrus CALS**, landbouwer, geboren te Schinnen rond 1741, overleden te Hussenberg/Geulle op maandag 4 juni 1827, zoon van Petrus CALS (III-d) en Joanna ERCKENS.

Hij is getrouwd te Geulle op zondag 15 september 1776 voor de kerk (RK) (getuigen waren Jacob Schulpen en Maria Catharina Cals), op ongeveer 35-jarige leeftijd met **Gertrudis UBAGS** (28 jaar oud), landbouwster, geboren te Rothem, gedoopt te Meerssen op maandag 25 maart 1748 (RK) (doopgetuigen waren Theodorus Doutsenbergh en Catharina Murmans loco Gertrudis Murmans), overleden na

zaterdag 14 juli 1838, dochter van Joannes UBAGS en Ida MURMANS.

(Zij is eerder getrouwd te Meerssen op zondag 16 mei 1773 voor de kerk (NH), op 25-jarige leeftijd met Petrus PHILIPPENS, overleden voor zondag 15 september 1776.)

Uit dit huwelijk:

1. **Maria Joanna CALS**, geboren te Geulle, gedoopt aldaar op zondag 2 februari 1777 (RK) (doopgetuigen waren Franciscus Theodorus Ubags en Joanna Elisabeth Cals), overleden te Geulle op dinsdag 7 mei 1867.

Zij is getrouwd te Geulle op zondag 18 november 1810 voor de kerk (RK) (getuigen waren Petrus Cals en Maria Anna Cals), op 33-jarige leeftijd met Joannes Arnoldus DECKERS (29 jaar oud), gedoopt te Brunssum op vrijdag 9 februari 1781 (RK) (doopgetuigen waren Petrus Josephus Langors, Joannes Arnoldus Langors en Maria Agnes Langors), zoon van Arnoldus DECKERS en Maria Catharina LANGORS.

2. **Maria Ida CALS**, geboren te Geulle, gedoopt aldaar op vrijdag 11 december 1778 (RK) (doopgetuigen waren Joannes Paulissen, Matthias Cals, Gertrudis Zuax en Maria Anna Ubags), overleden te Geulle op zondag 10 januari 1864.

Zij is getrouwd te Geulle op zaterdag 14 juli 1838 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Johannes Franciscus Lebens, Louis Philippens, Gerardus Clermont en Jacob Dekkers), op 59-jarige leeftijd met Pieter RAEMAEKERS (58 jaar oud), landbouwer, geboren te Geulle op zondag 18 juni 1780, zoon van Petrus RAEMAEKERS en Catharina LEENTJENS.

(Hij was weduwnaar van Maria Elisabeth MUITJENS, overleden te Geulle op donderdag 13 juni 1833.)

3. **Petrus CALS**, gedoopt te Geulle op woensdag 11 oktober 1780 (RK) (doopgetuigen waren Andreas Cals en Maria Catharina Ubags).

4. **Petrus CALS**, geboren te Geulle, gedoopt aldaar op dinsdag 17 september 1782 (RK) (doopgetuigen waren Joannes Paulissen, Joannes Steintjens en Catharina Huijts), overleden te Hussenberg/Geulle op zaterdag 25 februari 1860.

5. **Maria Anna CALS**, geboren te Geulle, gedoopt aldaar op woensdag 1 oktober 1783 (RK) (doopgetuigen waren Joannes Ubags, Catharina Huijts en Maria Dederen), overleden te Geulle op dinsdag 19 augustus 1845.

Zij is getrouwd te Geulle op maandag 25 oktober 1841 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Egidius Maassen, Pieter Maassen, Caspar Lemmens en Arnoldus Janssen), op 58-jarige leeftijd met Louis LEMMENS (67 jaar oud), linnenwever, geboren te Geulle op woensdag 20 juli 1774, zoon van Willem LEMMENS en Maria Gertrudis PIETERS.

(Hij was weduwnaar van Margartha PENDERS, overleden te Geulle op maandag 6 augustus 1832.)

6. **Joannes Lambertus CALS**, cultivateur en infanterist, gedoopt te Geulle op maandag 10 oktober 1785 (RK) (doopgetuigen waren Joannes Paulissen, Lambertus Heijnen en Barbara Potdang), overleden na vrijdag 17 november 1809.

7. **Maria Catharina CALS**, huiswerkster, gedoopt te

Geulle op zaterdag 21 maart 1789 (RK) (doopgetuigen waren Joannes Paulissen, Joannes Steijns, Odilia Janssen en Maria Catharina Ubags), overleden te Ulestraten op zondag 26 november 1865. Zij is getrouwd te Beek (L) op maandag 19 juni 1826 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Frederik Corten, Joseph Corten, Mathis Klinckers en Joannes Duijckers), op 37-jarige leeftijd met Jan Peter HAAGMANS (44 jaar oud), landbouwer, geboren te Beek (L) op woensdag 10 oktober 1781, overleden voor zondag 26 november 1865, zoon van Mathis HAAGMANS en Helena PISTERS. (Hij was weduwnaar van Marie Johanna SCHOLS, overleden te Beek (L) op woensdag 24 november 1819.)

8. **Anna Maria CALS**, geboren te Geulle op dinsdag 9 juli 1793, gedoopt aldaar op dinsdag 9 juli 1793 (RK) (doopgetuigen waren Joannes Paulissen, Lambertus Lonis en Anna Maria Cals), overleden te Geulle op donderdag 19 augustus 1869.

Zij is getrouwd te Geulle op donderdag 17 november 1831 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Mathijs Maassen, Arnold Lemmens, Christiaan Lemmens en Pieter Janssen), op 38-jarige leeftijd (1) met Joannes Wilhelmus COENEN (27 jaar oud), dagloner, geboren te Bunde op dinsdag 12 juni 1804, overleden te Geulle op woensdag 15 maart 1854, zoon van Willem COENEN en Maria Catharina DUIJKERS.

Zij is getrouwd te Geulle op woensdag 31 januari 1855 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Caspar Peerbooms, Ludovicus Michael Philippens, Pieter Notten en Jan Mathijs Smeets), op 61-jarige leeftijd (2) met Joannes Henricus VAN DEN BERG (31 jaar oud), dienstknecht, geboren te Geulle op woensdag 12 maart 1823, zoon van Joannes Petrus VAN DEN BERG (dagloner) en Maria Catharina DAEMEN (dagloonster).

- IV-h **Joannes CALS**, domestique, geboren te Schinveld in het jaar 1745 (RK), overleden aldaar op donderdag 12 september 1805, zoon van Petrus CALS (III-d) en Joanna ERC-KENS.

Hij is getrouwd te Schinnen op donderdag 5 mei 1763 voor de kerk (RK) (getuigen waren Petrus Cals uit Hegge, Petrus Cals uit Rumpen en Maria Schwinnen), op 18-jarige leeftijd (1) met **Joanna Sophia STIJPERS** (24 jaar oud), geboren te Schinnen, gedoopt aldaar op maandag 2 februari 1739 (RK) (doopgetuigen waren Joannes Stassen en Sophia Meex), overleden te Schinnen op woensdag 1 april 1795, dochter van Joannes STIJPERS en Elisabeth MEEX.

Uit dit huwelijk:

1. **Joanna Elisabeth CALS**, geboren te Hegge/Schinnen op dinsdag 31 januari 1764, gedoopt te Schinnen op dinsdag 31 januari 1764 (RK) (doopgetuigen waren Wilhelmus Demacker loco Henricus Stijpers en Joanna Erckens), overleden te Wolfhagen/Schinnen op maandag 28 december 1835.

Zij was gehuwd met Jean Wijnandus HENNEN, overleden na maandag 28 december 1835.

2. **Joannes Mathias CALS**, geboren te Hegge/

- Schinnen op vrijdag 30 mei 1766, gedoopt te Schinnen op vrijdag 30 mei 1766 (RK) (doopgetuigen waren Matthias Cals en Catharina Gruijls), volgt onder V-g.
3. **Joannes Petrus CALS**, geboren te Hegge/Schinnen op zaterdag 2 april 1768, gedoopt te Schinnen op zaterdag 2 april 1768 (RK) (doopgetuigen waren Wilhelmus Stijpers loco Leonardus Senden en Anna Maria Cals), overleden te Thull/Schinnen op zaterdag 2 februari 1771.
 4. **Agatha CALS**, geboren te Hegge/Schinnen op zondag 30 september 1770, gedoopt te Schinnen op zondag 30 september 1770 (RK) (doopgetuigen waren Wilhelmus Stijpers en Joanna Elisabeth Cals), overleden te Hegge/Schinnen op donderdag 2 juni 1785.
 5. **Maria Gertrudis CALS**, geboren te Hegge/Schinnen op vrijdag 18 september 1772, gedoopt te Schinnen op vrijdag 18 september 1772 (RK) (doopgetuigen waren Mathias Cals loco Mathias Cals (junior) en Maria Gertrudis Cremers).
 6. **Joannes Jacobus CALS**, geboren te Hegge/Schinnen op zaterdag 12 november 1774, gedoopt te Schinnen op zaterdag 12 november 1774 (RK) (doopgetuigen waren Wilhelmus Demacker loco Jacobus Moenen en Joanna Erckens loco Maria Catharina Meex).
 7. **Johannes Petrus CALS**, geboren te Hegge/Schinnen, gedoopt te Schinnen op zondag 29 december 1776 (RK), overleden te Hegge/Schinnen op zaterdag 5 mei 1787.
 8. **Maria Catharina CALS**, geboren te Hegge/Schinnen op woensdag 13 januari 1779, gedoopt te Schinnen op woensdag 13 januari 1779 (RK) (doopgetuigen waren Aegidius Cals en Maria Catharina Cals).
 9. **Joannes Arnoldus CALS**, geboren te Hegge/Schinnen op zaterdag 19 oktober 1782, gedoopt te Schinnen op zaterdag 19 oktober 1782 (RK) (doopgetuigen waren Wilhelmus Demacker loco Arnoldus Erckens en Joanna Maria Erckens), overleden te Nagelbeek/Schinnen op woensdag 12 maart 1800.
- Hij is getrouwd te Schinveld op donderdag 17 januari 1805 (Burgerlijke Stand) (getuigen waren Godfried Thoris, Michiel Jacobs, Michiel Gielen en Joseph Lonis), op 60-jarige leeftijd (2) met **Maria Catharina KNOOKEN** (46 jaar oud), geboren te Schinveld op zondag 2 juli 1758, dochter van Conradus KNOOKEN en Cornelia LIMPENS.
(Zij is eerder getrouwd in het jaar 1786, op 28-jarige leeftijd met Petrus THEUNISSEN (ongeveer 62 jaar oud), geboren te Schinveld rond 1724, overleden op zondag 24 juni 1798.)

(wordt vervolgd)

EEN ZOEKTOCHT NAAR TEUN LUCASSEN, EERSTE HELFT 17e EEUW J.P. LUCASSEN

I. Lucassens's in Sint Pieter

1. Begin 17e eeuw woonden in Sint Pieter bij Maastricht Anthonius (Teun) en Jan Lucas(sen) met hun gezinnen. Teun en Jan waren waarschijnlijk broers van elkaar, met als vader een Lucas, maar het bewijs daarvoor is nog niet geleverd.
Een belangrijke reden voor onzekerheid over hun relatie ligt in het feit, dat de DTB registers van Sint Pieter over de perioden 1594-1599, 1607-1615, 1624-1637 niet bewaard zijn gebleven. Ook omdat het gerechtelijk archief uit die tijd slechts voor een deel aanwezig is en enkele belangrijke archiefdelen in verband met hun slechte staat niet raadpleegbaar zijn.
Maar wat weten we wel van deze Teun en Jan Lucassen?
2. Teun
Teun trouwde vóór 26-07-1615 in Sint Pieter met Mechtildis Louver (Loeveren, Lovrix). Er kwamen tenminste 6 kinderen: Magdalena, Egidius, Maria, Johanna, Jan en Lucas, alle gedoopt in Sint Pieter. (zie overzicht A)
Teun was gerechtsbode in Sint Pieter. In een procesdossier uit 1654 van de schepenbank Breust wordt hij vermeld als: "gewesene gerichtsbodde tot Sint Peter bij Maestricht". Een aantekening in een register van de schepenbank Sint Pieter uit 1631 verduidelijkt zijn positie: "Tuennis Lukesen boed vanden leedegen recht", tegenover een ander als boed hoeger gerecht.
Opvalt, dat Teun in stukken van de laatstgenoemde schepenbank ook wel wordt vermeld als Thonis Louwen alias Lucassen, of ook wel als Thonis Louven. Dit dus naar zijn vrouw's naam, iets wat in die tijd vaker voorkwam, met name als de familie van de vrouw meer in aanzien stond of als er meerdere Thonissen in dezelfde plaats woonden. Teun moet vóór 1590 geboren zijn en overleed na 07.07.1661.
3. Jan
Jan Lucassen trouwde vóór 02.12.1604 met Catharina Brouwers, ook wel Loijen genoemd. Zij was een dochter van Willem Brouwers of Loijen en Meth Cloecx.
Zij woonden eerst in Maastricht en pas later in Sint Pieter. In Maastricht werden 4 kinderen geboren: Catharina, Willem, Anna, Maria. In Sint Pieter werden gedoopt de tweeling Godefridus en Lucas (1618) en Jan (1622). Zie hiervoor ook weer het overzicht A.
Jan moet vóór 1585 geboren zijn en is op 08.09.1633 te Sint Pieter begraven. In 1625, 1626 en 1629 was hij één van de burgemeesters van Sint Pieter en in 1630 gezworene. Zijn vrouw Catharina hertrouwde na Jan's overlijden met de weduwnaar Jan Haecx.
Jan's zoon Lucas trouwde in 1639 te Maastricht (Sint Catharina) met Anna Sichen. Hij woonde o.m. in het huis "De brandewijn". In Sint Pieter was hij één van de gezworenen.
In de rolle van de schepenbank Sint Pieter komt in de periode 1629-1632 regelmatig de gerechtsbode Lucas voor. Dit kan niet Jan's zoon Lucas zijn gelet op diens leeftijd, maar wie is het dan wel? Mogelijk de vader van Teun en Jan Lucassen of Teun zelf, die dan alleen - kortheidshalve - als de bode Lukas wordt aangeduid.
4. Uit de DTB registers van Sint Pieter blijkt, dat er behalve de reeds genoemden in de eerste helft van de 17e eeuw geen verdere dopen en huwelijken van Lucassen's in Sint Pieter hebben plaatsgehad. Met wel het voorbehoud van de ontbrekende delen DTB.

II. Lucassens's in Sint Geertruid, Libeek en Moerslag

1. Behalve een reeds in het Limburgs Tijdschrift voor Genealogie (no. 20, 1992) en in "Uit Eijdsens Verleden" (no. 46/47 en 56) reeds uitvoerig behandelde Jan Lucassen (1560/65-1639), zijn broer, zusje, zijn ouders en zijn kinderen woonden in de eerste helft van de 17e eeuw in dit gebied ook nog meer Lucassen's: een Teun, een Simon en diens zoon Willem. Met name deze Teun levert een belangrijke bijdrage aan het ontstaan van het in dit artikel nu te behandelen vraagstuk.

2. Deze Teun treffen we voor het eerst aan op 30.06.1636 in een procesdossier van de schepenbank Breust. In het dossier worden ook de ouders van zijn vrouw genoemd: Gillis Louffs en Catharina Marichonens, en een zwager Carolis Momber. Een jaar later, in 1637, komen we de naam van Teun's vrouw tegen: Meth Louffs. Meth is een afkorting van Mechtildis of Mathilde.

Op 07.06.1655 wordt Teun voor het gerecht van Breust aangeklaagd door Lambert Grootclaes van Maastricht. Teun wordt in die stukken vermeld als Thonijs Louwen alias Lucassen en in een volgend stuk als Tonijs Louwen. Zijn naam komen we na deze datum in vrij wat processtukken, rollen e.d. van de schepenbank Breust tegen. In één daarvan wordt hij vermeld als "gewesene gerechtsbode" van Sint Pieter bij Maastricht.

Teun moet blijkens gegevens uit de schepenbank Breust overleden zijn tussen 24.01.1665 en 15.10.1666. Twee kinderen van hem zijn aangetroffen: Lucas, geboren vóór 1615 en Maria (zie overzicht B).

Over Teun's schoonouders Gillis Louffs en Catharina Marichonens werden nogal wat gegevens aangetroffen. Hun zoon Lambert - ook wel Lemmen genoemd - was in 1636 soldaat onder Jan van Voordt; zijn broer Hendrik was in hetzelfde jaar kwartiermeester. Het zusje van Meth Louffs was degene, die met de al eerder genoemde Carolus Momber trouwde. Vader Gillis Louffs moet ongeveer 1556 geboren zijn. Hij werd op Pasen 1636 in Sint Geertruid begraven. In 1616-1617 had hij een langdurig dispuut met weduwe Griet van Jeucken over een aantal planken, die hij indertijd voor de omheining van het kerkhof van Sint Geertruid geleverd had. Gilis was schepen van de heerlijkheid Eijdsen. Hij had tenminste twee broers: Johan en Dirck, en een zusje Catrijn. Broer Dirck trouwde met Barbara Scheelen, die na zijn overlijden hertrouwde met Lucas Lucassen, zoon van de uit mijn eerdere publicaties bekende Jan Lucassen (overleden in 1639).

III. Wat is mijn puzzle?

1. Uit het voorgaande zal duidelijk geworden zijn, dat de schrijver van dit artikel zou willen weten, of de Teun Lucassen uit Sint Pieter, getrouwd met Mechtildis Lover(en) één en dezelfde is als Teun Lucassen uit Sint Geertruid, getrouwd met Meth Louffs. Met andere woorden: is Teun vanuit het gebied van Sint Pieter later verhuisd naar Sint Geertruid.

Gelet op de overeenkomst tussen de namen van de twee echtparen is het verleidelijk om ja te zeggen. Maar overeenkomstige namen zijn nog geen bewijs, en daarom is dus verder gezocht.

IV. Enkele overwegingen

De naam Lucassen is althans in het gebied van Sint Geertruid circa 1575-1585 ontstaan uit (het patroniem Jan) de zoon van Lucas. Het lijkt daarom niet onlogisch, dat Teun en Jan Lucassen van Sint Pieter een zoon zouden moeten hebben met die naam Lucas. Beide hebben zo'n zoon. En Teun uit Sint Geertruid heeft ook een zoon Lucas.

V. Onderzoek

Een veelheid van archiefmateriaal is reeds doorgeworsteld om signalen te zoeken, die ondersteuning zouden kunnen geven aan de gedachte, dat het wel degelijk om dezelfde Teun Lucassen gaat. Naast materiaal uit de schepenbanken Breust en Sint Pieter is dankbaar gebruik gemaakt van de door de heer van Hall van het R.A.L. geboden gelegenheid om kennis te nemen van het in het archiefdepot opgeslagen zeer omvangrijke procesdossier-materiaal Breust, waarmee hij al enkele jaren doende is om dit te inventariseren en te ordenen. Mijn onderzoek heeft tot dusverre alleen het volgende opgeleverd:

- (een) Thonis Lucassen woonde in oktober 1656 met zijn dochter Maria in Sint Geertruid (schepenbank Rijckholt no. 67, blz. 175). Hij was al op 27.04.1646 ingezetene van de Berg, de toen in gebruik zijnde naam voor het gebied rond Sint Geertruid (procesdossier Breust, doos 1636-1640).

- Zoals hiervoor al vermeld heeft Lambert Grootclaes uit Maastricht voor de schepenbank Breust langdurig geprocedeerd in de periode 1654-1660 over civiele zaken tegen Teun Lucassen.

Teun wordt daarin vermeld als Tonijs Louwen alias Lucassen (schepenbank Breust no. 60, rolle, o.m. 07.06.1655 en 05.07.1655).

- Thonijs Louwen alias Lucassen procedeerde voor de schepenbank Breust tegen Kerst Pinckerts in verband met zijn aanklacht van huisvredebreuk, mishandeling en belediging. Thonijs wordt, zoals al hiervoor werd vermeld, genoemd: "gewesene gerechtsboede tot Sint Peter bij Maestricht" (procesdossier Breust, doos 1654-1655, 29.10.1654).

- Tuennis Lukesen was "boed vanden leedegeen recht" in 1631 (schepenbank Sint Pieter no. 86, blz. 114, 11.01.1631).

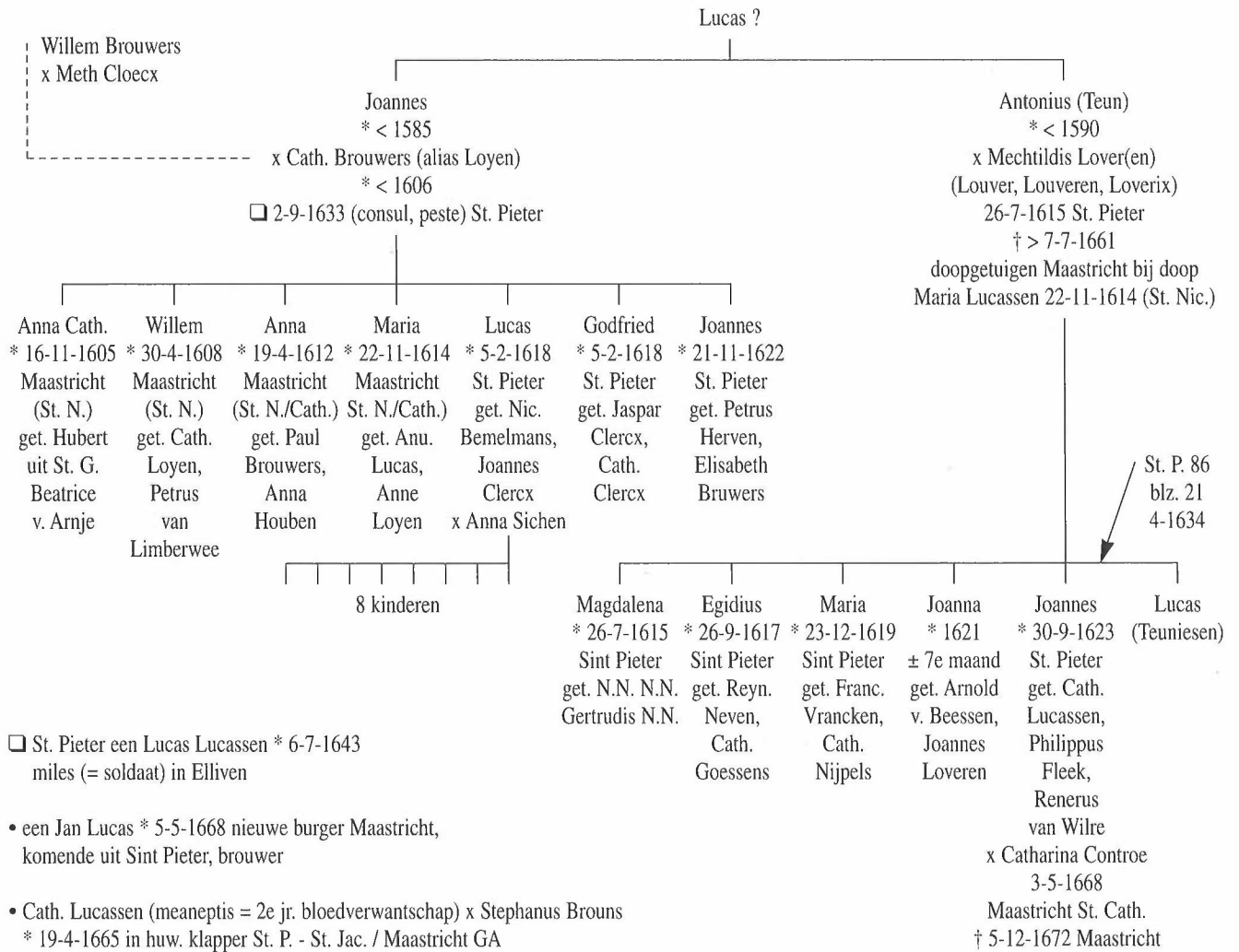
VI. Besluit

Mogelijk levert het voorgaande voldoende materiaal voor lezers van dit artikel om uit eigen ervaring aan te geven, of er voldoende bewijs is. Of om na te gaan, of men zelf over gegevens beschikt, die de aarzeling van de auteur kunnen wegnemen. Is bijvoorbeeld het feit, dat de hiervoor vermelde processen voor de schepenbank Breust werden gevoerd voldoende bewijs, dat Teun van Sint Pieter naar het rechtsgebied van Breust was verhuisd?

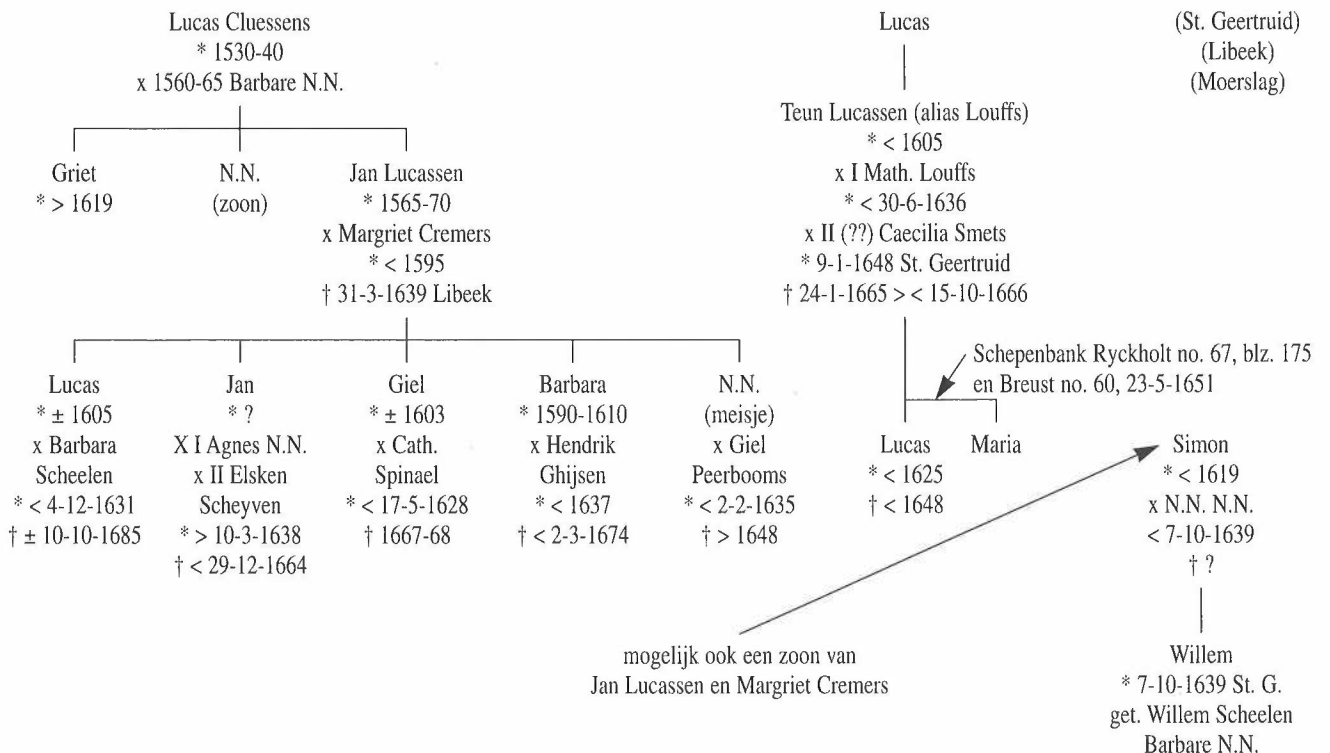
Of gaat het om twee verschillende Teunissen, elk met een eigen levensloop. En dan dus geen relatie tussen de Lucassen's van Sint Pieter en Sint Geertruid.

Misschien ontstaat er ook de mogelijkheid om bij eigen onderzoek attent te zijn op gegevens, die zouden kunnen bijdragen tot de beantwoording van de gestelde vragen. Daarom is elke reactie op de inhoud van dit artikel van harte welkom!!

Overzicht A

Overzicht B

verschijnt vier maal per jaar

Administratie, lidmaatschappen, losse nummers:

L.G.O.G., postbus 83, 6200 AB Maastricht

Postbank 1037880 t.n.v. L.G.O.G.

Redactie-adres: Koningsberg 17, 6129 AT Berg-Urmond, tel. 046 - 433 29 30

Het werk van het Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap wordt in belangrijke mate financieel ondersteund door de Provincie Limburg.

ISSN 0169-5177